

Ajaleht muudab oma nime,

aga ainult koos Sinuga, lugeja. Mõned muudatused ajalehe «peas» oleksime sisse viinud nagu ni, et Eesti ajakirjandusega ühist sammu pidada. Tartu ülikooli ajaleht ta on ja seda võiks ka lehe algusest teada saada, eks ju?! Kas ei teki nüüd aga omamoodi paradoks: ajalehe nimi on «Tartu Riiklik Ülikool» ja väljaandjana kordub sama — Tartu ülikooli leht. Tuletagem meelde, millisenah tahame oma kõrgkooli nime näha Eesti NSV Ministrite Nõukogule kinnitamiseks esitatud põhikirjas.

Praegu on toimetusel välja pakuda kaks ettepanekut:

«UNIVERSITAS TARTUENSIS»

«TARTU ÜLIKOOLI LEHT».

Ettepanekud on tulnud ajakirjandusüliõpilastelt, kolleegiumilt ja parteikomiteelt. Need kaks nime on kaunid ja igati paslikud, aga ikkagi — milline neist või hoopis mõni kolmas, neljas...? Saame suurepäraselt aru, et sessiaeg pole kõige õigem ajalehe nime ümber mõtisklemiseks, aga tahaksime siiski kuulda kohe paljude lugejate arvamust, et uue semestri algul ilmuks uues rüüs (ka sisus, aga sellest edaspidi!) ülikooli leht.

Kirjutage, helistage ühe nädala jooksul, parem kohe, kui olete kirjatüki läbi lugenud! Toimetus

Saadame Moskvasse Marju Lauristini

Valimised, mis pakkusid arutluspinget aastat poolteist tagasi teaduskondadevahelises teoreetilises seminaris, on nüüd käes. Ei osanud tollal küll veel nii kaugele arvata, et järgmiste valimiste kandidaadid koguni seminari osaliste seas saame esitada. Aga lõpuks ometi on see nii.

Et me kõik aulasse ei mahu, siis peab ülikool oma koosolekut allasutuste kaupa. Alustas teadusosakond. Parteikomitee sekretär Paul Kenkmann andis edasi komitee arvamuse. Ta põhjendas Tartu territooriaalsesse valimisringkonda nr. 750 esitatava kandidaadi kohta käivaid nõudeid nii: NSV Liidu rahvasaadikuks peaks olema selline inimene, kes suudab Moskvas ellu viia Eesti põhimõtteid ja kaitsta ka ülikooli

huve. Parteikomitee pakutud kandidaadi ajakirjanduskateedri juhataja dotsent Marju Lauristini ülesseadmise poolt oldi ühel meelel. Tema poolt kutsusid hääletama ka prof. Paul Alvre soome-ugri keelte kateedrist ning prof. Toomas Frey. Viimaselt kuulsime, et Rahvarinde ja roheliste toetus Marju Lauristini-le on olemas. Mis siis, et saadik peab tükk aega suures pealinna töötama, peasi, et Eesti asjad korraldaks. Aga selleks on vaja, et meie inimene valitaks ka rahvasaadiku kongressil edasi.

Samal koosolekul toetati ühel häälel Siim Kallase kandidatuuri, kelle esitas Kultuuritöötajate Ameerikaühingu EV Komitee laiendatud pleenum.

TRÜ nõukogus

30. detsembril

- VALIMISED
- UUED ÜLIÕPILASSELTSID
- SÕJALINE ÕPETUS

● VALIMISED. Kateedrijuhataja kohale kandideeris seekord taas kaks konkurenti: psühhiaatria kateedri senine juhataja dots. Lembit Mehilane ja prof. Märt Saarma. Ühe hääle sai rohkem L. Mehilane. Siin ei saa kuidagi jätta välja ütlemata ka nõukogus lausunud mõtet, et kõige paremini tunneb oma inimesi ikkagi kateeder ja teaduskond ning nemad peaksid suutma siiski ise otsustada, keda nad juhtivale kohale vajavad. Jääb ju suures nõukogus see protseduur mõneti formaalseks, sest inimesi ei tunta nii hästi.

Loogika ja psühholoogia kateedri professori kohale valiti prof. Mihail Kotik.

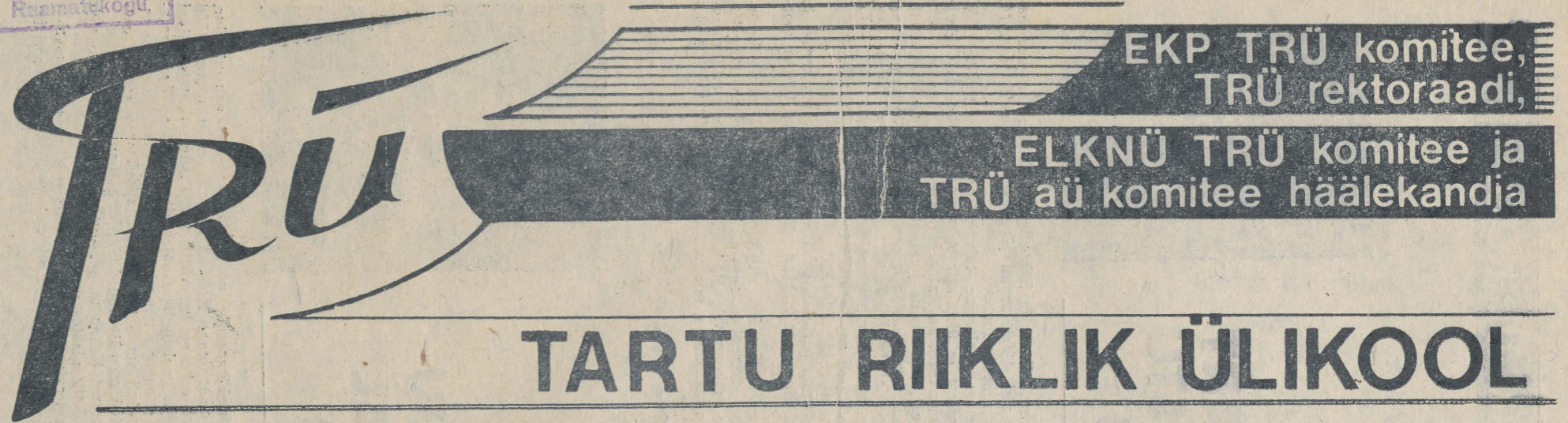
Dotsendi kutset taotleti majandusteaduste kandidaadile Hillar Padule, filoloogikandidaad Ljubov Kisseljovale ja haldusprorektor Vello Peedimaale (esitas poliitilise ökonomia kateeder).

● Registreeriti Eesti Üliõpilaste Selts ja korporatsioon «Rotalla».

● Põhiküsimuseks pidi kujunema ja kujuneski sõjaline õpetus, mille ümber on nii palju piike muratud (muidugi mitte ainult meil, vaid ka Liidu teistes kõrgkoolides). Küsimus oli päevakorda võetud asjade seisust informeerimisena, kuid kippus kujunema aruteluks, kus palju jäi veel arusaamatuks. Seda ei suuda vist ka lindilt maha kirjutades nii ruttu selgemaks teha. Arvan, et lehes tuleks anda ülevaade kõigest, mis viimasel semestril sõjalise ümber toimunud.

VARJE SOOTAK

Fr. R. Krautwaini
nim. ENSV Riiklik
Raamatukogu.

Nr. 1 (1548)

Reede, 6. jaanuar 1989

Ilmub 22. novembrist 1948

Hind 3 kop.

„Igaüks meist peab, positsioonist ja elukutsest hoolimata, pidevalt hoolitsema selle eest, et tema tegude läbi leiaks kinnitust tõeline inimlikkus“

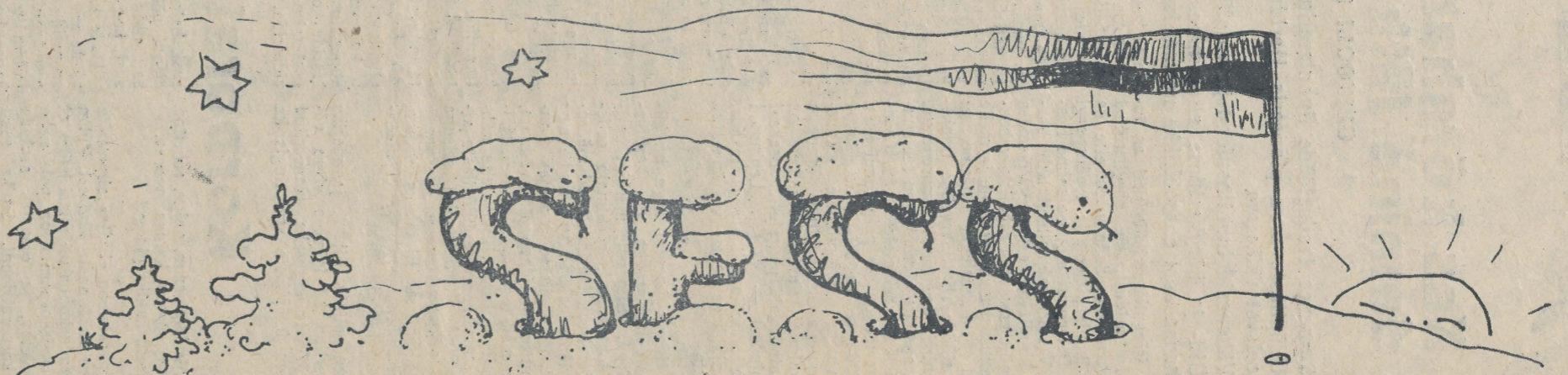
Uue aasta esimest lehte võinuks ju alustada mõtisklustega eelmisest kaheistkümnest kuust, aga arvan, et kõik ajakirjanduse aastaülevaated on meid juba ära tüüdanud. Mind küll. Oled ju iseendale ammu kokkuvõtted teinud, kus aina kordad, et sellist, nagu oli 1988, ei osanud ometi ette näha. Ainult et nendes mitmesugustes vanas ja uue aasta arvamistes on minu jaoks viimastel päevadel kõrvu jäänud lausepoolik: «Kui see ikka nii edasi läheb...», «Kui perestroika kestab...», «Kui meil edasi ka nii vabalt lastakse...». Ei ole teinud mingit statistikat ei ütlejaid-ega arvepidi, aga häirima see jäi. Vahest ehk oleme nüüd nii julged, et nn. laulvast revolutsioonist (miks mitte ka eelrevolutsioonist) päris revolutsioonini, s.o. sügavate ümberkorraldusteni jõuame. Ei tee seda keegi teine meie eest. Ei muutu ka meie põlevikivimaa, kui me ise ei püüa sinna minna. Aga on siis minejaid? Varsti hakatakse lõpetajaid tööle suunama...

Ei vaja vist vaidlustamist meie selle aasta põhiküsimused: I ME, ka valimised. Mäletan hästi teaduskondadevahelise teoreetilise seminari arutelusid, ettepanekuid. Nüüd on teatud võimalused meil käes, kuigi kogu valimiskampaania (selle sõna peaks küll asendama) läbiviimise kohta ei ole täit selgust. Aga kas me nüüd oleme nii järjekindlad selgitustöö tegemisel venelaste, ukrainlaste jt. Eestimaa

elanike seas, et suudame oma kandidaadid läbi suruda. Kui ei suuda, ei ole vist kedagi teist peale iseenda süüdistada.

Minu arust ei ole võimalik kõike seda ülikoolist lahutada ega ülikooli kusagil eraldi keeva katlana võtta. Ometi oleme rahulolematud. Palun vabandust, kui eksin, aga mulle paistab küll, et rahulolematud oleme rohkem teistega kui iseendaga. Uuenduste poolt? Oleme. Teeme ära? Ei saa, Moskvas nõutakse nii ja nii. Mina? Selleks on need ja need. Mõistan väga hästi, et teatud reaalsuse piirid on olemas, ka järkjärguline üleminek. Aga ometi on eilatud paljut sedagi, mida tõesti saaks kohapeal ära teha. Mu jutt on umbmäärane ja olgu pealegi. Tahan siin viidata loo pealkirjale. Jah, kes muu ikka niimoodi ütles, kui mitte ALBERT SCHWEITZER. Ma ei otsinud seda tsitaati kaua. Ta oli mus eneseki olemas, ainult mitte nii täpselt ja kaunilt sõnastatuna. Sest kogu meie ümberkorralduste tuhinas on ka üksteise tallamist, hingele astumist. Küllap on igaühel oma näited. Võitlus idee või inimese nimel? Kui inimene ei ole mõista suutnud edasiminekku vajadust ennast ohverdada, kas on kellelgi õigust teda solvata, alandada? Või on tõesti nii, et «palju kalkust inimeste vahel on tingitud sellest, et me ei julge esineda nii südamliselt, nagu me oleme.»

VARJE SOOTAK

ILMAR KRUSAMÄE joonistus

Kas kõrghariduse (eelis)arendamine jätkub vaid sõnades?

ÜLIKOOI 1989. AASTA EELARVEST

- Suurenes teadustööde finantseerimine riigieelarvest
- Üliõpilaste arvu planeeris Hariduskomitee tegelikust seisust väiksema
- Vähenesid tunnitafondid j.t. vajalikkud summad
- Üld- ja kõrghariduse allutamise ühele komiteele tõi kaasa uusi ebasobilikke normatiive

● Kõrgetelt tribüünidelt on lubatud haridust, sh. kõrgharidust eelisarendada. Seda näeb ette ka IME kontseptsioon ja teaduspargi idee. Detsembri alguses saime Eesti NSV Hariduskomiteelt 1989. aastaks kinnitatud eelarve. Võrreldes ülikoolile eraldatud rahaliste vahendite suurus meie taotluste ja meile antud lubadustega, näeme, et teadustööde riigieelarveline finantseerimine on tõesti suurenenud. 1988. aastaga võrreldes on see suurem 635 000 rubla ehk 32,4% (sealhulgas moodustab palgafondi kasv 286 000 rubla ehk 29,9%). Kaotatud on varem lepingulistele teadusuuringutele kehtestatud piirangud (palgafondi limiit). Kindlaks on määratud vaid palgafondi osakaal üldkuludest — 41,9%. Lepinguid võime sõlmida nii suures mahus, kui vajalikuks peame või õnnestub sõlmida.

● Hoopis kurvem lugu on ülikooli põhieelarvega, nn. hariduskuludega. Siin pole märkigi hariduse toetamisest, rääkimata eelisarendamisest. Hariduskulud määratakse lähtudes üliõpilaste arvust. Üliõpilaste loodetav kontingent on aga planeeritud väiksem, kui ta meil tegelikult kujuneb. Näiteks oli aastavahetuseks ette nähtud statsionaarsete üliõpilaste arvuks 5061, 1. detsembri seisuga aga oli meil päevases osakonnas 5210 üliõpilast. Ei tahaks uskuda, et detsembrikuu jooksul eksmatrileeriti 149 üliõpilast.

Kaugõppijaid oli 1. jaanuariks planeeritud 88 inimese võrra vähem. Aasta alguseks planeeritud väiksem üliõpilaste arv tingis ka

aasta keskmise üliõpilaskontingendi väiksema arvu. Eelnev planeering on rahaliste fondide ning ka õppejõudude arvu kindlaksmääramisel põhialuseks.

● Õppejõudude, abi-õppe- ja majanduspersonalil palkadeks on ette nähtud 5 195 000 rubla, mis on eelmiseks aastaks eraldatud summast vaid 20 000 rubla võrra suurem, kuigi õppejõudude palgad peaksid tõusma 1. septembrist 1989. Hariduskomiteest vastati sellele küsimusele, et palkade tõusuks eraldatakse lisapalgafond. Tunnitafond oli 1988. aastal 220 000, tänavu on see 185 000 rubla (vajadus 280 000 rbl.).

● 1989. aastaks oli meil taotletud mitmesugusteks vajadusteks, eelkõige uute hoonete teenindamiseks (Toome tennisepaviljon, Raja tn asuv ravimtaimede labor, Solnaste tn asuv Botaanikaaiia eksperimentaalalaed, Näituse tn 20, EPA-lt saadavad Laia tn hooned bioloogia-geograafia teaduskonnale) 71 ametikohta aasta palgafondiga 83 500 rubla. Hariduskomitee eraldas meile aga 15 ametikohta aastapalgafondiga 11 000 rubla, mis ei rahulda isegi minimaalseid vajadusi.

● Üliõpilaste ettevalmistusosakonna kuulajate, aspirantide ja doktorantide stipendiumideks on planeeritud 2 464 000 rbl. (1988. aastaks oli eraldatud 2 485 200 rbl. ja täiendavalt lubati veel 45 000 rbl., mis aga ei kata meie tarvidusi täielikult). Tagasihoidlike arvestuste kohaselt vajaksime 1989. aasta stipendiumideks veel 214 000 rbl. Hariduskomiteest lubati eelarve täpsustamise korras see puudujääk likvideerida.

● Seadmete ja inventari ostmiseks oli 1988. aastal antud 570 000 rbl. Järgmiseks aastaks on ette nähtud vaid 500 000 rbl. mis ei võimalda õppetööd varustada kaas-aegse tehnikaga. (Arvutustehnika ostmiseks lubati siiski raha juurde anda. NSVL Rahandusministerium on reserveerinud 5,9 miljonit rubla ENSV-le arvutite soetamiseks, millest kaetakse ka meie vajadused.)

● Hoonete kapitaalremontiks on eraldatud 609 000 rbl, meie vajadus on ca 1 000 000. Et suur osa õppehooneid on vanad (ehitatud aastail 1809—1929), siis nõuab nende korrashoid tunduvalt suuremaid kulutusi kui uuemad hooned.

Kui üld- ja kõrgharidus olid eri ministereeriumide alluvuses, anti kesk- ja algkoolidele kapitaalremontiks raha normatiiviga 50,4 kop m³-le. Kõrgkoolidele kindlat normatiivi polnud ja raha eraldati enam-vähem vastavalt vajadustele. Haridussüsteemide ühendamine kehtestati ka kõrgkoolidele sama normatiiv, mis tõi kaasa selle, et rahandusministerium andis 470 000 rbl vähem, kui Hariduskomitee oli küsinud.

Kogu hariduskulude eelarve on 1989. aastal 11 313 000 rbl, möödunud aastaks oli meile kinnitatud 11 481 000 rbl. See näitab, et täielikku rahalist katet meie uutmis-soovidel pole. Meie tegevust raskestab ka asjaolu, et aasta alguseks ei ole veel teada, kui suures ulatuses meid tegelikult finantseeritakse, sest osa raha saame kätte alles aprillis eelarve täpsustamisel. Olejäänud osa summast antakse meile vähehaaval, justkui anneta-des, selle järgi, kuidas mõni hädaline Hariduskomiteelt või Rahandusministeriumilt välja suudab kaubelda.

OLEG ANDLA,
plaani-finantssakonna juhataja

Korporatsioon „Indla“

Me kirsipruun, valge, roheline. On sõprus, kainus, noorus. Neid kalliks pidagel

Korporatsioon «Indla» algusmõte pärineb 1923. aasta sügisest. Rühm arstiteaduskonna üliõpilasi leidis, et ükski naiskorporatsioon pole nulle vastuvõetav, ja otsustas asutada uue korporatsiooni. Sihiks seati töökuse, kohusetunde, tõsirahvuslikkuse ja täiskarskuse kasvatamine. 1924. aasta esimeseks semestriks, pärast pooleaastast ettevalmistus-aega, oldi jõutud niikaugele, et ülikooli valitsus kinnitas 7. märtsil korporatsiooni põhikirja, kuhu oli asutajaliikmena alla kirjutanud 10 kaasvõitlejat.

Uue korporatsiooni nimeks sai eestipärane «Indla» (Aaviku sõnast ind, om. innu), millega taheti iseloomustada organisatsiooni, kus valitseb virkus, hoosus ja agarus. Värvideks valiti kirsipruun, valge ja roheline, mis tähistasid sõp-

rust, kainust, noorust — korporatsiooni põhilisi ideaale. Lipukirjaks sai: «Sõnasse kindlust, teosse aust, kodule armastust!»

Uude korporatsiooni astuda soovijate arv oli esialgu suur. Kui aga selgusid täpsemalt korp. «Indla» eesmärgid, soovijate arv kahanes. Põhimõtted ei tundunud olevat ajakohased.

Aastal 1924 oli liikmete arv 18, 1927 — 25 (neist 2 vilistlast). 10. aastapäevaks oli aga liikmete arv tõusnud 146-ni (neist 31 vilistlast).

«Indla» esimesed külustusvahetuskorrad tekkisid 1924. aastal korp. «Filla Patria»-ga ja korp. «Ugalaga», aukohtu vahetuse loodi EÜS-ga.

1930. aastal sõlmiti sõprusleping Helsingi Ülikooli Savo osakonnaga. Korp. «Indla» nagu teisedki üliõpilasliidud ja korporatsioonid lõpetas oma tegevuse Eestis 1940. aastal.

«Indla» tuld on alal hoitud Austraalias, Kanadas, SLV ja Rootsi koondistes. Nüüd, kui on möödunud ligi poolsada aastat, on korp. «Indla» Eestis taas ärkamas. Tegutses initsiatiivgrupp, kes on omaks võtnud indlaensiste põhimõtet ja rühhib selle poole, et seni meil surmanunes viibinud korporatsioon «Indla» taas reaalsuseks muutuks. 16. detsembril toimus sel puhul korp. «Indla» elavnemiskoosolek, üliõpilaste ja vilistlaste esimene suurem kokusaamine.

Initsiatiivgrupp, kes koosneb praegu peaaegu kõikidelt bioloogidest, usub, et küllap leidub Tartu ülikooli teisteski teaduskondades noori daame, kellele eespool nimetatud põhimõtted südamelehedased ja kes korp. «Indla» ennistamise mõttesse sugugi ükskõikselt ei suutu. Neil palutakse ühendust võtta U. Sillasoo või S. Lepaga (Leninigradi mnt. 27) bioloogia V kursusest.

OLLE SILLASOO

Keeleseaduse üliõpilasarühma avaldus

Kuigi mõistame, et vene keele mainimine Eesti NSV põhiseaduse riigikeelt käsitlevas täienduses oli tingitud teravast olukorrast Eestis, ei ole me sellega nõus, kuna nii loodi pretsedent, millele tuginedes võidakse taotleda vene keele esiletõstmist ka keeleseaduses eneses.

Märgime tunnustusega ära rahvasaadik Juhan Aare ettepaneku jääda esialgse sõnastuse «Eesti NSV riigikeele ja teiste keelte...» juurde. Kiidame heaks istungjärgul antud vastulöögi Malkovski ettepanekule tunnustada vene keel rahvastevahelise suhtlemise keeleks.

Oleme veendumusel, et keeleseadus peab andma riigikeeleks mitte-

olevate keeltele võrdse staatuse Eestis.

Toetame 30. oktoobril ajakirjanduses avaldatud keeleseaduse eelnõu, mis pälvis rahvahulkade toetuse. Arvame, et keeleseaduse vastuvõtmisel ei tohi taganeda 30. oktoobri põhimõtetest.

Keeleseadus, mille Ülemnõukogu Presiidiumi töörühma poolt revideritud eelnõu arutati Ülemnõukogu viimasel istungjärgul ja mis 10. detsembril avaldati ajakirjanduses, ei taga eesti keele funktsioneerimist riigikeelena kogu Eesti NSV territooriumil (pg 36 lg 1). Selle variandi paragrahv 3 lg 1; 8 lg 2, 3; 10; 11 lg 2; 12 lg 2;

15 lg 2; 16 lg 2; 22 lg 2; 24 lg 6 ja 36 lg 3 annavad vene keelele privileege. Seetõttu ei tohi keeleseadus põhineda uusimal redaktsioonil.

Kutsume Eesti üldsust üles avaldama protesti vene keele esiletõstmise vastu põhiseaduse täienduse vastuvõetud sõnastuses ja vältima vene keelele otsese või kaudse eristaatuse andmist keeleseaduses.

Keeleseaduse üliõpilasarühm:
REIN APSOLON
OSKAR ISSAK
ALLAN JAARMA
JEVGENI RJAZIN
INDREK SÄRG
PEETER TALI

HEINART SILLASTU 60

41 aastat on ta seotud Tartu ja ülikooliga. UTU-st sai alguse teadustöö tuberkuloosi alal. 1959. aastal järgnes kandidaadit- ja 1974. aastal doktorivältekirja kaitsmine.

Praktilises tervishoius: osalemine tuberkuloosi haigestumise järkjärgulise vähendamise ja üleminek pulmonoloogia laiaulatuslikule ja süvitsi arendamisele. 1978. aastast räägitakse ja kirjutatakse Tartu pulmonoloogilise keskusest, mis sündis juubilaril aktiivsel osalusel. 1988. aastal nimetati Tartu Tuberkuloosidispanser esimesena Nõukogudemaal kliiniliseks pulmonoloogiahaiglak. Tuberkuloosi ja kopsuhaiguste õpetamise kliiniline baas, mille loomiseks pole seni leitud võimalusi kullutada tervishoiu ega ülikooli kapitaalrahadusi, ei jää võimalustelt ega töötlemustelt alla muudele kliinikutele.

Prodekaani, teaduskonna parteisekretäri, teadusnõukogu sekretäri ja aeseimehe ülesanded ning suur ühiskonnatöö pole olnud tühi koorus.

Stažeerimine Soomes 1965—1966 viis juubilaril rahvusvahelisele orbiidile. Ülemaailmsed konverentsid, rahvusvahelised komiteed ning komisjonid tuberkuloosi ja kopsuhaiguste vastases võitluses, milles juubilar on tihti NSVL ainuesindaja, nõuavad erialast eruditsiooni, keeleoskust, energiat ja aega.

Kõigele selleks soovib kolleegide nimel jätkuvalt jõudu
GUIDO ARRO

KALJU UTSAL 60

3. jaanuaril sai kuuekümneseks geofüüsika kateedri vanemteadur, geoloogia-mineraloogiakandidaat Kalju Utsal. Ta alustas oma tööd TRU-s 1953. aastal, oli esimene, kes võttis siin kasutusele füüsikalised meetodid maavarade jt. geoloogiliste objektide uurimisel. Tema rajatud on röntgenlabor geoloogia kateedris, kus ta töötas üle 20 aasta.

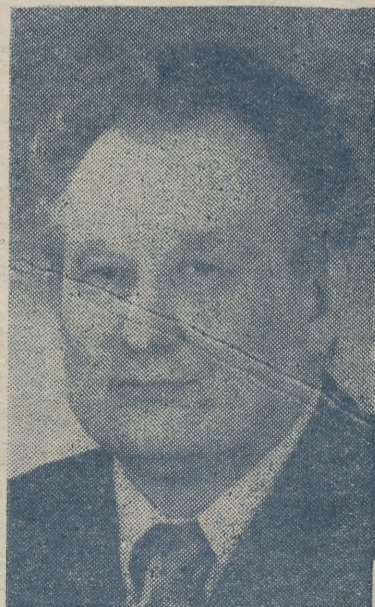
K. Utsal on erakordselt suure töövoimega, andekas ja nõudlik eksperimentaator, kelle töö on pälvinud üleilmaulise tunnustuse.

Alates eelmisest aastast töötab ta geofüüsika kateedris, kus osaleb energiliselt keskkonnakaitsealastes uuringutes.

Soovime juubilarile tervist ja jätkuvat eestlaste jonnit ning visadust oma töös ja elus.

Kolleegid geofüüsika kateedrist

KARL KARLEP 50

Sünnilt töökas tõstamaalane, hingelt tahtejõuline isamaalane, kes Moskval lasknud kanda enda koolikulud, et siis Eestimaa oma tööga tuua tulu.

Meil ammu selgemast selgem on see, Sinuta rappa oleks läinud me defektoloogiat te.

Nüüd meil Sulle siiraim õnnesoovitust teel teiselt, mida astume koos.

Kateedripere nimel
ANTS REINMAA

Kõrgtunnustusartikkel professor Viktor Masingu kohta

Juba ammu on professori tiitel kaunistanud teadlaste perekonnanime, kuid aastate jooksul, mil tiitli koostid ovatsioonid kaheldavale saavutuse puhul, on paljud muutunud. Professoritiitel on mõnel devalveerunud ja seepärast, kui kedagi nimetatakse professoriks, ei tähenda see veel, et tegemist on intellektuaali, tõeliselt targa ja päeva eriteadlasega. Tänapäeval kaunistab pigem teadlaste nimi professori tiitlit. Kui üle vaadata professuur selles teaduse valdkonnas, kus mul saatuse tahtel tuleb töötada, siis üheks eredamaks nimeks meie maa botaanikute hulgas on Tartu botaanikaprofessori Viktor Masingu nimi.

Nii algab Baškiiria Riikliku Ülikooli ekspresidenti, Baškiiria teenele teadlaste, üle kogu Liidu oma terava sule ning suure ja sisuka teadusliku toodangu poolest tuntud geobotaaniku, professor BORISS MIRKINI artikkel Ufaa ajalehes oma Tartu kolleegist.* Artiklis räägitakse teadussuhetest meie ülikoolide vahel, T. Lippmaa koolkonna järgijate ja Ufaa geobotaanikute viljakast koostööst. Meie ülikooli spetsialiseeritud kaitsmisnõukogus on Ufaa teaduskeskusest kaitstud kaks doktori- ja kuus kandidaadidissertatsiooni. Sealjuures B. Mirkin tegi seda Tartus pärast seda, kui tema Leningradis kaitstud, tolalaseid (1968. a.) kivistunud vaateid

lõhkuv dissertatsioon ei arvatud kõrgemas atestatsioonikomisjonis doktorikraadi vääriks. B. Mirkin märgib, et Tartusse sõidavad sageli kraadi kaitsma teadlased, kelle vaated lähevad laiku tsentrite liidrite vaadetest.

Eestlastel on teoreetiline platvorm alati sõltumatu mingist teaduslikust konjunktuurist (kahjuks sõltub paljudel juhtudel teadlaste positsioonivahel liidrite hinnangust: kus liider on autoriteetsem, seal hinnatakse ka seisukoht veenvamaks). Tartu ülikooli nõukogu on iseseisev, ja just seal lähevad läbi kõige «vasakpoolsemad» tööd.

B. Mirkin väidab, et Tartu ülikooli diplomit hinnatakse kõrgemalt kui mõnegi teise kõrgkooli oma. Tartu ülikool on ka säilitanud mitmeid traditsioone alates värvimisest kandmisest ja lõpetades piduliku lõpuaktusega valgusalises aulal.

Kirjutises meenutatakse kokkupuuteid eesti teadlastega, osavõttu suunda andvatest teaduskonverentsidest, eesti teadlaste põhimõttele kindlust ja teadusliku ausust. B. Mirkin märgib, et 1981. aastal Ufaas toimunud pöörline taimekatte klassifikatsiooni alane nõupidamine (mida püüdis ära keelata üks oma autoriteetidega rõhuv akadeemik) õnnestus suurel määral tänu prof. V. Masingu abile. Nõupidamisel võeti vastu otsused, mis

aitasid nõukogude geobotaanikat lähendada rahvusvahelisele teadusele, väljuda rusuvast isolatsioonist.

Artiklis avaldatakse imestust, et kuuekümnendaastane teadlane, olles hea tervise juures, hakkas kohe pensionivanuse saabumisel konsultantprofessoriks, et jätkata intensiivse tööd. Eestis on vähe töökohti ja selleks, et tagada võimalus noortel loominguks kasutada, annab vanem põlvkond aegsasti nendele teed.

Artiklis hinnatakse kõrgelt V. Masingut kui teadustööde retsensenti. Kui kirjastus «Nauka» saatis talle 1984. aastal retsenseerimiseks ufaalaste «Kaasaegse fütotsoöloogia seletava sõnaraamatu», tegi V. Masing nil põhjaliku töö, et teda oleks tulnud arvata «Sõnaraamatu» kaasautoriks, arvab B. Mirkin.

V. Masingu teadustööid hinnatakse kõrgelt kõikjal Nõukogude Liidu ja välismaal, kus tegeldakse soode uurimisega, linnaökoöloogiaga, taimekatte teooria küsimustega. Ta on oluliselt mõjutanud vastavate uurimisalade arengut ka Baškiirias, mis väljendubki B. Mirkini tunnustavas artiklis.

HANS TRASS

* Знакомьтесь: Виктор Мазинг. Профессор БГУ о своем эстонском коллеге. «Ленинец», Уфа, 1. XI 1988 (Baškiiri komsomoli häältekandja).

Matemaatikateaduskonna nõukogu

otsus 5. detsembrist

Matemaatikateaduskonna nõukogu, ära kuulunud teaduskonna dekaani dots. M. Kilbi avalduse ja nõukogu liikmete prof. U. Lumiste, prof. T. Araku, dotsentide H. Türnpu, J. Kihho, L. Loone, A. Pedase ja P. Miidla, üliõpilaste A. Pandise ning P. Sadraku sõnavõetud olukorra kohta seoses Vanemuise 46 aud. 133 kasutamise, märgib,

et niisuguse olukorra tekkimine kõrgkoolis on lubamatu. Ruum 133 oli kasutusel matemaatikateaduskonna auditoriumina. Jaanuaris 1988 toimunud veevaril tõttu Vanemuise 46 õppehoone 2. korrusel läks ruum remonti, mis tekitas suuri raskusi matemaatikateaduskonna varustamisel õpperuimidega. Remondi organiseerimisest võttis

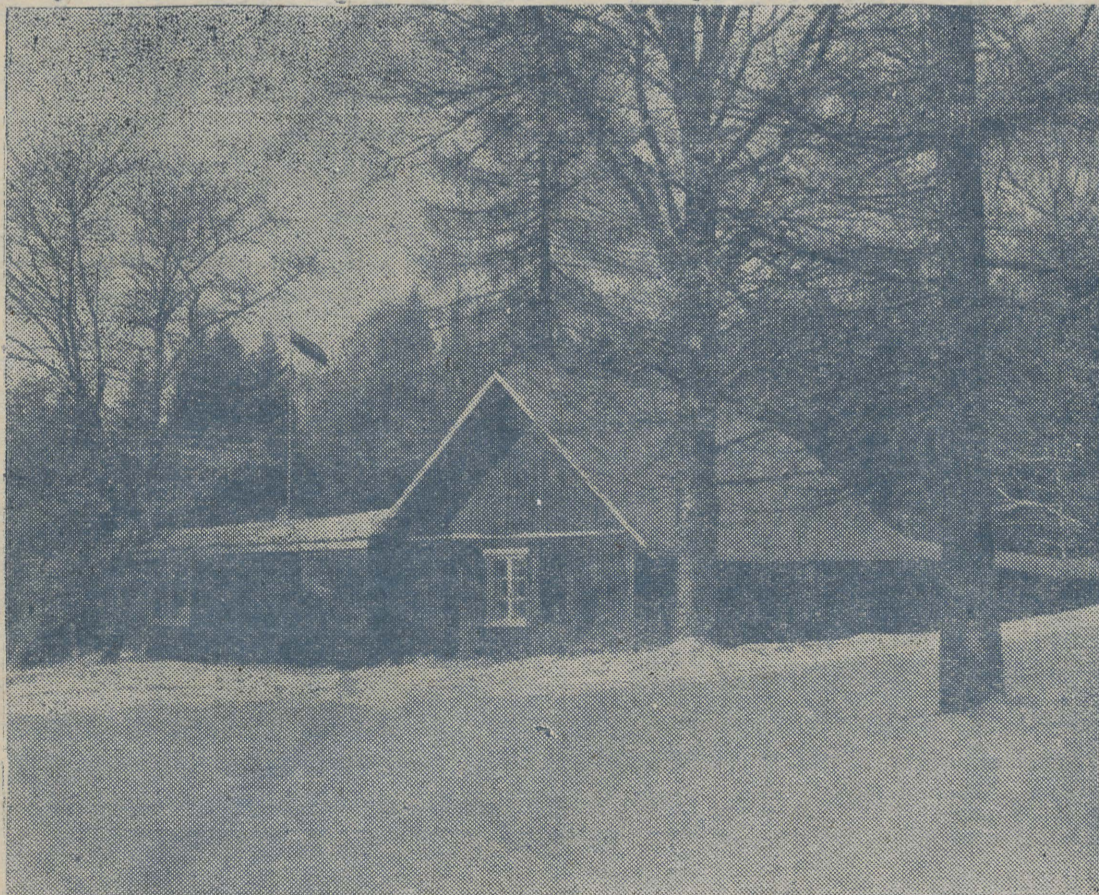
osa ka matemaatikateaduskonna õppeprodekaan A. Pedas. 1988/89. õppeaasta teiseks õppeveerandiks planeeriti auditoriumisse 133 uuesti õppetöö.

Ootamatult ilmses, et remonditud auditoriumisse kanti mingeid matemaatikateaduskonna õppetööga mitte seotud pakke ja kaste, kusjuures äsja remonditud ruumis algas ümberehitus. Avastanud sellise kummalise olukorra, pöörduks dekaan dots. M. Kilp rektor prof. J. Kärneri poole. Viimane teatas, et ta pole asjast informeeritud, ent pöördub sissekolimist juhtiva dots. A. Heinari (bioloogia-geograafia-teaduskond) poole asja uurimiseks. Pärast seda kõnelust sissekolimine jätkus ja matemaatikateaduskond ei saanud mingit selgitust ega põhjendust, miks muudeti auditorium 133 laoks. Seoses sellega saatis

matemaatikateaduskonna dekaani rektori nimele veel kaks kirja (16. nov. ja 18. nov.), mis jäid aga vastusetuta.

Eeltoodut arvestades matemaatikateaduskonna nõukogu otsustab

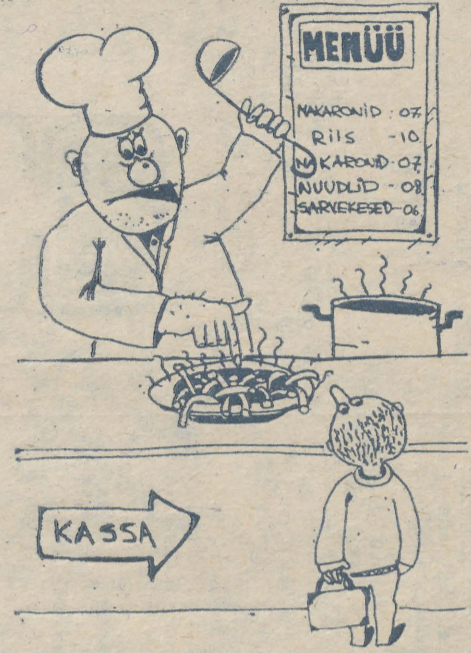
1. hinnata dots. A. Heinari poolt auditoriumi ülevõtmise viisi sobimatuks ja sellega seotud asjaajamine ning ülikooli juhtkonna tegevus ebakorrektselt;
 2. nõuda ruumi 133 staatuse taastamist matemaatikateaduskonna auditoriumina, et mitte luua pretendent, kus ruumid lähevad jõuga ühest alluvusest teise;
 3. saata käesolev otsus TRÜ rektoraadile;
 4. saata käesolev otsus avaldamiseks ajalehele «TRÜ».
- Matemaatikateaduskonna nõukogu

Ilus on ta praegu lumise metsa taustal ja meie lipuga. Nüüd siis juba 25 aastat tegutsenud õppejõudude spordibaas Mustametsa Kääriku lähedal. Selle sporditäre rajasid õppejõud ise dots. Uno Sahva eestvõttel.

EDUARD SAKI foto

Tühja neist üliõpilastest ... Söögiks ainult makaronid

MARGUS SANGLEPA Joonistus

Ei oleks seda asja vist üldse ajama hakanud, kui poleks ühele kaebusele saanud seesugust vastust:

Vastuseks Teie avaldusele teatame järgmist:

Jaehinnaga tooraine puudumisel oleme sunnitud valmistama salateid, mille sees on kokkuostu hinnaga tooraine, vastasel juhul peame jätma einelaua salatita. Söökla brigadir-kokkadele on juhitud tähelepanu ja kohustatud valmistama einelaudadele jaehinnaga salateid. ...]

Ühe «Ülikooli» juhataja

V. Pärn

Omaette jutt oleks, missugust eesti keelt me ikkagi räägime-kirjutame. Kuid alustagem

MAKARONIDEST

Tormame loengu vaheajal söök- lasse, seisame tüütus sabas. Leti ees leiame oma taldrikult kartuli asemel makaronid. Nii tuttav pilt juba aastakümneid. Sama kaua on püütud asja lahendada, sama kaua on leitud subjektiivseid ja objektiivseid põhjuseid ette tuua. Kuid sama kaua on hinge tulist viha täis teinud teadmine, et juba mõni kuu pärast porise kartulivõtu lõppu sööb tudeng oma sööklas makaroni.

Ühendettevõtte «Ülikooli» juhataja Virve Pärn: «Iga päev tellitakse 10 kasti kartulit, sageli tuuakse aga 2. Meid peab varustama Tartu Konservitehas.»

Konservitehas juurviljatsehhi meister Aivar Käand: «Kartulit saavad esmajoonel üldhariduskoolid. Ülikool saab alles teises järjekorras. Kartulit ei jätku sellepärast, et tänavu on mugul halb, mädaniku- ga, mille puhastamiseks kulub tavalisest rohkem aega ja tööjõudu.» Viimast polevat juurviljatsehhis palju, puudust tuntavat ka autodest, mis kraami isiall veavad, ja bensiinist. Kartulit ennast on küll.

Imelikult kähku jaotuvad prioriteetid ümber: septembris on eranditult just tudengid need, kes kartulipõlule suunatakse. Nüüd aga ühtäkki pole kartulit söögiks ette nähtud. Kui konservitehas ei saa meile korralikult kartulit antud, leppigem siis mõne kolhoosiga kokku, et see meid varustaks.

V. Pärn: «Siis pole, kes kartuli ära puhastab. Meil puhastusmasi- nat ei ole. Pole ka kuhugi ära mahutada. Ka tööjõudu koorimiseks ei ole.»

Nii et asi on segane. Muide, laos pidavat lõppema ka makaronid. Asja vastu maksaks vahest huvi tunda ametiühingul. Kasvõi selle kandi pealt, et järgmisel aastal saadetaks üliõpilasi siis mitte kolhoosi, vaid makaronitehasesse nr. 15.

Ja veel üks asi, millest maksaks ametiühingul huvituda. Nimelt on makaron lisanähtis kui kartul. Eriti ehedal kujul avaldub see

SALATIHIINDEDE

puhul. Kui kartulisalati kilo hind on kahest rublast 2.30-ni ja rosolje maksab 2 rbl. kilo (võrdluseks: kulinaarikaupluses «Koduköök» maksab lihaga kartulisalati 1 rbl. 60 kop. kilo ja rosolje 1 rbl. 30 kop. kg), siis ühel heal päeval üllatati ostjaid Pälsoni 14 puhvetis makaronisalatiga, mille hind neli rubla kilo. Päev hiljem tõusis ka kartulisalati hind, jõudmata siiski eelmisele järele: 3.30. Sellisele inflatsioonile reageeris kaebusega vastavas raamatus. Saadud vastust tsiteeris kirjatüki algul. Et pisut ultimateivnegi (vastasel korral peame jätma einelaua salatita) vastus mind põrmugi ei rahuldanud, uurisin ka salatiasjandust lähemalt.

V. Pärn: «4-rublaine hind oli kalkuleeritud valesti. Einelaua juhataja oli haige ja segadusse sattunud kokk arutas portsjoni hinna valesti.»

3.30-st hindu V. Pärn ei vaidlustanud: «Salatisse pandi kokkuostu- hinnaga kurki, mistõttu hind tõusis- ki. Jaemüügihinnaga kurki on meil ääretult vähe.»

Vabandust, kuid ühes sügisese «Edasis» väideti, et Konservitehas tegi tänavu konservkurke sisse rohkem kui kunagi varem. Sama väitis mulle hilisemal täpsustamisel ka konservitehas turustusosakonna kaubaturundja Mare Mätik: «Igaüks sai niipalju kui tellis.» Ka poes on konservkurki küll.

V. Pärn: «Meie eraldati liiga vähe kurki. Poest me ju ei osta.» Vabandust, eraisikutelt aga ostate ja märksa kallimalt, kui poes müüakse.

V. Pärn: «Me ei saa ju raha klaastaara alla kinni jätta. Peakime siis tühjad purgid tavalisse klaastaara kokkuostu viima.»

M. Mätik: «Meie paneme kõik konservkurgid 3-liitristesse purki- desse.»

Segased lood need toitlustamise lood. Aga veel-segasemaks teeb asja V. Pärna niisugune repliik: «Sel aastal lubati katseliselt ka üliõpilastele kokkuostuhinnaga roogi valmistada.» Kas mitte siin ei peitugi asja tuum. Kallim tooraine, kallim roog. Kalli kaubaga on lihtsam rahalist plaani täita ja õngi kogu lugu. Kas just üliõpilane peab see katsejänes olema, jäägu ühendettevõtte «Ülikooli» kokkade-brigadiride hingele.

Pärast visiiti ühendettevõtte «Ülikooli» juhataja V. Pärna juurde on ülikooli söökla praeguse juure peasjalikult kartulit pakutud ja Pälsoni 14 puhvetis müüakse kartulisalatit hinnaga 1.60–1.80 kilo. Hakka või uskuma, et asjad niisama lihtsalt lahenevadki. Lootkem, et nihe paremuse poole ei jää ajutiseks nähtuseks.

URMAS LOIT

Veel naljavõistlusest ja nalja kah!

Eelmise lehte jäi nii vähe ruumi, et me ei saanud isegi kõiki naljavõistluse osalejaid ja pärjatuid nimepidi ära mainida. Nagu juba öeldud, oli saagikaim **ERKKI KOLU** ajakirjanduse I kursusel, kelle kalender jäi sellesse lehte jätkuma. Tema luuletuse sühtes ei olnud žürii päris üksmeelel ja enamiku arvates ei pääse see lehte.

SILVER SÄRA (õigusteaduskonna I kursuselt) läkitatud naljadest noppisime üht-teist välja ning neid sai samuti eelmisest lehest lugeda. Veel on nimetamata **PRIIDU TANAVA** arstiteaduskonna II kursu-

Kust algab või kus lõpeb kultuur? Laupäeval, 10. detsembril Tartu raudteejaama meeste peldikus hoolikalt pintsliga kirjutatud loosung: «TRÜ — EPA VIVAT PROFESSORES», mille kirjavea VIVA(N)T on keegi pliitsiga ära parandanud.

JURI KIRSS

Ülikooli kalender 1989. Väljavõtteid

(Algus eelmises lehes)

September:
01. 09 — Teadmisjanulised koolielikud piketeerivad kõikide ülikooli sissepääsude ees.
15. 09 — Et parandada meie suure kodumaa majanduslikku olukorda, hakatakse keemiahoones savist kulda ajama.
Oktoober:
03. 10 — Rooma paavsti toetusel alustavad vanemad kursused ristisõda rebaste vastu.
24. 10 — Tudengite lõöksalgad riisuvad Toomemäel.

November:

19. 11 — «Tudengidžäss '89» asendatakse «Tudengimässuga '89».
20. 11 — Järjekordsed komsomoli poolt korraldatud üliõpilaspäevad lähevad aia taha.
Detsember:
06. 12 — Paranenud Jevgeni Kogan peab peahoone aulasaal oma 1. kodumaa kõne.
09. 12 — Kõigi ühiselamute lütikad alustavad protestiks ülikooli sisepoliitika vastu näljastreiki.
ERKKI KOLU

RIGA-RÄGA

Seoses meelemuudatustega annetan kiiresti Eesti Suveräänsuse Fondi eesti-rootsi sõnaraamatu ja mootorpaadi ning ostan talukoha ja traktori Karula kuppelmaastikul. Teatada ülikooli postitalitusele K. Eiguse nimele.

Mõnes teaduskonnas ja osakonnas on tagaotsitavaks kuulutatud ÜTO (üliõpilaste teaduslik ühing). Keskmise vanus 40, põhirahvus eestlane, tundemärgid — autoriteetne, andekas, töökas. Leid tuua ÜTO-d juhendava õppejõu kätte.

Ajaleht läheb kallimaks

Jaa, ajaleht ei muuda mitte ainult oma nime, vaid tahab ka kallimaks minna. Miks? Tõuke andis linna trükikoja klišeede valmistamise hinna kolmekordistumine. Et aga enam ammu ei kata ülikoolilehe-tulud kulusid, siis oleks aeg asja parandada. Seepärast maksab nüüd «TRÜ» 3 kopikat (NB! ka EPA leht).

Ka tellimise hind on suurem: postiga koju saatmise eest 3,20, valvelauda 1,20.

Ajast aega on saanud lehte mitmed asutused ja organisatsioonid, ka isikud tasuta. Et ülikooli finantsiline seis pole ka praegu kiita (loe 2. lk.), siis oleks ütlemlata kena, kui iga lehesaaja, kelle hulgas on palju vilistlasi, toetaks oma alma mater'it.

Tellimine käib ikka vanaviisi: raamatupidamisest kviitung, maksta kassasse ja tuua kviitung + aadress toimetusse. Võib üle kanda ka arvega või saata raha toimetusse.

Et me kallimat ajalehte pakume, peaksime teda ka paremaks tegema. Kuigi välimuse üle ei julge esialgu midagi lubada (meie lehte trükatakse ikkagi 1927. aastal valmistatud masinal), siis sisu on meie teha ja seda püüame küll loetavamaks ja probleemsemaks teha. Aga üks ikka koostöös autoritega. Toimetus.

SELTSIOHTU TOOMAPÄEVAL

Arstiteaduskond leidis Toomapäevaks (21. det.) uues Nooruse tänava ühiselamus kauni parketiga saalikesse, kus Avo Rosenvald muinsuskaitseklubist «Sild» slaidide saatel kõneles jõulude päritolust ja sisust ning ansambli «Pantograator» ja TRÜ folklori lauljad lasid kolada jõulu- ja folgiivisid. Oösügavusse ulatunud küünlahelgine seltsiohtu jättis häid tundeid kogu sõbralikule seltskonnale, kellele korraldajad Olev Poolamets ja Andres Männart lubasid peagi põhjust taas siin kokku tulla.

VERBAARIUM

ISEVAJANDAMINE GLAS I NOS
ÕÕ TOOLISTAB
SEADUSRAAMATUKOGU RAKTAIM (lüh. rakvere raibe).

Mis see on? Lõhnab, aga kätte ei saa? Vastuse saab teada viimase lehikülje eelviimasest veerust.

Spitak!

Eesti NSV Ministrite Nõukogu korraldusel on moodustatud Spitaki linna taastamise fond. Selleks on NSVL Elamu-Sotsiaalpanga Eesti Vabariikliku Panga Operatsioonide Valitsuses avatud eriarve nr. 700967 (šiffer 781017). Spitaki rajooni Kogarani kolhoosi taastamise fondi arve on NSVL Agrotööstuspanga Eesti Vabariikliku Panga Operatsioonide Valitsuses 406636 (šiffer 781255).

JÕUPROOV KAUNASES

20.—21. detsembril toimus 55. korda sõpruskohtumine TRÜ ujumiskoondise ja Leedu Kehakultuurinstituti veesportlaste vahel. Ladusalt korraldatud võistlustel paistis meie tudengitest silma Jelena Jürgel (KKT IV), Angela Leedu (biol. II), Tiit Kutser (füüs. IV), Priit Jagosild (arst. IV) ja Jüri Tužilkin (KKT I). Viimane tuli meeste arvestuses ka üldvõitjaks. Kahepäevase närvipingega järel pidi meie asjaarmastajatest koondis tunnistama Leedu tegevujate nappi paremust.

Võistlused lõpetas mõnus lõõgastus kohvitassi ja videoaparaadi taga. 1956. aastal alustatud traditsioonile otsustati dots. Heino Laidre ettepanekul lisada ka teaduslik-meetodiline konverents. Kevadel ootame leedukaid vastukülaskäigule.

I. PAGE

MÖTTESPORT ÜLIKOO LIS

Semestri lõpul toimus Tartu Maleklubi mitu huvitavat üritust. TRÜ kiirmalemeistrivõistlustel oli 20 osalejat, neist 3 meistrikandidaadi ja 6 esimese järgu maletajad. Esikohale tuli TOOMAS VALGEMÄE (maj.), kes võitis kõik kuus partiid. Teiseks jäi IGOR ROTOV (žurn.) ja kolmanda koha sai bergeri koefitsiendi järgi PAAVO PALK (ajal.).

Malematsi TRÜ ja Tartu vahel võitis kümnel laual ülikool 5,5:4,5. Kaalukeeleks kujunes meistrikandidaat Igor Rõtovi mäng meister Aarne Hermliniga esimesel laual. Mustadega mänginud I. Rõtov sai väheke parema lõppmängu, kuid võitis meistri mõnda ebatäpset käiku ära kasutades selle kergesti. Esimesed säärased matšid peeti Eesti Vabariigi ajal, suure hoo said nad pärast sõda suurmeister Kerese hiljapäevil. Stagnaajal neid enam ei toimunud. Nüüd on traditsioon taastatud. Lähemal ajal on plaanis uuesti luua Akadeemiline Maleseits.

PAAVO PALK

Üliõpilaskonkurss!

Eesti Akadeemiline Oigusteaduse Selts (EAOS) kuulutab välja üliõpilaskonkurssi teemadel:

1. Artur-Tõeleid Kliimann — eesti haldusõigusteaduse koolkonna rajaja.
2. Väliskaubandusliku tegevuse organid ja selle tegevuse õiguslik reguleerimine Eesti Vabariigis.

Tööde esitamise tähtaeg on 1. september 1989. Osa võtta võivad kõik Eesti kõrgkoolide üliõpilased. Tööd tuleb esitada masinakirjas kahes eksemplaris koos kinnise ümbriku-ga, millel on märgusõna ja autori perekonna-, ees- ning isanimi, samuti aadress ja andmed kõrgkooli, teaduskonna ja kursuse kohta. Töodes tuleb järgida üldkehtivaid teadustööde vormistamise ning viitamise ja tsiteerimise reegleid. Tulemused tehakse teatavaks EAOS-i aastakoosolekul 1989. aasta oktoobris.

Kummalgi teemal kirjutatud töödele on ette nähtud rahalised preemiad. Preemiafond 400 rubla võib langeda kas ühele tööle või selle võib jagada ka mitme töö vahel.

Prof. ILMAR REBANE, EAOS-i esimees

PARIMAD LOOD!

Detsembrikuu parimateks autoriteks tunnistati MARIN ROOSE (Karusoõ teatrist ja Gustav Suitust), ULO VELDRE (ÜP-st), ANTTI ROOSE (kaevanduse põlemisest) ning õppejõududest JURI VALGE (jõulumõtisklus).

TRÜ KLUBI VIDEOTEK

pakub võimaluse end jahutada ja maha rahustada

SESSILÖDVESTUSDISKOL

reedeti (6., 13. ja 20. jaanuaril) ning laupäeviti (7., 14. ja 21. jaanuaril) kl. 21.

UUT LAVALAUDADELT

Rahvamajas «Kannel» lavastati Ida-Permi noorte lavajõudude abiga seebiooper «Konsulid erus». Lavateose põhiideeks on konsolideerumine. Ooperi sponsoriks aga nõustusid olema mitmed Permi linna ühendettevõtted, kes väga konstruktivselt lähenesid ettepanekule. Esietenduse lõppedes tõusis inimefaktor saalis püsti ja aplodeeris.

Toimetaja VARJE SOOTAK

AUTASUSTAMISI

Hariduskomitee aukirjaga autasustati kauaaegse viljaka teadusliku, pedagoogilise ja aktiivse ühiskondliku töö eest 60. sünnipäeva puhul prof. INGE UNTI ja dots. NADEZDA VIHMA.

TÄNU

Rektori käskkirjas avaldati tänu hea töö eest ja õnnitleti 50. sünnipäeval vaneminsener MALLE MOLDAUD, 55. sünnipäeval insener LINDA PEETSOT ja 60. sünnipäeval muuseumiteenijat MIRALDA

JÄRGMINE LEHT

tuleb juba tuleval nädalal, s.o. reedel, 13. jaanuaril. Siis jääb leht kaks või kolm nädalat vahele (sees, vaheaeg ja toimetaja Tallinnas täienduskursustel).

MARGUS SANGLEPA joonistus

NAARIMEHE VAIMUVARA

Mehe kont maksab raha. Nahkjas mees ja pajukarva õlut on kõige kangemad, neid äi tii millaskid uskuda. Habe on mehe au, nina mehe nägu. Tartu linnas toodetak pärmipulk. Mees sureb, sõna jääb. Parem paksu painutada, kui peent peras vedada. Mees on sõnn surmani. Kes mees siin, see mees seal, see mees igal pool.

Suurest naerust tuntakse rumalast meest. Rebane on raibe, jännes temast järgmine. Tuul on seltsimees.

Ajalehe «TRÜ» toimetuse aadress 202400 Tartu, Ülikooli t. 18, TRÜ, ruumid 240, 241, tel. 3 51 80. Hans Heidemanni nim. trükikoja trükk, Tartu, Ülikooli 17/19. III. «TRÜ» ilmub reedeti. Tellim. nr. 15. Tiraaž 3000 eks. MB 01303.

«Tartu Рийклик Юлклоол («Тартуский государственный университет»). Орган парткома, ректората, комитета ЛКСМ и профкома Тартуского государственного университета. г. Tartu, Эстонской ССР.

Lugejale selgituseks

Pole halba ilma heata ja vastupidi. Naivne on arvata, et sessipalavik ei kuulu krooniliste nakkushaiguste nimekirja. Igal juhul on tegemist pagana ohtliku nakkusega, mis vähemal või suuremal määral pureb igaüht, kes nõuks võtnud ülikooli varasalvestest tarkuseivasisid nakkida.

Kuidas haigus levib? Avalikustatud andmetest sellele küsimusele vastust ei leia. Omalt poolt pakusime:

- loomade ja putukate kaudu,
 - suult suule hingamisel,
 - ligimese toidunõude kasutamisel (vältige juhustlike söögikordi!)
 - higistamise teel.
- (Täname lugejat, kui ta joonib alla sobiva variandi ja saadab vastuse elukohajärgsesse sanepidjaama.)

Tegelikult ei ole meie eesmärgiks uurida nakkuse levikut, vaid hoopis sellega kaasnevaid tüsistusi. Lisaks otsime ravimeid, mis põdejad taas terveks teeksid.

Järgnevas loos esinevad inimesed eelistasid lugejale peagi selguvatel põhjustel jääda anonüümseks.

Meie nakkus — sessipalavik!

1. tüsistus — ebauk

* Sõna on tudengil:

Olavi: «Kõpikate pildumist aksamastele ja purskkaevudesse ma ei poolda. Usun, et lollidel veab.»

Katrin: «Algas minu kolmas sess. Olen kogenum kui kunagi varem. Märkasin kohe, kui ülikooli tulin, et paljud tüdrukud ei seisa kahe jalaga maa peal. Algul sõin õhtul varakult kõhu täis ja läksin magama. Ükskord aeti üles ja süüdistati norskamises. Siis ma nägin. Hakasin järgnevatel öödel salaja padja tagant piiluma. Nad kargasid ümber küünalde, õõtsutasid büste ja nõidusid. Lõpuks ilmus seinale mingi vari. Kohutav.»

Tiina: «Küünlad on liialt vananenud. Praegu tasub ennustada kohvipaksult, mis annab alati positiivseid tulemusi.»

Kai: «Heaks kombeks peeti kunagi viiekopikaliste poetamist kingade sisse.»

Mall: «Mäletan juhtumit, kui ühiselamusse pääses üks inimese neljajalgne sõber. Kogu esimene korrus lahkus raamatuvirnade ta-

K'ASI TASKUS, SÜDA SAAPA- SÄ'ARES

gant, et karjuda: «Püüdke libakoer kinni! Püüdke libakoer kinni!»

Sander: «Naised kütavad end liialt üles. Nad tunnevad meeltesegadustest mõnu, et siis pessimismi langeda. Enne eksameid peab rahulikult magama. Padja all ei pea ilmtingimata olema kohustusliku kirjanduse nimekiri või õppejõu 3x4 foto. Kas hommikul astud vasaku või parema jalaga raudvoodist välja, ei mängi ka mingit rolli. Mulle tundub, et oleme mingitel ajahetkedel liiga nõrganärvilised.»

* Õppejõud arvab:

Dotsent: «Külmajudinad jooksevad üle selja, kui mõtlen, kuidas üliõpilased tühja-tähjaga tegeldes kallist aega raiskavad. Noorus on ikka hukas küll. Meie omal ajal võtsime asja palju kainema pilguga, deklameerisime enne eksameid üksteisele lõike õpitud ja istusime ööde kaupa raamatute taga.»

Aspirant: «Pole kerge eksamit vastu võtta, kui tudengite nägudel öise nõiatantsu jäljed vastu peegelduvad. Kas nad tõesti arvavad, et me ei tea, mis tantse sessi ajal tantsitakse?»

Professor: «Uskuma peab, ainult mitte ebajumalatesse. Kas igaüks annab ikka endale aru, keda ta kummardab?»

* **Koristaja repliik:** «Koridori nurgad on suitsu täis, konid vedelevad maas. Keda see suitsuloor varjab ja mida ülikoolis üldse õpetatakse?»

* **Komandandi kurtmine:** «Sessi ajal kubiseb ühiselamu vaimudest ja viirastustest. Seoses mao aasta saabumisega on hakatud lubamatult palju flooti puhuma...»

* **Psühholoog:** «Mida siin öelda või kommenteerida. Tudengid on täitsa vuntsid. Näha, et vaimus pole veel päris alla käinud. Ei tahakski nende käitumist kritiseerida.»

2. tüsistus — spikerdamine

* Sõna on tudengil:

Mart: «Arvan, et spikerdamise juured peituvad üldhariduskoolides. Paljud saavad keskkooli lõpetades lisaks lõputunnistusele veel täieliku mahakirjutamisõskuse. Miks spik-

(Järg 3. lk.)

Fotod on ANDRES JOALALT ja toimetuse arhiivist.

TRÜ

EKP TRÜ komitee,
 TRÜ rektoraadi,
 ELKNÜ TRÜ komitee ja
 TRÜ aü komitee häälekandja

TARTU RIIKLIK ÜLIKOOL

Nr. 4 (1551)

Reede, 10. veebruar 1989

Ilmub 22. novembrist 1948

Hind 3 kop.

VILISTLASE JAAN KROSSI SÕNAVÕTT

EÜS-i TAASTAMISKOOSOLEKUL EÜS-i MAJAS
 1. DETSEMBRIL 1988

KALLID KAASVÕITLJAD JA KAASVILISTLASED!

Me eiame Eestis juba mõnda kuud ootamatus ja peaaegu unenõolisel ajal. Tunaeile, kõsi küll, püüti meie reaaltõeditunnet taas ärkvele kätada. Aga ma lootan, et me virgusime täipealt meile tarvilikul määral ja mitte kriipsugi rohkem.

Sest me peame hetkel olema suutelised orienteerumiseks mõlemal kõigul tasandil — unenõolisuses ja reaaltõedis. Kuna on asju, mis asetsevad ühtaegu mõlemal tasandil ja lähevad meile sealjuures kõige lähemalt korda:

Eesti Üliõpilaste Selts on uuesti olemas. Ka vilistlaskogu on uuesti olemas. Nojaa — kas uuesti või aina, kas üha või jälle, selle üle vaidlevad ja seda täpsustavad edaspidi vastavad redaktsioonitoimkonnad. Aga et ta on olemas eilsega ja kogu möödunud neljakümne kaheksa aastaga võrreldes just nagu vanal kujul, aga oluliselt uue ja värskel inimsisuga — see on vaieldamatu. Sest kui EÜS oli eile olemas keskmise bioloogilise vanusega 70 kuni 90 aastat, siis täna oleme äkitselt unenõolisel viisil noorenenud, nii et meie vanused algavad üpris lootusrikkal viisil 20-st aastast.

Seltsi taassünni eeltoost ja üksikasjust kõneldakse ja kirjutatakse loodetavasti tulevikus. Kõnelgem siin paar sõna seltsi asendist ja ülesandeist olevikus. Olen hoopis kaugel tahtmast püstitada mingeid konkreetseid programme. Tahaksin ainult visandada paaris põhijoones ja ühe võimaliku lähtena oma isikliku nägemuse.

EÜS pole kunagi olnud poliitiline partei. Ega taha selleks arvata kunagi saada. Aga siiski oleks siinkohal huvitav meenutada vähemalt üht poliitilise partei definitsiooni. Inglise Harold Laski ütleb omal iseloomult amorsel inglise viisil, formaalselt üsna kõlbmatult, aga sisuliselt pagana täpselt: poliitiline partei on rühm inimesi, kes on otsustanud töusta võimule ja sinna tõusnult sinna jääda.

Korrekem: Eesti Üliõpilaste Selts pole kunagi olnud poliitiline partei. Aga kultuurimõjur ja — miks mitte — sellisena ka kultuuripoliitiline mõjur on ta sealjuures olnud väga pikka aega ja üsna kõrge suurusjärgu tasemel. Ja selleks peaks ta minu arvates tahtma uuesti saada. Saada rühmaks, kes on otsustanud osutada Eesti elus taas kultuurimõjuriks, ja selleks saanult selleks jääda.

Mis tal, EÜS-il tähendab, tuleb selleks teha? Kõigepealt: püüda tuua oma perre eesti rahvuslikult mõtleva ja tunda akadeemilise noorsoo parim osa. Kõige andekamad, kõige sihtteadlikumad, kõige töökamad, kõige eetilised noored. Ja koopteermise korras sobiv määr vastavaid vanemaid kultuurisiksusi.

Et nad meiega liituksid, peab meil olema neile midagi anda. Mille tõmbel võiksid nad meiega ühineda?

Loodan, et see pole skleroos, kui ma arvan: üsna tähelepandaval määral võiks see toimuda nendesamad tõmbetegurite toimet, tänu peamiselt millele omal ajal paljud EÜSiga ühinesid, mina kaasa arvatud:

selle tõmbel, et EÜS kehastas eesti vanimat ja auväärsimat akadeemilist traditsiooni, et see traditsioon, kasvõi meie arhiivis esemestunud kujul pakkus peaaegu et füüsilist käesurvetunnet ülele Kreutzwaldini ja Faehlmanni välja;

edasi, selle tõmbel, et EÜS oli oma maailmavaatelse sisemise mitmekesisuse tõttu — aga see ulatus ju rahvaerakondliku tuuma ümber isamaalitsusest sotsiaaldemokraatiani — ainulaadseks parlamentarismi kooliks.

Kolmandaks — võibolla polnud EÜSi keskmine akadeemiline tase meie üliõpilastorganisatsioonide ja vastavate vilistlaskogude seas vaieldamatult kõige kõrgem — ma arvan, et omal suhteliselt ahtas filoloogilises valdkonnas oli «Veljesto» oma kõrgem kui meil — aga tänu arvukusele ja nimelt mitmekesisusele pakkus EÜS noortele akadeemilistele inimestele igatahes kõige huvitavat ja kvaliteetsemat keskkonda. Ta osutus meile kõige arendavamaks gravitatsiooniväljaks.

See kolmas on muidugi tõmbetegur, mille saavutamiseks meie algav taasmodelleerimine nõuab esialgu omajagu aega.

Mida me peaksime seltsivälise kultuuritöö vallas praegu esmajoones tegema?

Noorte jaoks peaks see olema ilmselge: oma akadeemilist tööd. Esmajoones seda. Sest selles asjas ei tohi ühegi EÜSlase sihiseade piirduda püüga saada kuidagi mõõdi ülikoolist läbi. Siht peab olema — teha oma parim. Esiteks erialase eneseperfektsiooni, aga teiseks ka, ülele, rahvaalgustuse mõttes. Iga noor EÜSlane peab seadma endale eesmärgiks jõuda oma erialal vähemalt Eesti eliiti. Aga miks mitte — jaa: ütlege, mis kuradi pärast siis mitte maailma eliiti? Nii teadusliku kapatsiteedi kui ka seltskondliku suhtlemisnõtkuse mõttes.

Ja ma mõlten, et me peaksime panema oise, praegu ja siinsamas aluse sellesuunaliste püüdluste tillukesele eelastmele. Panen ette, et me otsustaksime sünsamas moodustada seltsi auhinnatööde fondi. Et me valiksime toimkonna, kes töötab välja selle fondi põhikirja ning et me — tähendab vilistlased — annaksime seltsi juhatajale igauhe võimalustele ja südametunnistusele sobiva kohustuse mingi summa loovutamiseks sisse fondi.

Teiseks, vilistlastele, see tähendab vanadele, tahaksin soovitada järgmist. Tuletagem meelde: täpselt saja aasta eest pöördus vilistlane Jakob Hurt eesti rahva ärksamate poegade ja tütarde poole õhutusena üles kirjutama rahvaluulet. Me teame, kui hindamatute tulemustega see algatus oli. See oli töö, mille käigus rahva teadvusse talletunud kullamaak münditi akadeemiliselt vermitud rahvuslikuks varanduseks. See varandus moodustas väga märkimisväärse osa kapitalist, millega me end siiani eneseunustuse-surmast vabaks ostame. Sest nimelt eneseunustusesurma on meile nii mitmelt poolt soovitud ja soovitatud. Aga meie tahame selle maa keelele ja meelele igavikku.

Rahvaluule üleskirjutamistöö jaoks oleme me hilinenud. Aga rahvusliku unustuse ületamiseks on meil oma võimalus — ja oma äärmiselt tungiv kohus. Meid on siin kuus- või seitskümmend haritud, elukogenud, maailma näinud, kirjaoskajat meest. See tähendab kuuskümmend või seitskümmend, vähemalt kuuskümmend või seitskümmend kõidet kultuuriloolisi memuaare. Andkem oma noortele kaasvõitlejatele oma unustusevastane kirjatöö eeskujuks ning oma maailmanägemine teadmiseks: mingem koju ja kirjutagem omad memuaarikoited ära!

Eesti Üliõpilaste Seltsi vapp

Seltsidele ja korporatsioonidele omaste sümbollite ja atribuutide seas on üheks kesksamaks vapp. EOE-i vapi ajalugu ulatub aastasse 1881, mil Aleksander Mõtuse poolt valmis asutatava korporatsiooni «Vironia» vapi kavand. Pärast mitmeid arupidamisi otsustati see kujundada järgmiselt: neljavärviline kilbi keskel paiknes südakilp, tähtedega V. V. — *vincit veritas* kus oli kujutatud avatud raamat (võidab tõde). Raamatu kohal asetses tsaaririigi kahepäine kotkas. Kilbi ülemisel vasemal väljal paiknes Tartu vapp, paremal väljal korporatsiooni värvid sinine, must ja valge. Ustavuse ja sõpruse sümbolina oli alumisel vasakul mustal väljal kujutatud kaks teineteist suruvat kätt. Tähed V. C. F. V. — *vivat, crescat, floreat* Vironia (elagu, kasvagu, õitsegu Vironia — moodustasid alumisel paremal sinisel väljal asetseva väändähe. Vapikilbi kohal ilutses kolme sini-must-valge sulega ehitud rüütlikiiver, mille alumisel serval oli kuupäev «26. MAERZ». Vappi kaunistasid veel tammepuu oksad, paelad ning kaks korporatsiooni värvidega lippu.

Paraku aga jäi esimese eesti korporatsiooni asutamine mitmesuguste asjaolude tõttu ära. Vär-

vid ja vapp võeti aga Eesti Üliõpilaste Seltsi poolt üle, nagu selgub 1883. aasta 5. märtsi koosoleku protokollist: «Mohrfeldt teadvustas, et Vironia endist osakonna Wappenit mitte enam saada epola, küll aga tahta Laakmanni asjatoimetaja kirjelduse järel uut Wappenit maalida. Uus Wappen lastakse teha ja nimelt värvidega.»

Tsensor viivitas vapi kinnitamisega ning seetõttu jäi see ka Seltsi lipule tikkimata, nagu oli esialgne soov.

Peamiseks takistuseks kinnitamisel sai kahepäine kotkas, mille litografeerimise tensor keelas. Otsustati kasutada lahtise raamatu kohal lendavat ühepäist kotkast, mis Seltsi liikmetele pidi meelde tuletama, «et meil teaduse läbi kõrgemale, tõsisemale priitusele, vaimupriitusele peame püüdma.»

1880. aastate lõpul küpses uus idee ametliku korporatsiooni asutamiseks. «Fraternitas Viliensise» nime all see plaan teostuski. Korporatsiooni vapiks sai kunagise «Vironia» vapp mõningate muudatuste ja täiendustega. Erakoosoleku protokoll 9. septembrist 1890 fikseerib vapi kuju, mis on säilinud tänaseni. Vapi ülemisel vasakpoolsel valgel väljal on lahtine

raamat pealkirjaga CARPE DIEM (kasuta päeva). Kõrvalväljal paiknesid endiselt korporatsiooni värvid. Alumisel vasakpoolsel mustal väljal asendati kaks teineteist suruvat kätt rukkivihuga. Väändähele lisati kaks ristatud rapiiri. Vapi ülaosas asetses rüütlikiiver.

Alumist osa vapist piiras tammepärg, mille ümber põimitud lindid olid esitähed lausest FORTITER IN RE, SUAVITER IN MODO (põhimõtetes kindel, käitumises tagasihoidlik).

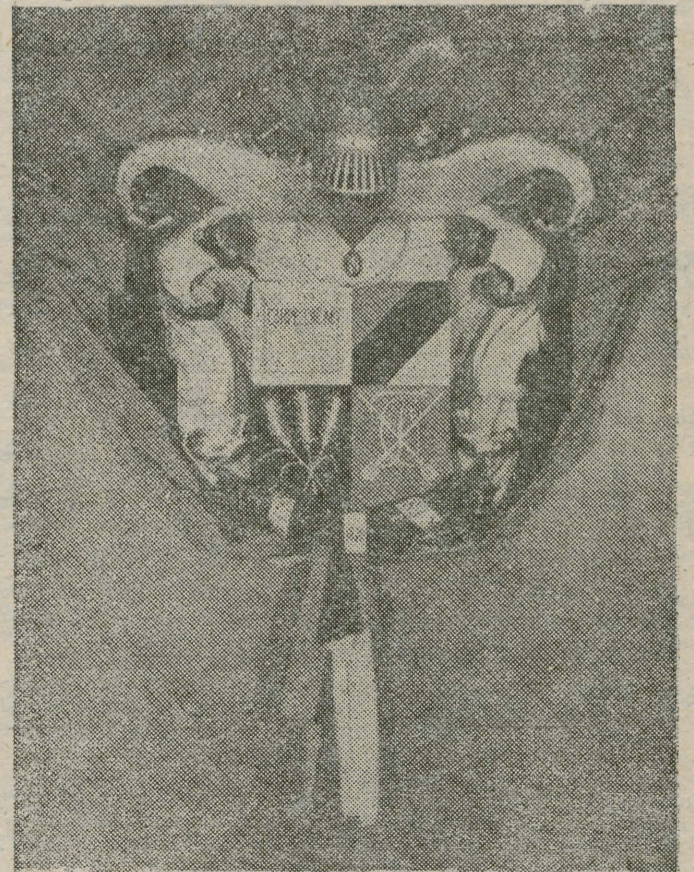
Pärast «Fraternitas Viliensise» laialimineku jäeti oma nime, värvid ja vapi kasutamise õigus Eesti Üliõpilaste Seltsile.

1903. aastal, kui seltsis tugevnesid korporatsioonivastased meeleolud, pandi ette tõstatada ühisel koosolekul küsimus vapist. Nimelt arvati, et «Fraternitas Viliensise» vapi kasutamisest peaks selts loobuma. Küsimus lükati siiski edasi ja hiljem seda enam ei tõstatatud.

1912. aastast loodi seltsi majas Viljandi tn. 1 endise paupimistoa asemele vapituba, mis leidis edaspidi sagedast kasutamist värvidel andmisel.

Vapp leidis ja leiab tänapäevalgi kasutamist uuriripatsitel, sõrmustel, märkidel.

AHTO GRAHV

TRÜ

EKP TRÜ komitee,
TRÜ rektoraadi,

ELKNÜ TRÜ komitee ja
TRÜ aü komitee häälekandja

TARTU RIIKLIK ÜLIKOOL

Nr. 6 (1553)

Reede, 24. veebruar 1989

Ilmub 22. novembrist 1948

Hind 3 kop.

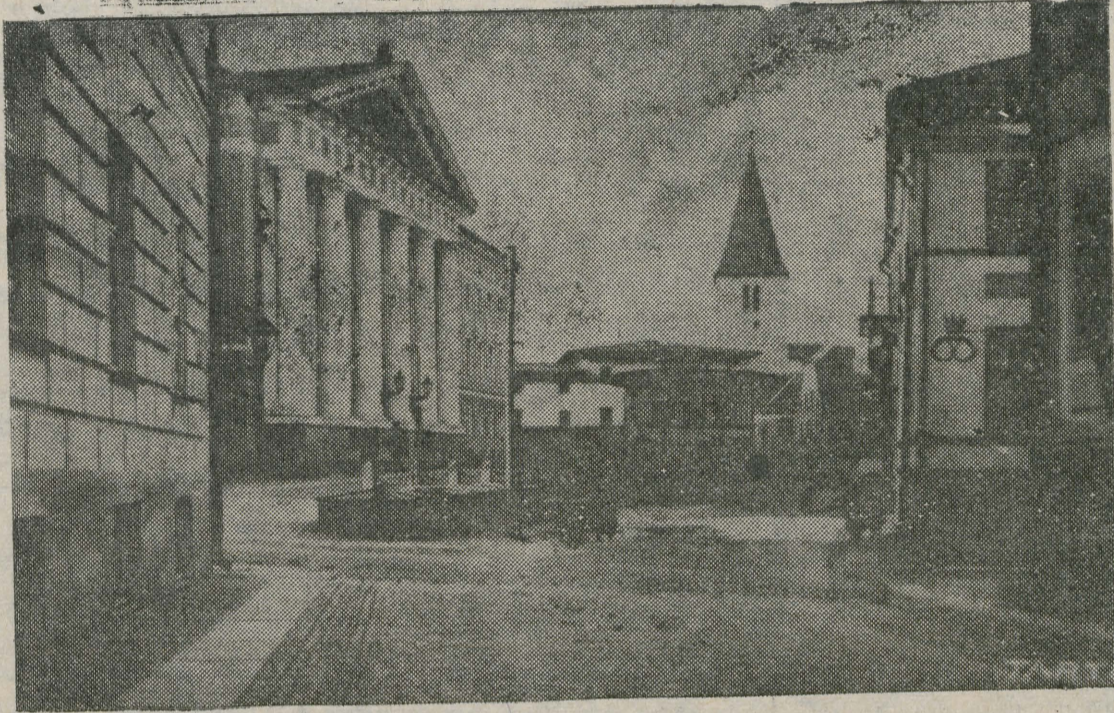
Usaldust!

Eelmise teisipäeva õhtupoolikuks oli nõukogu saali kokku kutsutud ülikooli parteiaktiiv. Kohale oli tulnud parteikomitee, parteibüroode, komsomolikomitee liikmeid jt. Parteiomitee sekretär Paul Kenkmann pakkus välja järgmise päevakorra: rektori informatsioon ülikooli tähtsamatest päevaküsimustest ning laiemat tähelepanu tekitanud EÜS-i materjalid «TRÜ-s». Dots. Marju Lauristin tegi ettepaneku laiendada viimast punkti ning üldse ülikoolis. Sellega oldi pärisioonist demokraatiat ja pluralismi vaadelda lähtudes reaalsest situat-

I. NOPPEID

REKTOR PROF. JÜRI KÄRNERI
INFORMATSIOONIST

● **PÕHIKIRJA** asjus on rektoril juttu olnud Ministrite Nõukogu esimehe Indrek Toomega. Lähemal kuuldel lubati ülikooli põhimäärus valitsuse istungite päevakorda võtta. Praegu on tekitanud küsimusi ülikooli enda poolt kutsete ja kraadide andmine. Kutsete peaks nagnüü Liidu Hariduskomiteelt varsti ära langema, sest paar-kolm ametnikku ei jõua sellega toime tulla. Küll oli aga I. Toome esitanud meile küsimuse: miks me ei ole oma põhikirja veel rakendama asunud. Nüüd on kavatsus tekitada pretsedent ning kaitsta siin doktoritöö matemaatikast.

Täna, 24. veebruaril

50—60 aastat tagasi, selle pildi tegemise aegu oli Eestil oma kolmevärviline rahvuslipp. Täna näevad paljud oma noorusaja mälestustesse kuuluvat taas avalikult (lubatuna) lehvimas. On Eesti iseseisvuspäev. Ometi ei ole meil veel selge, mis saab sini-must-valgest lipust (toimetussegi on saanud proteste selle riigilipuks kuulutamise vastu Eesti Muinsuskaitse Seitsilt ja korporatsioon «Ugalalt»). Saagu mis saab, aga täna on ta meil olemas!

Usaldust!

● **KONTSEPTSIOONI** puudumist on ülikooli mõned omad inimesed ette heitnud. Ütlejad võiksid mõelda, et ülikooli oma kontseptsioon ei saa hakata ainult ülalt poolt peale, vaid see peab ka allpool tulema ning selle heaks peab töötama.

Uuendustest.

▲ Opejõudude arvu on võimalik suurendada 3 protsendi võrra teaduspalgafondi arvel.

▲ Loomisel on praktilise eesti keele kateeder, sotsioloogia kateeder jt.

▲ Märtsi algul on kavas vastu võtta rahvusteaduste arendamise plaan.

▲ Muudatusi on tulemas ühiskonnateaduste õpetamises (10—15 protsendi piires saab ise otsustada mida ja kuidas õpetada).

● **SÕJALISE ÕPETUSE** kohta on ajakirjanduses välja öeldud, et alates sellest aastast enam üliõpilasi sõjaväkke ei võeta. Samuti ei kutsuta ajateenistusse pärast kõrgkooli lõpetamist neid lõpetajaid, kes on kõrgkoolis sõjalise õpetuse läbi teinud. Sõjalise laager on edaspidi Kloogal. Tõsi küll, Moskvas ei ole allkirjutatud pabereid veel kohale jõudnud.

(Järg 2. lk.)

Mõtleme 13. märtsini

Möödunud aasta lõpul, 16. detsembril meie lehes ilmunud mõtteavaldus, et ülikoolis võiks luua rahvarinde tugirühmi koondava ühenduse, leidis mitmeid toetajaid. Täna on algatusrühm, milles osalesid Lembit Allikmets, Matt Anso, Andres Ihermann, Jüri Jagomägi, Matti Laan, Ille Palm, Mihkel Pärnoja, Jevgeni Rjazin, Peeter Toomik, Peeter Vihalemm, Mart Viikmaa, Kalev Vilgats jt., formuleerinud loodava ühenduse programmi ja põhikirja projekti. Palume RR tugirühmel ja kõigil neil, kes on huvitatud RR tegevusest, avaldada oma arvamust nende projektide suhtes kas ülalnimetatud algatusrühma liikmetele või ajalehe toimetusele hiljemalt 13. märtsiks. Selleks ajaks palutakse tugirühmel valida ka asutamiskonverentsi delegaadid ja läbi mõelda oma ettepanekud eestseisuse kandidaatide suhtes.

PROJEKT

TARTU ÜLIKOOLI RAHVARINDE ÜHENDUSE (RRÜ) PROGRAMM

Tartu Ülikool on oma arengus jõudnud ajajärku, mil uueneva ühiskonna vajaduste rahuldamine ilma radikaalsete muutusteta ülikooli elukorralduses ei ole võimalik. RRÜ on esile kutsutud vajadusest ühendada erinevate huvide ja arusaamadega inimeste jõupingutused oluliste ümberkorralduste saavutamiseks juba lähemal ajal. Käesolevas programmis toodud eesmärkide realiseerimine on võimalik vaid ülikooli administratsiooni ning kõigi ühiskondlike organisatsioonide ja liikumiste koostöös. RRÜ võtab endale vastavalt vajadustele ja võimalustele ennekõike algataja ning aktiivse osaleja rolli.

RRÜ lähtub oma tegevuses Eestimaa Rahvarinde ja Tartu Rahvarinde põhidokumentidest, taotleb Tartu Ülikooli uue põhikirja elluviimist.

I. ÜLDISED EESMÄRGID.

1. Saavutada ülikooli autonoomia — õigus iseotsustamisele ja iseavastutamisele.
2. Aktiivselt osaleda hariduse väärtustamise rahvusliku programmi väljatöötamisel ja elluviimisel.
3. Demokratiseerida ülikooli ja tema allasutuste juhtimine. Avalikustada kõigi tasandite juhtide tegevus.
4. Arendada välja ülikoolisisene infolevi süsteem.
5. Töötada välja ja võtta kasutusele kaadri hindamise

ja perspektiivse ettevalmistamise põhimõtted. Arendada välja ülikooli töötajate kvalifikatsiooni tõstmise ja kaadrialiku süsteemi.

6. Muuta tihedamaks sidemed ülikooli töötajate, üliõpilaste ja vilistlaste vahel, arendada akadeemilist kultuuri.

II. ÕPPETÖÖ.

1. Taotleda õppetöö üleviimist kursusesüsteemilt ainesüsteemile teaduskondade või erialade kaupa vastavalt vajadustele. Luua üliõpilastele võimalused kõigi tulevasele erialale vajalike ainetega õppimiseks.
2. Viia eelnevate uuringute alusel ülikoolis sisse mitmeastmeline spetsialistide ettevalmistamine, diferentseerida lõpetajatele antavad diplomid (kraadid).
3. Reorganiseerida sõjaline õpetus ülikoolis. Pidada lubamatuks naiste, samuti ajateenistuse läbiteinute kohustuslikku sõjalist väljaõpet. Kutsealustele anda valida, kas läbida sõjaväeteenistus väljaspool ülikooli või õppida ohvitseriks.
4. Kaasajastada ühiskonnateaduste õpetamine. Tagada üliõpilastele võimalus õppida tunda kogu kaasajase maailma ühiskondliku mõtte arengut. Vältida ühiskonnateaduste kujunemist valitseva korra apologetikaks.
5. Reguleerida erialavälise õppeainete mahtu ja vahet. Anda üliõpilastele võimalus õppida üldkultuurilises ja maailmavaatelises seisukohast olulisi aineid senisest vastuvõetavamal kujul. Rakendada ülikoolis selline keeleõppe süsteem, mis tagaks kõrgharidusega inimesele kohase ja tema vajadustele vastava keeleoskuse.
6. Soodustada üleminekut õppe- ja teadustöö ühendamisele isiku tasandil. Korraldada põhjalikult ümber õppe- ja teadustöö vahet nii töötajate rakendamise kui materiaaltehniliste vahendite kasutamise valdkonnas.
7. Muuta ülikooli lõpetanute tööerakendamise süsteem isikukesksemaks. Minna plaaniliselt töөлusu-namismiselt järk-järgult üle töökohta vabale valikule ning/või spetsialistide ettevalmistamise kolmepoolse (ettevõtte, üliõpilane, ülikool) lepingu alusel.

III. TEADUS.

1. Suunata ülikooli teaduslik tegevus eelistatult Eesti huvifaari. Tagada Eesti vajaduste täielikum rahuldamine teadusharude ja allüksuste laiemal ja intensiivsemal koostööl kaudu.
2. Otsustavalt vähendada teaduse bürokraatlikku juhtimisaparati. Viia teadustöö juhtimine põhiliselt allasutuste tasandile. Töötada välja selline juhtimis-süsteem, mis lähtub õppe- ja teadustöö ühtsuse vajadusest.

IV. SOTSIAALSFAÄR.

1. Viia läbi ametiühingureform, muuta ametiühingud töötajate ja üliõpilaste huvide eest aktiivselt võitlevateks ühinguteks.
2. Põhjalikult analüüsida ülikooli töötajate ja üliõpilaste töö-, õppimis- ning elamistingimusi, leida probleemidele optimaalsed lahendused.
3. Muuta ülikooli õhkkond igas suhtes inimsõbralikuks, vastavaks Tartu Ülikooli eetilisele kohustusele: kasvatada missioonitundelisi ja teovõimelisi eesti harilasi ning anda oma panus maailmakultuuri.

PROJEKT

TARTU ÜLIKOOLI RRÜ PÕHIKIRI

1. Tartu Ülikooli Rahvarinde Ühendus (edaspidi RRÜ) on ülikoolis tegutsevate RR tugirühmade koondis ja moodustab osa Tartu Rahvarindest.
2. RRÜ eesmärk on RR tugirühmade ühise tegevusega aidata kaasa ülikooli kui rahvusliku kultuuri-keskuse kardinaalsele uuendamisele.
3. RRÜ asutamine, tema juhtorganite moodustamine, programmi ja põhikirja vastuvõtmine ning muutmine toimub RRÜ konverentsil, mis on RRÜ kõrgeimaks organiks.
4. Konverentside vaheaegadel juhivad RRÜ tegevust volikogu ja eestseisus.
5. RRÜ konverents kutsutakse kokku volikogu või 1/3 tugirühmade algatusel vähemalt kord aastas.
6. Delegaatide esindusnormi konverentsile määrab volikogu. Asutamiskonverentsil on esindusnormiks 1 delegaat tugirühma iga 5 liikme kohta.
7. Konverents on hääleõiguslik, kui kohal on 2/3 delegaatidest.
8. Konverents võtab vastu programmi ja põhikirja ning teeb nendes vajaduse korral muudatusi vähemalt 2/3 hääleteenamusega. Muud otsused võetakse vastu lihtääleteenamusega.
9. Kõiki RRÜ tööd puudutavaid põhimõttelisi küsimusi otsustab konverentside vaheajal volikogu. Volikogu moodustub tugirühmade volinikest. Tugirühmad, kus on üle 20 liikme, võivad olla esindatud volikogus kahe volinikuga.
10. Eestseisus valitakse konverentsi poolt 7-liikmelisena salajasel hääletamisel üheks aastaks.
11. Eestseisus esindab RRÜ-d ja lahendab RRÜ jooksu-va töö küsimusi. Eestseisus on aruandekohustuslik konverentsi ja volikogu ees.
12. Praktiliseks tööks vajalikud toimkonnad moodustab eestseisus.
13. RRÜ töö lõpetamine toimub konverentsi otsusel. Tartu Ülikooli RRÜ algatusrühm

TARTU NAK-i ERILEHEKÜLG

Karl Martin Sinijärvi

Rõlk maailm

las röökleb kõmmeldus nii valjuhäälselt-mõistusvabalt rõve päil purpurhullest purjakmõtteist purunevad viitsad maailmi saab kylge aina uuenevad surmatõved ta tundub kõigile ja alati õud-kuratlikult kitsas

kesk moderntolxset meeltevälist italiano pizzat ilm õhib end kui surmanälgset-verijanust miini ning kuigi loodab kõikjalt leida golubaja ptizzat kabuli sõidab mees kes enam sobix viini

jõlm kämmal hõõvab pudelkaelast jälekarget friscot lympts baarineiu palgeilt alla pudendamis meike vaid sylgad õhe nähes rölgerõõmsat roosapyxset discot

sa meenutad tummähisõode kahurkurbi breike kui kiljuvõpimedusse väljuvat mõnd vasiset montecristot näed — me hinge kõrbes, kajab menuette foxe sheike

kõrkjasõode võrkjashuulsel väimutunnil lehehääbe kuut mind hõõvab nagu tõrkjat siiski hõrkjat armuvett me kohinpuude kõhinluude hirmuvaba tuul või naeratus helltardunu kuu põhjatamal suul või kalmistute sosinudust kerkio minarett või surmalangvel elulehed syndimisepuul või kooseingli kaelalt tuhka heidet amulett

mis tõde see — ta raske justkui õnnetusetina mul viinaämbrist tarrutamaks kaduvikuilku mässimas mu ymber juba kõdunevat lina sel hetkel mil ma uppusin kesk veriudu vina viimast korda nägin lastud hirve pilku ja siiski teadsin laskja polnud mina — ta silmist kukkus väga väga kurbi tilku

Enn Lillemets

Haa!

Kui ainult hetkeks leevendust saaks tuua vihm. Kui kataks lumi, kustuks ihk. Nii oleks liht.

Kui ainult tuimund, roid, et kedagi ei miskit tunne. Kui unne, unne sumbuks oid. Kange piht, kuid tahe loid.

Suur pettus kõik. Su tume hõik.

Kui põleb maa mu jalge all ja läidetud on ohviriiut mu sisimas, siis mõned hullud hinged on mu sõbrad — haal — ja nemadki mind aidata ei saa.

Kaks tulist talda teel on üks. kui ei värele

sus
leek

jääb
vaid
põrn sust järele

Istusime täna Jaani juures kõõgis. Olime tükk aega Aadu õuel hüpanud ja laulnud, aga Aadu ei tulnud koju, ainult väikesed hallid vanaeided lipsasid välisuksest sisse ja välja. Nad vedasid puid. Olin enne istunud nende kelgu peal ja kartsin, et saan riielda, aga vanaeided õnneks ei märganud. Üks naeratas oma lõtvade huultega, kutas meid lähemale ja ütles sosinal, et me tulgu, et ta näitab. Meid oli kuus ja ega me kartnudki, aga vanaeit nägi välja liiga pulstunud ja liiga kirevatest lappidest koos, nii et me kõhkesime ja vahtisime üks-teisele otsa. Aga vanaeit tuli meile täiesti ligi ja haaras Neemel kaskast kinni. Ta tõmbas ja Neeme läks pisut hämmeldunult kaasa, aga me ei saanud tal lasta niisa-

ma minna. Olime tihedalt tal järel ja astusime välisuksest sisse. Vanaeit vadistas omaette ja me läksime edasi. Põrkasin vastu plekkvanni; me ei kihistanud ega sosistanud üldsegi. Ta ei saanud kohe tuld põlema ning me seisime tropis uksele ja mõtlesime, kas minna kohe tagasi. Kuid siis läks tuli põlema ja me vaatasime. Suur punane õis oli äsja avanenud, ta oli nii värske, et Ülle punastas ja hakkas hābenema, aga meie vahtisime prisket vart ja kitsaid helerohelisi lehti ja kollaseid tolmukaid. Punane õis kriiskas ja surus end meie ligi. Me vaatasime teda ja valgus oli tal sees ja ta liigutas kergelt oma kroonlehti. «Jah,» ütles Jaan ja neelas sõnu. «Ilus lill.» Vanaeit kõkutas ja silitas hellitavalt üle te-

aru — kuiu heinamaa
mõistus — sipelgad sisse siginud
kargus — dr. j. hurti järgi hüppamine
gailit — valgavate sagajate treener
oldud — enne leiva eessa
leiva eessa — heitimas eessa
esi — lõigatav tükk viljapõllul
ee — lõigatava tüki viljapõllul
ett — lõigatavat tükki viljapõllult
heitima — kokkuma hirmuma
heitima — segaseks minema

patriarhaalne unustus

lang sina abielu kaudu sugulane
lang sina ema meelest minetanu
ema meelest minema pāned parga' elevana
ema valust karjuvana kaljuvana
ema valjusti hāālitsevana hirnuvana
lang sina abielu kaudu sugulane
lang sina huiga hõikuv emme hūlgaja
huig — võrgu kudumise pulk süstik
huiga — võrgut kudumiset pulka süstikut
lang langa — lõng lõnga

ema unustehtud murdoch meelen

Aime Hansen

Nägin unenāgu, kus jumal oli käevõibe ja teist, kus langev puuleht. Alles kolmandas ilmus ingel ja küsis: kuidas saad pärast nii kindlaid tõendeid veel kahelda?

Armastusluuletus

olen vastus su küsimusele
olen küsimus su vastusele

Jaan Malin

Pöördumine I

Siin on Su elule määratud maa.
Siin Sina tead oma püsi.
Siin ilma usuta keegi ei saa.

Siin Sinu sõna on pühendust täis.
Siin sihid täppide täppi.
Siin mõistad muigel, kes mustamas käis.

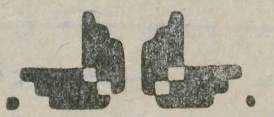
Siin Sinus käärivad kurbus ja tusk.
Siin Sina iial ei harju.
Siin pole karmimat kokut kui usk.

Piret Viires

Teisipäev

ravate servade ja mina nägin ja teised vist-ka, et ta kriimustas sõrme ja väike punane piisk langes kollaste tolmukate keskele. Lill liigatas ja pöördus vanamuti suunas, aga mina trügisin välja ja istusin õue jõudes lumehange. Oli selge, et Aadu täna ei tule, ja nii me läksimegi Jaani juurde ja istusime seal kõõgis.

1986

Zbigniew Herbert

Maa

Selle vana kaardi kaugemas nurgas on maa, kuhu igatsen. See on õunade, aasade, laiskade jõgede, kibeka veini ja armastuse kodumaa. Õnnetuseks on suur ämblik kudunud sinna oma võrgu ja sulgenud kleepja süljega unelmate tõkkepuu.

Nõnda on alati: ingel leekiva mõõgaga, ämblik, südametunnistus.

Poola keelest

Riho Laanemäe

Sven Sildnik

natsionaalne unustus

Ülle Kauks!

Juubileum

Oodot saie nii kavva terve kooliaig et Handol et Runnelil ütskõrd jõuvussi juubeliaig

Onnõ saas suuvi häiermid pillu kõigi näten Nüüd tullgi pidu ol aulan Runnel edimādsen rean rahvalõ kummard Uibo Lilli lätsiua poolõs juubilar jäi hindale kindlas

jārgmises pidus saa Väints lõpuni esihindās

Riho Laanemäe

Erootiline etüüd

IV

Me ühte saime pargis pingil veinpime õõ kuuläike veiklus silmis vahtraleht kastanimuna higised kaenlaalused

XIX

Sina vihm park üks ammumõõdunud päev palju aastaid tagasi sigaret nilpsab huuli soe pisar olen mis voolab viivuks nabasse uurdudes nibult janukuristikku õõ suur hämar ürgroomaja skelett

māletad tüdruk seda päeva ja õõd pole iial olnud

Ilmar Särg

Tähed

Õõ siniseid siroilaudu hoian pahklike käte vahel. Tuleb minusse sõrmede kaudu tähekiirguse haavatah ahel.

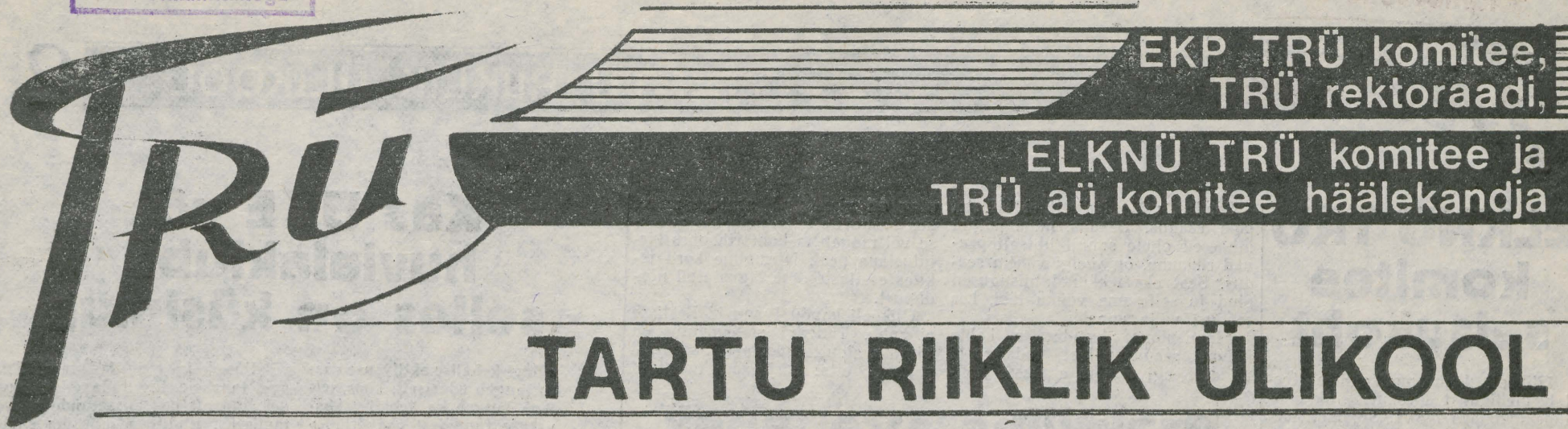
Lābi aastakümnete halli astub teadmine ülespoole. Lābi linnutee õhkõrna salli järgneb laulule laul, lugu loole.

Sulev Kübarsepp

Pea kohal laotuses kiljub maa poole laskuv kull āngistavalt ja hilju tunnid on tulekul

must ja valge on risti sinise lootuse all ikka ja jälle Risti lūuakse Jumala Tall

pūua nūūd iseend pūua petetud piinatud hell sina ei tea millal hūūab ūlesetõusmise kell

TARTU RIIKLIK ÜLIKOOL

Üliõpilaste rahvuslik koosseis

Tartu ülikool on eeskätt eesti rahvuslik ülikool, liitugi ainukene sellelaadne kogu maailmas. Selle tõttu on eestlaste domineerimine tema üliõpilaskonnas endastmõistetav. Selle aasta 1. jaanuaril moodustasid eestlased 83,2 protsenti stacionaarsete üliõpilaste arvust. Siinkohal ei saa jätta märkimata, et eestlastest üliõpilaste suhtarv Tartu ülikoolis on peaaegu kogu sõjajärgsel perioodil püsinud 80-89 protsendi piires, nii nagu ta oli olnud ka enne 1940. aastat Eesti Vabariigi ajal.

Teaduskonniti on eestlaste osakaal üliõpilaskonnas erinev, ulatudes 74,5 protsendist arstiteaduskonnas 99,6 protsendini bioloogia-geograafiateaduskonnas. Määravaks asjaoluks üliõpilaste rahvusliku koosseisu kujunemisel on õppekeel. Ainult eesti õppekeelega teaduskonnad on samahästi kui üherahvuslised. Eestlaste kõrval õpib seal vaid üksikuid eesti keelt valdavaid muulasi. Seevastu teaduskonnad, kus õppetöö toimub nii eesti kui ka vene keeles, on paljurahvuslised. Mõistagi paistab

üliõpilaste internatsionaalne koosseis silma just vene õppekeelega osakondades ja rühmades. Need osakonnad ja rühmad olid algselt ette nähtud Eestis elavatele venelastele, ukrainlastele, valgevenelastele ja muudele mitte-eestlastele, kelle keelepruugiks vene keel. Vaba konkurss avas ukseid aga ka teistest liiduvabariikidest pärit noortele. Koos mujalt tulnute arvu suurenemisega kasvas aastast aastasse üliõpilaskonnas esindatud rahvuste arv. Praegu õpib Tartu ülikoolis stacionaarset 34 rahvusest üliõpilasi. Kes nad on ja kui palju neid on, sellest annab ülevaate juuresolev tabel.

Rahvused	Üliõpilaste arv	
	1. jaan. 1988	1. jaan. 1989
Abhaasid	3	5
Armeenlased	30	31
Aserbaidžaanlased	6	5
Dargiinid	—	1
Eestlased	4470	4603
Grusiinlased	41	42
Jakuudid	2	2
Juudid	53	45

Kasahhid	2	3
Kirgiisid	1	—
Komid	2	1
Korealased	3	2
Kreeklased	3	5
Lakid	—	1
Leedulased	54	48
Lätlased	31	34
Moldaavilased	2	2
Mordvalased	—	1
Norralased	1	1
Osseedid	1	1
Poolakad	7	7
Rootslased	1	1
Sakslased	3	4
Serbilased	1	1
Slovakiid	1	1
Soomlased	30	30
Tadžikid	1	2
Tatarlased	6	5
Tšuvašid	1	1
Turkmeenid	3	2
Udmurdid	1	1
Ukrainlased	64	69
Ungarlased	5	4
Valgevenelased	18	14
Venelased	566	559

Kokku 5413 5534
ALLAN LIIM

Eesti Akadeemiline Pedagoogika Selts jätkab tegevust

20. jaanuaril toimus ülikooli peahoones Eesti Akadeemilise Pedagoogika Seltsi üldkoosolek. Seekord ei olnud tegemist uue seltsi asutamise, vaid aastatel 1930-1940 Tartu Ülikooli juures tegutsenud Akadeemilise Pedagoogika Seltsi taastamisega. Taastamistööd pärineb meie eakaimalt pedagoogikateadlaselt dotsent Aleksander Elangoilt, kes oli ka Eesti Vabariigi aegse seltsi üks asutajaliikmeid. EAPSi põhieesmärgiks on pedagoogilise uurimise edendamine ja koordineerimine Eestis. Seltsi liikmeskond koosneb tegev-, kirjavahetaja-, au- ja toetaja-liikmetest. Tegevliikmeiks võivad olla kõrgharidusega isikud, kelle põhiametiks on pedagoogiline uurimistöö, pedagoogika või metoodika õpetamine.

Vajadus EAPSi tegevliikme staatusel niivõrd rangete määratlemiseks tuleneb tahtmatusest dubleerida ning häirida õpetajaid-uurijaid ühendava Ühiskondliku Pedagoogika Uurimise Instituudi tegevust. Kirjavahetajaliikmeteks valib üldkoosolek isikud, kes teevad seltsiga aktiivset koostööd, kuid ei saa olla seltsi tegevliikmed kutse-spetsiifika tõttu.

Auliikmeiks võidakse valida isikud, kellel on erilisi teeneid pedagoogikateaduse arendamisel või seltsi tegevusele kaasaaitamisel. Toetaja-liikmeiks (ka kollektiivseiks) saavad isikud, kes abistavad seltsi materiaalselt.

20. jaanuaril toimunud üldkoosoleku päevakorra põhiküsimusena arutati pedagoogikateaduse hetke seis ja arenguperspektiivi seoses toimuva koolireformiga Eestis. Elavale arutelule järgnesid seltsi tööplaan kinnitamine, põhikirja uue redaktsiooni vastuvõtmine ning EAPSi juhatuse valimine. Koosolekul kinnitatud tööplaan nõuab pedagoogilise kirjanduse ja artiklite retsenseerimist, sammude astumist pedagoogiliste aastapremiate sisseadmiseks, aktuaalsete pedagoogiliste probleemide arutamist, silmapaistvate eesti pedagoogide (P. Pöld, H. Taba, P. Koort, J. Tork jt.) pedagoogilise pärandi uurimist ja tutvustamist, pedagoogilise aastaraamatu väljaandmist jne.

EAPSi juhatuse esimeheks valiti A. Elango, liikmeiks M. Arvisto, V. Haamer, J. Kõrgesaar, E. Noor, J. Orn, I. Unt. Vastavalt põhikir-

jale on EAPSi osakonnad Tartus ja Tallinnas. Kumbki neist määrab oma kodukorra, koostab tööplaanid ja valib juhatuse — büroo. Praeguse seisuga on EAPSi ühinenud umbes 80 pedagoogikateadlast.

Tartu osakond on siiani lobi viinud mitu üritust. Nii korraldati m.a 5. detsembril eestikeelse Tartu Ülikooli organiseerija, pedagoogikateadlase P. Põllu mälestusõhtu. On tehtud algust teoreetiliste seminaridega. Nendel on arutatud Rooma klubi pedagoogilist programmi (ettekannet dotsent P. Kreitzbergilt) ja andekate laste õpetamise käsitust Lääne pedagoogikas (ettekannet V. Lullalt). Järgmise üritusena toimub 18. veebruaril «Nõukogude Opetajas» avaldatud õppeplaanide projektide analüüs ja hindamine.

EAPSi Tartu osakonna lahtine koosolek õppeplaanide projektide arutamiseks toimub 6. märtsil algusega kell 17 TU peahoone auditoriumis 139.

EAPSi Tartu osakonna büroo esimees EDGAR KRULL

Asutatud EÜS „Veljesto“ Taastav Kogu

EÜS «Veljesto» sünnist möödus 24. veebruaril 69 aastat. Sel päeval palus Tartu Ülikooli juures tegutses EÜS «Logos» veljestolased endale külla. Veljestolastest osalesid Aino Koemets, Klara Korjus (Vasser), Gerda Laugaste, Aino Undla-Põldmäe, Paul Ariste, Eduard Laugaste, Iko Maran, Paul Sarv, Voldemar Vaga.

EÜS «Logos» tutvustas veljestolastele oma tegevust, korraldust ja liikmeskonda. Selts ühendab endas

peamiselt humanitaarintelligentsi, mis küll ei tähenda, et loodus- ja täppisteadusliku mõtteviisi kandjad eemale tõugatakse. Selts on loodud ja korraldatud EÜS «Veljesto» eeskujul ning täidab praeguses üliõpilaskonnas kohta, mida kunagises üliõpilaskonnas täitis «Veljesto».

Veljestolased arutlesid, milliseks peaks kujunema praegune üliõpilaskond, mida võtta kaasa 1940. aasta eelsest kogemusest, mida

teha teistmoodi, milline koht teiste üliõpilasseltside seas peaks olema taastataval EÜS «Veljestol». EÜS «Veljesto» taastamiseks vajaliku organiseerimistöö usaldasid veljestolased EÜS «Logosele», olles ise kaastegevad nõuandjatena.

Veljestolastel, nende sugulastel ja «Veljesto» aatekaaslastel palume kontakti võtta aadressil: EÜS «Logos», Tartu Ülikool, eesti keele kateeder, Ülikooli 18, 202400 Tartu.

AAVO KOKK

8 + 012 + 2
61 + 11 + 79

Sellel numbril saab kätte Vilniuse Ülikooli ajalehe toimetuse. Saab kätte siis, kui leiame peahoones kambri, kust ka kaugemale kui Tartusse helistada saame. Aga mis siin ikka hädaldada, praegu näiteks pole EPA ajalehel üldse oma telefoni.

Enne kui VU lehe toimetajalt ALGIS LIPSTASELT kuulud lugeda pakume, pisut suhetest teiste kõrgkoolilehtedega.

Kaheksakümnendate aastate algul hakkasime pressiklubiga reisima. Talveaheajal otsisime üles tudengilehe toimetused Vilniuses, Kiievis, Minskis, Leningradis... Aastad läksid, ülikooli tulid uued tudengid ning hakkasime jälle Vilniusest päale. Sealsete toimetusega on tekkinud eriti head sidemed, kuigi meie kiire elu ja napp leheruum pole neist suhetest suurt «TRÜ» lugejale teada andnud. Meie telefoniintervjuu vastused on juba ilmunud VU lehes, mis kannab nüüd uut nime «Universitas Vilnensis». Üliõpilasest korrespondent Audrius Siaurusevičius oli Tartus ka celmisel reedel ning jõudis kinni püüda Marju Laurisini.

Nii. Millest rääkis siis VU lehe toimetaja telefonis kolmapäeval? Et hääl oli aparaadis kaunis vaikne ja vahepeal kadus hoopis ära, siis ei sõanda me kõnet intervjuuna edasi anda, vaid mõned mõttejupid.

● Ebameeldiva tunde jättis Leedu KP pleenum, kus tehti kõvasti kriitikat «Sajudise» ja ajakirjanduse kohta. Sõnavõttud olnud stagnatsiooniga. Rahvarinde tugigruppe ei soovitatud moodustada riigiasutustes, parteiaparaadis jm. Soovitati lõpetada endiste parteijuhtide kritiseerimine, samuti omaaegse iseseisva Leedu ülistamine. Kriitikat jagunud ka uutele väikestele väljaannetele (infolehed jm.).

Pleenum on tekitanud rahva hulgas palju küsimusi. Igatahes VU lehe toimetus on kokku leppinud Leedumaa parteijuhtiga 40-minutilise intervjuu asjus. Kui nende ajaleht siia jõuab, püüame üht-teist huvitavat tõlkida.

● Algis kõneles ka mitmetest kaadrimuudatustest. Uueks ideoloogiasekretäriks oli määratud mees, kes oli varem vabariigi komsomoli keskkomitee esimene sekretär, siis töötas kolm aastat NLKP Keskkomitees ja nüüd veidi aega LKP Keskkomitees.

Välja on vahetatud televisiooni ja raadio juhtkond, kellega ka leedulased eriti rahul ei olnud. Tehti lõpp paarile perestroikateemalisele teravale saatele, sealhulgas otsesaatele valitsuse liikmetega. Põhjus: rohkem on vaja saateid saadikukandidaatidest. Leedu saab varsti ka uue kultuuriministri, uus mees on peaprokuröri ametikohal.

● Teisipäeval ilmus Leedu pressis konstitutsiooni projekt. Selles on kirjas, et vesi, maa jm. kuulugu Leedule. Riigi tähtsaid küsimusi peab saama otsustada referendumiga. Projektis on kirjas ka KP juhtiv osa ning Leedu kuulumine Nõukogude Liidu koosseisu. Arutelu seisab alles ees. Ülemnõukogule tahetakse see esitada juulis.

● Et Leedumaal on häält tõstnud poolakad, on siingi kuulda olnud. Nad nõudvat endale autonoomset oblastit.

Nõnda palju Leedumaa uudiseid. Järgmisel korral sellest, kuidas elab Vilniuse tudeng.

Õiendus

24. veebruari lehes avaldatud artiklis «Kas nüüd saab selgeks?» on teksti paigutamisega tehtud segadusseajav trükiviga. Oige on:

I poolaastal: kasumist (TSAF)		II poolaastal: TRÜ kasumist	
MBF	— 55% (247,5)	MEF	— 35% (187,5)
SAF	— 35% (157,5)	TSAF	— 65% (279,8)
Hariduskomitee	— 10% (45,0)	selest	
	6% palgafondilt	MBF	— 55% (153,9)
MEF	— (93,3)	SAF	— 45% (125,9)

TRÜ majandusliku stimuleerimise fondide jaotamise töögrupi nimel R. KINKAR

24. veebruaril kell 15

ÜLIÖPILASORGANISAT- SIOONIDE AKTUSELT PROFESSOR SULEV VAHTRE (EÜS):

... Loodame, et just üliõpilasorganisaatsioonide taastamine ja loomine sellisel kujul, nagu see nüüd on alanud, aitab viia kogu meie akadeemilist peret uuele tasemele. Et aitab liita ja edasi viia Eesti üliõpilaskonda. Kõigi nende ideelised alused on ühesugused: eestlaskond, haritud, vaba ja loov isikus...

Stud. hist. ANU JARS (ENÜS):
... 1918. aastal sulgesid Eesti aatilisemad üliõpilased oma organisatsioonide ukse teadmata ajaks. Meesüliõpilased haarasid relvad. ENÜSi vilistlaste seas oli arste, kaasvõitlejate seas arstiteaduskonna üliõpilasi, kes asusid haavatuid abistama... Eesti Vabariik jäi niisama nooreks, kui oleme meie praegu. Kui ka täna mõistlikult kaalutlevad inimesed Eestis ei usu

iseolemise võimalusse, siis meil peab jätkuma seda usku enestele ja teistele. Kandkem kokku palke ja kive, et kerkiks üles suur hoone, kuhu mahuksid kõik, kus kõigil oleks soe ja valge...

Stud. biol. ROBERT FOMITSOV (korp! «UGALA»):

... Võib-olla juba selleks kevadeks või sügiseks saab meil olema tõhus üliõpilasedustus. See kevad tuleb teisiti, ta puhub puhtaks läpõõnud nurgatagused. Kui üks kevad tõi meie rahvustunde taastamiseks, siis see toob Emajõe Ateenasse uusi värvimütsi...

PROFESSOR OLEV HENNO:

... Me ei ole saanud anda üliõpilastele eetilist ja esteetilist kasvatust. Loodan, et just üliõpilasorganisaatsioonid saavad siin tuua muudatuse...

Stud. hist. KADI TARAND (korp! «FILIAE PATRIAE»):

... et kõik üliõpilasorganisaat-

sioonid juhinduksid põhimõttest — vähem sõnu, rohkem tegusid, et organisatsioonide vanad ja väärikad nimed oleksid täidetud sisulise tööga ja et sisulise muutuse juures oleks ka välist muutust, püüdu silma paista euroopaliku käitumisega...

Stud. phil. TAGO HOLSTING (EÜS «LOGOS»):

... Täna oleks tarvis siin aulas taas kõnelda õpetlase sõltumatus-est ja autonoomiast. On loomulik, et igal õpetlasele on otnad poliitilised vaated, aga kui need hakkavad mõjutama õpetlase teaduslikku tööd, on see tema surm. Ausa teaduse tegemiseks peab õpetlane olema oma töös sõltumatu, juhinduma vaid nendest ettekirjutustest, mille määrab tema teadusala. Õpetlasele on tarvis enda avaldamiseks ja polemiseerimiseks institutsiooni, mis ei sõltu päevapoliitilistest vooludest. Selleks saab olla ainult autonoomne ülikool. Mingit mõjutamist riigi poolt ei tohi olla. Intelligents peab valmima oma sisetiste seaduste järgi. Ei valmista

ju ülikool ette mitte ainult oma eriala täiuslikke spetsialiste, vaid ka demokraatlikust mõtteviisist kantud isikuid, kes hakkavad osalema riigi ja ühiskonna korraldamises. Seesugune iseseisev rahvus-ülikool, nagu väike vabariik, saab eksisteerida vaid suures vabariigis, iseseisvas rahvusriigis.

HAIN REBAS, AKADEEMILISTE VÄLISKOONDISTE ESINDAJA:

Väliseestlased vajavad kodueestlasti, et püsida eestlastena välismaal, ja ma arvan ka, et kodueestlased vajavad väliseestlasti, et püsida sooliidsete eurooplastena... On loomulik, et astute ja küllap olete juba astunudki kontakti väliseesti koonddistega. Hädavajalik on sõlmida kokkuleppeid vahetuste ja paljus muus asjus. Meie oleme suutnud saavutada üsna viisakaid positsioone välismaal, meie abil saaksite seda saavutada ka teie, kui tahaksite...

JAANUS ALLIKA fotomontaaž

Non scholae, sed vitae discimus

● «ME EI OPI MITTE KOO-
LILE, VAID ELU JAOKS», oli
EÜS «Põhjala», Eesti Üliõpilaste
Seltsi järele vanuselt järgmise
eesti üliõpilaste organisatsiooni
devisiks. «Põhjala» sünniaastaks
loetakse aastat 1884, mil kaksteist
mitmetes Peterburi õppeasutustes
õppivat eesti üliõpilast ühines Karl
Hellati eestvedamisel «Sõbrade Sal-
gakeseks». Mõõdunud novembris
tähistas «Põhjala» niisiis oma 104.
aastapäeva. Peatselt ühines salga-
kesega veel viis üliõpilast, nende
hulgas ka hilisem apostliku õige-
usu piiskop Plato, kodanikunimega
Paul Kulbuš, kes hiljem mõrvati
Tartu Krediidikassa keldris.

● «SÕBRADE SALGAKE» toet-
tus kindlalt rahvuslikele ja isamaa-
lastele põhimõtetele ja seadis üheks
oma põhiülesandeks võitluse tolle-
aegse Peterburi eesti haritlaskonna
venestamise vastu. Lipukirjaks oli
«Töö isamaa kasuks». Et toleaaeg-
seis tingimustes oli üliõpilasseltsi-
dele ametliku tegutsemisloa saami-
ne üldse väga raske, sellise puhb-
rahvusliku organisatsiooni puhul
aga praktiliselt võimatu, tegutses
«Sõbrade Salgake» illegaalselt.
Selts korraldas regulaarselt koos-
viibimisi oma liikmete korterites,
kus peeti referaate eesti ajaloost,
eesti kirjandusest ja ka poliitikast.
Vastastikku nimetati üksteist «sõb-
radeks», ülikooli lõpetanud liikmeid
aga «vanadeks».

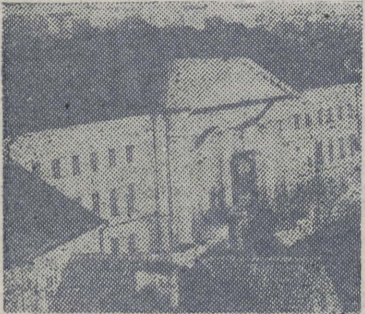
● SELTSIS KÕNELDI ainult
eesti keelt. Omavaheline suhtlemi-
ne oli vabam kui Tartus tol ajal
tegutsevates üliõpilasorganisat-
sioonides. Vene üliõpilaskonna po-
liitilistest liikumistest hoiti kõrvale.
Järgiti põhimõtet et «keiser ei ole
mitte eesti, vaid vene keiser ja kui
venelased tahavad temast lahti saa-
da ja teda ära tappa, siis tehku
seda ise. Eesti üliõpilasi vajab
eesti rahvas ja neid on liiga vähe
selleks, et mõnda neist ohverdada».
Tihedaid sidemeid sõlmiti Peter-
buri teiste eesti organisatsioonide,
eriti Heategeva Seltsiga.

● «SÕBRADE SALGAKESE»
asutajaliikmete järkjärgulise lahku-
misega Peterburist pärast kõrg-
õppeasutuste lõpetamist jäi liik-
meskond ajuti üsna napiks. Tegut-
seti Heategeva Seltsi juures, mis
üliõpilaste mõjul ka eestikeelseks
muutus. Seltsi järjepidevust hoidis
1890-ndate aastate algul ülal väike
grupp Peterburi jäänud liikmeid,
kuni 1897. aastal selle grupi pinnal
organiseeriti Peterburi Eesti Üli-
õpilaste Selts. Sellesse kuulus al-
ates 1905. ja 1906. aastast ka käre-
meelseid vasakpooleseid üliõpilasi,
sealhulgas Jaan Anvelt, Viktor
Kingsisep ja Hans Pöögelmann.
1909. aastal selts poliitiliste lah-
karvamuste pinnal laguneski. Välja
astusid radikaalid, kes ei olnud
nõus seltsi liikmete enamuse rah-
vusliku ja demokraatliku meelsu-
tega.

● 1913. AASTAL otsustati seltsi
uueks nimeks võtta Eesti Üliõpi-
laste Selts «Põhjala». Revolutsioo-
nisündmuste ajal ja nende taga-
järjel siirdus suurem osa seni Pe-
terburis õppinud põhjalasi elama
Eestisse. 1918. aasta jaanuaris loo-
digi «Põhjala» Tallinna Osakond.
1918. aasta jooksul «Põhjala» te-
gevus Peterburis soikus ja aasta
lõpuks oli selts seal sisuliselt lik-
videerunud. Saksa okupatsiooni
aegset Tartu saksa ülikooli boiko-
teeriti ja «Põhjala» pidev tegevus
Eestis taastus 1920. aasta sügisel
Tartus, mil selts Tartu Ülikooli
juures ka registreeriti. «Põhja-
lasse» kuulusid Eesti Vabariigi vä-
lisdelegatsiooni juht ja hilisem vä-
lisminister Ants Piip, kujur Aman-
dus Adamson, Tallinna esimene
eestlasest linnapea Voldemar Len-
der, prof. Ottomar Madisson ja
mitmed teised Eesti ühiskonna ja
teaduselu tuntud isikud. «Põhjala»

(Järg 4. lk.)

JÄRGMISEST AJALEHEST
SAAB LUGEDA SELLEST,
KUIDAS TARTU ÜLIKOOL
JOUAB EMAKEELSE ÜLI-
KOOLI 70. AASTAPÄEVANI

Mõtlemisaeg saab otsa

Imelikud asjad on nende valimistega. No näiteks: tudeng või töötaja seab oma tööpaigas üles ühe kandidaadi, elukoha järgi lähed valima aga hoopis teisi(s). Paraku paratamatu. Ja mis sellest. Kui ometi ükskord on suurem osa kandidaate üle Eesti tuntud inimesed ja kui on isegi võimalus valida mitme inimese vahel. See on juba midagi. See isesugune vabadus valimistel on omamoodi mõjutatud ka valimiseelset propagandat. Propaganda, ka kandidaadi enda poole tegutsemine on eestlasele paraku veel suuresti vastuvõetamatu, mõistatamatu. Kas seetõttu või lihtsalt meie oskamatusest vabade valimiste puudumise tõttu on tähelepanu ühele või teisele saadikukandidaadile erinev. Kahtlemata on see sõltuv nende ametipostist, populaarsusest. Ei tee meiega siin mingit erilist mõjutamist. Mulle endale tunduvad senised viisid suuresti vastuvõetamatud, pealegi ei suuda me alati selgeks teha ühe või teise inimese eeliseid Moskvasse saatmisel. Iga avaldatud materjal on kahtlemata subjektiivse maiguga.

Küllap jäi oma subjektiivne suhtumine alles ka neil, kes teisipäeval aulas Tartu Ülikooli valimisringkonnas nr. 478 saadikukandidaatide **TÖNU LAAGI, AIVO LÕHMUSE ja JEVGENI UDOVIKUGA** kohtumas käisid (pikem ülevaade oli «Edasis»).

Täna vist ei ole enam mõtet tutvustada nende platvorme, tutvustada neid kui inimesi. Tahaksin öelda kahe eestlasest kandidaadi kohta vaid niipalju, et mõlemad on Tartu Ülikooli viiistlased. Tõnu Laak on lõpetanud majandusteaduskonna, Aivo Lõhmus eesti filoloogia osakonna. Mõlemad mehed on ka oma ülikooli ajal silma paistnud: Laak juhtis rahvusvaheliste suhete ringi, osales ÜTO-s, EOE-s; Lõhmust tuntuti juba tudengipölv

kirjaniku ja kirjanduskriitikuna (ülikooliajast on pärit ka tema foto). Aulakoosolekul esinesid nad mõlemad minu meelest veenvalt ja ausalt.

Kolmanda kandidaadi Jevgeni Udoviku foto enam meie lehte ei jõudnud, seepärast nad võrdset esindatud ei ole. Aga mis võrdset esindatusest siin saabki juttu olla, kui seni arvame erinevalt sõjaväelaste valimise kohta. Udoviku auks peab ütleva, et ta teenis mõnegi kokkutulnu sümpaatiat ja minu meelest täiesti õigustatult.

Lõpuks tahaks veel meelde tuletda, et ülikooli inimestest on saadikukandidaadid Tartus Marju

Lauristin ja Mihhail Bronšteini. Me saame neid valida ja valigem siiski

Kõige lõpuks prof. **LEMBIT ALLIKMETSA** vastus küsimusele:

«Kas minna valima või ei?»

«Üliõpilane kui praeguses ühiskonnas aktiivne osaleja peaks olema kindel valija. Kui ta valima ei lähe, on see paljust loobumine. Poliitikat tehakse ikka valides, muidu seame end väljaspool ühiskonda olevaks ja teised otsustavad meie eest asju, mida võiksime ise otsustada.»

VARJE SOOTAK

TÖNU LAAK

AIVO LÕHMUS

Kas jälle Jugoslaaviasse?

Arvatavasti küll, sest kõrgkoolidevahelise kõnevoistluse võitjat kroonitakse taas võimalusega sõita 15. aprillil ühte sotsialistlikku riiki. Enne aga tuleb oma head esinemist ja mõtlemisoskust, samuti emakeelt proovida ülikooli kõnevoistlusel 30. märtsil peahoone aud. 139 kl. 17.

Teretulnud on kõik tudengid, ka kaugõppijad. Arvestatakse nii teaduskondade tulemusi kui ka individuaalset osavõttu. Tingimuseks on kõnelda 15–20 min. enda poolt valitud aktuaalsel

teemal: veenvalt, kaunit, kuulama paeluvalt. II voorus tuleks 5 minuti jooksul arendada mõtteid loosiga valitud teemal, mille pakub välja 3 õppejõust ja 3 üliõpilasest koosnev žürii I voorus paremini esinenutele.

Rektoraadi ja ühiskondlike erialade teaduskonna nõukogu autasude kõrval on ka teaduskonnad välja pannud oma auhinnad. Oigus-teaduskond premeerib parimat ja aktuaalsemat sotsiaal-poliitilisel teemal esinejat. Bioloogia-geograafiateaduskond annab preemia pari-

male looduskaitseprobleemi käsitlejale ja eesti keele kateeder kõige ilusamale ja korrektsemale emakeele valdajale.

Viimasel aastal on üliõpilaste nõudlikkus nii õppejõudude kui eneste keele- ja esinemiskultuuri suhtes tunduvalt tõusnud (TU auhinnalised kohad voistlustel ning mõttevahetused ja ankeetandmed esinemisoskuse kohta).

SIINA LEPIK,
UET dekaan

KES ON KES?

Sallivus ei pea sugugi tähendama seda, et me ei tohigi olla otsustavad. Sallivus peaks tähendama alternatiivse tunnustamist ilma hukkamõistmiskrambita, viha ja vihkamist välistades. Nende, kes on vihkamise poolt ning kes tahavadki vihata, on sallivus müidugi ebaefektiivne vahend maailmas millegi muutmiseks — igatahes kindlasti vähemefektiivne kui vihkamine ise. Neile tähendab sallivus ohtlikku järeleandlikkust. Ja kuna meid on mitme põlvkonna kestes aina vihkamise kasulikkuses kasvatatudki, siis on väga raske tõestada, et sallivus on just nimelt väga vajalik ja tõhus vahend maailma korrastamisel, on vahend, mis erinevalt vihkamisest ei alanda inimest. Uue ühiskondliku olemise loomisel tuleb tõsiselt küsida, missuguses vahekorras võiksid selles olla sallivus ja vihkamine.

Praegu eristatakse meie jaoks üksnes äärmusi (et pealegi valesti, see on sootuks omaette küsimus). Aga meie oleme ei koosne ainult äärmustest. Meie keskel tuleb ilmingimata eristada ka parem- ja pahempoolseid, kusjuures parempooled ei ole sugugi vaid kodanlased ning vasakpoolsete hulka ei tohi hoopiski ainult kommunistidega (siinkohal teen ma enese jaoks selget vahet, kes on kommunist, kes aga kõigest parteilane) piirata.

Et pilt oleks pisutki selgem — parempoolseid iseloomustab ilmne rahvuslikkus. Kuid nende kõrval ja nende keskel võib eristada ka revolutsionääre ning reaktionääre, kusjuures me teeksime oma ülesande taas väga lihtsaks, kui me otsiksime viimaseid ainult bürokraatide seast. Kui me nii teeksime, siis me lähtuksimegi just sõgedast vihkamisest (mida tundes on eranditult inimestest koosnev bürokraatia asunud alati enesekaitsele ja vasturünnakule). Ent on olemas ka radikaalid ning konservatiivid ja eks ole, radikaale võib leida ka perestroika eitajate hulgas. Ning lõpuks saame eristada ka skeptikuid ja künnikuid, kellest viimased on äärmiselt aktiivsed. Kui nüüd praeguses kaasajas nimepidi tuntud tegelasi isegi selle, üsna jämeda jaotuse järgi iseloomustada või öieti, kui kuluaarsed iseloomustused nende kohta avalikkuse ette tuua, siis — kes on kes? Ja kuidas toimivad nende omavahelistes suhetes sallivus ning vihkamine? Hüva, Arnold Saia identifitseerimisega vist ei ole raskusi, kuid kuidas anda näiteks Edgar Savisaare või Väino Rajangu iseloomustus?

Neid iseloomustusi on aga väga vaja, kui me tahame enesetele selgeks teha, missugune on nüüdisaegse rahvusliku poliitika eetilise põhi ja kui tahetakse, et poliitiliselt apaatseid oleks võimalikult vähem. Siinkohal osutaksin kõigest kolmele probleemile, kuid muidugi on neid märksa rohkem.

Kõigepealt on praeguste saadikukandidaatide platvormid hariduspoliitika vallas silmatorkavalt ebamäärased. Need nimelt väldivad püüdlult konkreetseid kohustusi hariduse põhiküsimuses: kuidas teha sellele, kellele haridus puudub või on väike, selgeks, et tal ei ole õigust saada rohkem kui lubatakse tolele, kellele on haridus. Ja edasi — kuidas talle selgeks teha, et ta on pikka aega saanud hānenematult rohkem, kui tal on õigus saada. Ja veel edasi — kuidas panna ta harjuma teadmiseiga, et ta saabki «ennekuulmatult vähe» seni, kuni ta on madala haridusega, kuidas mitte tark pole süüdi, et ta on haritud, vaid rumal on süüdi, sest ta pole haritud. Võib ka lühemalt: kuidas maksta haritud olemise (harituse) eest nõnda, et see oleks tööpoolest tasu ja mitte armuand, ning kellele pole õigust saada seda raha, mida võib maksta ainult harituse eest? Sellest, et valimiseelset platvormid on hariduse vallas puudulikud, järeldan ma, et vastasseis haridust võimaldava ametkondlikkuse ja alternatiivset, ametkondlikkusest rikkumatut haridust sooviva vaba tahte vahel püsib edasigi. Peabki püsima, sest ametkondlikkus ning selle taga end varjavad jõud on alati huvitatud võimalikult rumalamast inimesest.

Taiseks ilmneb ülim ettevaatlikkus rahvuspoliitika vallas. Mõnel juhul on see arvatavasti teadlik ettevaatlikkus, sest muidu saaks vaenlane poliitika eesmärgi kätte luurele midagi kulutamata, mõnel juhul aga nõutusest tulenev ettevaatlikkus, oskamatuse ja ebakindluse. Nähtavasti just viimasega on tegemist ka siis, kui ei sõandata enesele selgeks teha, kui mitme erinevalt mõtestatud kodumaa olemasolust lähtuvate hoiakute konfliktiga meil tuleb vastakuti seista. Nagu on mitu rahvuslikku ülesannet, nii on ka mitu erinevat kodumaakäsitlust. Kui soovitakse, et valimistel võidakse kindla peale need, kes oskavad Moskvas (Eesti) asju ajada ja keda võib ses suhtes usaldada, siis antakse sõnale «kodumaa» paratamatult mitmekordne tähendus. Liidulepingu kui alternatiivita ainuvõimaliku tulevikulanduse põhjendamisel ja selle konstruktiivse kriitikas, nagu ka migrantide tõrjumises humanistlikkust minevatamata on «kodumaa» sisu analüüsil keskne koht.

Ning lõpuks — meid on korduvalt petetud ülevalt alla kuulutatud lubadustega, mida on saadud arvustada ja mille tekkimise mehhanismid on võidud avalikustada alles tagantjärele. Nüüd on meile pakutud otrastri lubadusi, mille andjad asuvad meie keskel. Nende kriitilist kaalumist poleks õige (olnud) kuni kandidaatide läbikukkumiseni või mahavalimiseni edasi lükata. Nüüd seisab see kõik aga ees alles järgmistel valimistel. Ma ei ütleks, et seekord polnud me selleks veel valmis. Seekord me seda veel ei tahtnud.

Peetu

Fr. R. Kreutzwaldi
nim. ENSV Riiklik
Asamajakogu

TRÜ

EKP TRÜ komitee,
TRÜ rektoraadi,

ELKNÜ TRÜ komitee ja
TRÜ aü komitee häälkandja

TARTU RIIKLIK ÜLIKOOL

Nr. 11 (1558)

Esmaspäev, 27. märts 1989

Ilmub 22. novembrist 1948

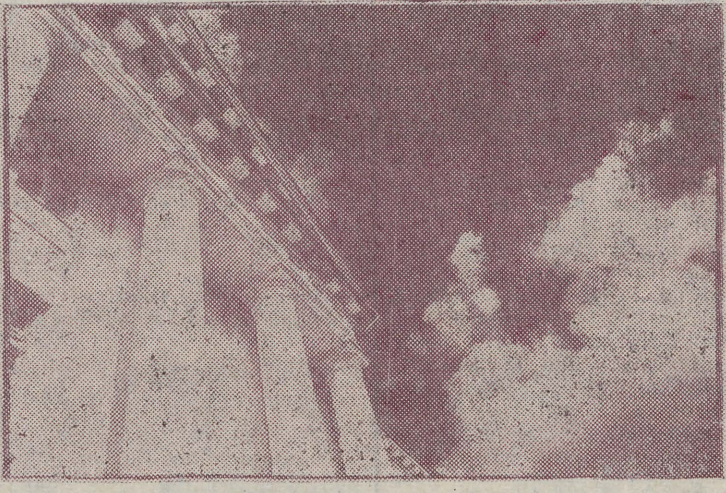
Hind 3 kop.

HEA ABITURIENT!

Jaanipäevaks saab Sinu keskkooliaeg ümber ja tuleb seista valiku ees. Seekord astud eelmistest tõsisema sammu. Algab ju Sinu iseseisev elu. Pead endale teadvustama, kas üldhariduskoolis omandatud teadmised on küllaldased rahuldamiseks neid eesmärke, mis oled endale seadnud.

Kindlasti on Sul mingi ettekujutus sellest, mis saab edasi. Võib-olla oled juba unistanudki, kuidas seisad kord, uhke tekkel peas, meie ülikooli tarkusesammaste vahel. Tugeva tahtmise juures muutub see kujutluspilt peagi reaalsuseks.

Sinult oodatakse väga palju. Eesti vajab tublisid ja

MEELIS LOKI foto

tarku õpetajaid, arste, juriste, majandusmehi. On veel teisigi huvitavaid ja kasulikke ameteid, mida saab õppida ülikoolis. Kui oled südames otsustanud meie auväärse, alma materi kasuks, siis ära jää, käed rüpes, ootama sisseastumiseksameid, vaid tee kõik endast sõltuv, et näidata end parimana. Suurte teadmiste ees avanevad siin majas kõik ukсед ja saladused.

Tudengi elu väärrib elamist. Avanevad uued aknad maailma. Meie üliõpilased on saamas võrdseteks võrdsete seas. Haritus tõuseb ausse.

Ära unusta, et Sind siin oodatakse. Meeldivate avastuste ja kohtumistenil!

Loe hoolega, tudengiks-pürgija!

Kehtima jäävad mullu kasutusel olnud vastuvõtueeskirjad. Täiendavat infot nii sisseastumiseksamitest kui ka vajalikest dokumentidest saate sisseastuja teatmikust. Eksami-programmid ilmuvad eraldi vihikutena teaduskondade kaupa.

Vastuvõtuksamil kehtib kümnepalliline hindamissüsteem. Tase-eksameid, kus hinnanguks on arvestatud/mittearvestatud, kasutavad tänava ainult filoloogia- ja kehakultuuriteaduskonnad. Keskkooli medaliga või keskeriõppeasutuse kiitusega lõpetanud võetakse vastu, kui nad teevad esimese eksami 10 või 9 pallile.

Ka tänava on soositavaks erialadeks matemaatika, keemia ja füüsika. Medalioomanikud võetakse vastu ilma eksamiteta, vestluse põhjal teaduskonna komisjonis. Samamoodi vastuvõetaks võivad osutada ka tugevad ainetundjad, kellel on kaasas aineõpetaja allkirjaga suunamiskiri.

Arstiteaduskonda vastuvõtul jäädakse samuti mulluste eeskirjade juurde. Ametliku ettekirjutise järgi konkureerivad 70% kohtadest staažiga isikud ja nendega võrdsustatud, ülejäänud kohtadele staažita sisseastujad. Esimesse rühma kuulub 2-aastase tööstaaziga noorem- või keskmehitsiiniiline personal; meditsiiniikoolide lõpetanud, meditsiiniiliste kõrgkoolide (teaduskondade) ja teaduslike uurimisasutuste abiõppepersonal; sõjaväest viimase kolme aasta vältel reservi arvatud noormehed; koolilõpetajad, kes on õppetootmiskombinaadis omandanud nooremmeditsiiniõe kutse. Samuti kõik need, kellel alaline elukoht (sissekirjutus) väljaspool ENSV vabariikliku alluvusega linnu. Neil tuleb pöörduda oma rajooni keskhäigla poole, kus neile vormistatakse suunamiskirjad.

Vastuvõtmise järjekord: 1) eksamiteta sisseastujad, 2) positiivsete eksamihinnete saamisel konkursivabalt sisseastujad (noored sõjaveteranid, orvud), 3) kõik ülejäänud üldise konkursi alusel.

Pallide võrdsuse korral eelistatakse: 1) sõjaväest viimase kolme aasta jooksul reservi arvatuid; 2) erialavõimeid näidanuid (olümpiaadid, OTU jne); 3) enam kui 2-aastase tööstaaziga sisseastujaid.

Dokumente hakkame vastu võtma 26. juunil, viimane tähtaeg on 15. juulil. Vastuvõtukomisjon töötab kella 9-st kella 16-ni. Vastuvõtuksamid kestavad 16. juulist kuni 31. juulini. Vastuvõetute nimekirjad pannakse välja 5. augustiks. Nii statsionaarseks kui ka kaugõppe-tudengiks pürgijad esitavad oma dokumendid ja sooritavad eksameid ühel ja samal ajal.

(Järg 2. lk.)

Ajalooteaduskond

tööd tootmissfääris, osa hakkab tegelema vaimse kultuuri sotsioloogiaga.

Mullusega võrreldes on muutunud vastuvõtutingimused. Eksamiteta pääsevad nüüd kaugõppesse need, kel on kaks aastat pedagoogilist staaži ning kes antud alal edasi tahavad õppida. Nagu tavaliselt, ei tee sisseastumiseksameid ka ettevalmistusosakonna lõpueksamite sooritajad. Konkursieksameid on ajaloolastel kolm: kirjand, NL ajalugu ja võrkeel.

Dekaan dots. ALLAN LIIM: «Valjalik on tõsine ajaloohuvi. Hea, kui meile tullakse juba väljakujunenud

plaanide ja suundadega. Samuti ei tule toime ilma keeleõkuseta, eriti tähtsad on saksa ja inglise keel.»

Õppejõud, ajalookandidaat MATI LAUR: «Mida soovida, see oleks suurem akadeemilisus, oskus ülikooli vaimuga kiiremini kohaneda. Juba sisseastumiseksameil on tunda, kui suur vahe on keskkooli ja ülikooli vahel. Püüame olla küll ülimalt tolerantsed ning keskkooli taset igati arvestada. Viimane on ka üks põhjusi, miks on ikka veel eksam NL ajaloo.»

Õppejõud VILLU TAMUL: «Ideaalne eksamivastus annaks lühivormis ülevaate keskkoolis õpi-

tust. Edasi tuleb esitada vastaja enese kontseptsioon. Tähtsad on kõikvõimalikud seosed Eestiga. Vajame mõtlemissõimeid inimesi, neid, kes oskavad oma seisukohta argumenteerida.»

Ajaloolastega võrreldes on defektoloogiat üritajal kergem sisse saada, seda eelkõige väiksema konkursi tõttu. Jällegi on eksam kolmes aines: kirjand, bioloogia ning eesti keel ja kirjandus.

TRIINU PAJURI I kursusel: «Meie, defektoloogid, oleme üks suur naistekari, kuigi küllalt lõbus ja sõbralik. Praegu räägitakse defektoloogidest suhteliselt vähe ning abiturientid ei oska siia tules oma tulevast elukutset ette kujutada. Ometi on see üks humanseimatest, huvitavamate ning rõõmurohkematest ametitest üldse...»

Psühholoogiat saab tänava õppida vaid kaugõppes. Spetsialiseerutakse kooli-, sotsiaal- ja tööpühholoogiale. Dekaan arvates algab vastuvõtt päevasesse osakonda taas järgmisel aastal.

Ehk saab sinust, kes sa suvel otsustavalt ülikooli sammaste vahelt sisse marsid, uuel kevadel härra Morgensterni rahu rikkujat? Kõik sõltub sinust enesest. Kes teab?

ILONA MARTSON, žurn. I k.

* Toimetuse lisab, et remont on lõppenud ning sügiseks muuseumi aksed valla.

- Õpetajaks
- Arhivaariks
- Museoloogiks
- Defektoloogiks, abikooli õpetajaks
- Logopeediks
- Sotsioloogiks

On aasta 1989. Onnis professor Johann Karl Simon Morgenstern kummitab nagu tavaliselt TU ajaloomuuseumis Toomel. Maja on tühi, seda on ta viimasel ajal ikka — ammu pole keegi teadmisnäljas tudeng avõõrt vaimu rahu rikkunud. Üks igavlele pilk arhüvihoone pimedale aknale: ehk ometi mõni rebane? Kuid ei, needki on juba loobunud. Vanahärra ohkab tüdinult ning mõtleb: «Egas midagi. Ootame uusi rebaseid...»*

Igal aastal võtab vana hea alma mater vastu 80 ajalootudengit: 50 päevasesse ning 30 kaugõppeosakonda. Peale nende kuuluvad siia ka defektoloogid — kummaski osakonnas 25. Lisaks tuleb tänava loodud sotsioloogiakateedrisse 15 esimest püsiõppurit. Eestis on suur vajadus eriharidusega sotsioloogide järele. Noortele peaks see eriala palju uut ja huvitavat pakkuma. Tudengikandidaatidelt nõutakse head vene ja võrkeele oskust (peamiselt inglise keelt). Juba esimesel kursusel tuleb tegelda intensiivse keeleõppusega. Osa lõpetanud saab

TERE TULEMAST ÜLIKOOLI!

See meelitav ülikool

Meie siin ülikoolis ei oska täpselt arvata, millal seda lehekest loete, mida ülikoolist seni arvanud olete ja kui väga või üldse mitte tahate/taha te rahvusülikooli tulla. Aga lepime kohe algul kokku nii, et meie ainuke eeldus on: me ootame teid. Teisiti ei olekski see võimalik, sest igal aastal astub lõpetanute asemele uus viis-kuus aastat noorem kontingent. Viimasel ajal koguni üsna palju erinev vanematest tudengitest. Ent neid uusi jooji on tunda ka meie praeguses tudengkonnas.

Kui varem piirdus

tudengiela

komsomoli ettevõtmistega, siis nüüd on pilt sootuks teine. (Tahaksin siiski öelda, et ei ole vist õige ka kõike komsomoli poolt tehtud hukka mõista, ülikoolis näiteks on olnud tõelisi tudengiliidreid, kes teinud ise ja pannud rahva liikuma.) Komsomolikomitee ei ole veel kadunud, praegu tegutsevad seal

üldiselt üle ülikooli tuntud poisid matemaatik Alar Pandis ja ajaloolane Kalev Vilgats ning mõned teisedki.

Hoopis uue ilme annavad kõrgkoolile praegu üliõpilasseltsid ja korporatsioonid, õieti nende 1940. aastal katkestatud taastamine. Nii on ametlikult tunnustatud Eesti Üliõpilaste Selts, Eesti Naisüliõpilaste Selts jmt. Lugege nende kohta vahel «Edasist» ja «Noorte Häälest», sügisel saab oma silmaga näha.

Alustasin küll üliõpilaste seltsielust, kuid tahan tulla tagasi natuke tõsisema poole juurde. Õppimisest ei ole mõtet kõnelda — selleks te ülikooli tulite, lõpetada ju tahate ning oma erialale tööle ka. Ma vist ei eksi, kui kirjutan, et vähemalt üks kolmandik kursusest tegeleb oma erialaga päris tõsiselt, teeb teadustki. Selleks on Üliõpilaste Teadusliku Ühingu ringid nii heal kui halval järjel kuskil

teaduskonnas parajasti nende seis on. Harimise mõttes on viimased aastad toonud kaasa ka Tartu üliõpilaste õppimisvõimalused välismaal: Ameerikas, Soomes, Poolas jm.

Peale erialaringide tegutseb ülikoolis suur hulk huvialaringe ja muid ühendusi, kus oma meelisalaga tegelda saab. Mainigem näiteks orientalistikaringi, kunstikabinetti, looduskaitseringi, rahvusvaheliste suhete ringi, filmiklubi, kodunduskabinetti jt.

Taidlus

on ülikoolis alati au sees olnud. Peale akadeemiliste suurkollektiivide (Tartu Akadeemiline Meeskoor, TU Akadeemiline Naiskoos, TU Rahvakunstiansambel, TU Kammerkoor) on veel puhkpilliorkester, keelpilliorkester, folkklubi, rahvakunstiansambel «Lakstigal», näiteringid, tudengiansamblid jpt. Taidlust tehakse lavalaudadel ja ühikatoas...

Vaevalt saab aga ehsat tudengiela (olete siis ju aastates 18—23) mõõta vaid õppimise, seltsielu ja taidlusega. Rahva seas on Eesti Põllumajanduse Akadeemia lühendi EPA kohta väljend — Elu Parimad Aastad. Hinnaalanduseta kehtib see ka Tartu Ülikooli kohta. Väga paljudele teie seast ulatab lõpuaktusel lilled üks väike plikatirts või poisipõnn. Uskumatu?! Niisugune on elu. Kui paarkümmend aastat tagasi abiellusid tudengid enamasti alles IV—V kursusel, siis nüüd on abiellumisiga mõne aasta võrra ettepoole nihkunud. See tähendab aga, et oma pere hea käekäigu heaks otsite endale ülikooliajal ka mõne väikese töökoha, stipendiumi ju ära ei ela. Aga kõik see seisab teil veel ees, enne peate otsustama mõne eriala kasuks, ja mitte otsustama, vaid ka sisse saama.

HEAD PÖRUMIST

VARJE SOOTAK,
«TRÜ» toimetaja

Füüsika-keemiateaduskond

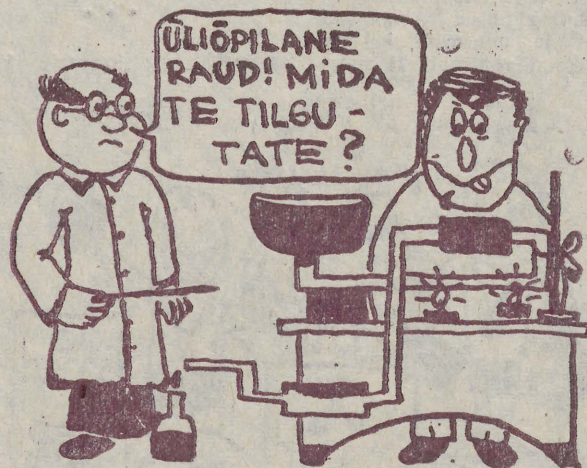
- Keemikuks
- Füüsikuks
- Õpetajaks

Füüsika-keemiateoreetikutel avanevad sajad erinevad võimalused, sest tänapäeva maailmas ei saa läbi ilma loogilise mõtlemiseta, mida füüsika ja keemia õppimine suurepäraselt arendab. Pedagoogikutse omandamine aga annab võimaluse oma teadmisi õpilastele edasi anda ja niiviisi uut, palju inimsõbralikumaid hariduspoliitikat kujundada.

kutel on füüsika asemel keemia.

Füüsika-keemiateaduskonda pürgijail peavad kõrgkooli tules kaasas olema korralikud eelteadmised. Peab olema valmis tunde söövaks laboritööks. On ju tegemist suuremalt jaolt eksperimentaalteadusega, kus ainuüksi pliiatsi ja paksu vihikuga kaugele ei jõua. Samamoodi läbitakse teie klassikalistest katsetest nüüdisaegsete mõtlemetoodikateni.

Neile, kel teadusetegemise tuhin juba tudengina keskmisest suurem, pakub koormuseliselt osalemine üliõpilaste teadusühingus.

Nii füüsika kui ka keemia erialadele võetakse käesoleval aastal 120 tudengit: 50 füüsikut ja 50 keemikut ning 20 füüsikut vene osakonda.

Medaliga lõpetanud või soovituselga ülikooli suunatud võivad tudengiks saada juba dekaaniga vestluse järel, teistel tuleb sooritada kolm eksamit: füüsikutele füüsika, matemaatika ja eesti keel, keemikutele keemia ja eesti keel, keemikahtlemata huvitab iga sisseas-

tajat ka üliõpilasele. Lisaks teaduskonnaõhtutele on meil mitmeid traditsioone. Eriti kuulsad on füüsikapäevad ja lõpetajate laevareisid. Väga populaarsed on teaduskonnasisesed korvpalliturniirid.

Julge pealehakkamine on poolvõit!

VALDEK MIKLI,
füüs. IV k.

EVALD VELDEMANNI foto

Majandusteaduskond

- Raamatupidajaks
- Kaubatundjaks
- Majandusküberneetikuks
- Rahandusspetsialistiks
- Kaubandusökonomistiks

«Majandusteaduskond on ülikoolis parim,» arvab esimese kursuse rahandusosakonna tudeng Alari Kivisaar.

Õppida saab siin paljutki:

Kaubatundja ja kaubanduse organiseerija põhiülesandeks tulevikus on kaupade omaduste tundmine ning nende müügi organiseerimine. See eriala on majandusvalla üks populaarsemaid.

Sisseastumiskaava peades peab aga arvestama keemia ning füüsika põhjaliku vajadusega. Kaubatundjaks saavad tänava õppida 30 tudengit, kaugõpe puudub.

Kaubandusraamatupidamist pääseb õppima eesti ja venekeelsesesse rühma kokku 50 tudengit. Eriala saab omandada ka kaugõppe teel.

Kõrghariduse omandanud, võid tööle asuda pearaamatupidajana, revidendina või raamatupidamise osakonna juhatajana. Ametid on ahvatlevad, ei maksa karta, et tegemist tuleb vaid paberitega.

Kaubandusökonomistina saad sa kõige üldisemad teadmised majandusest ja selle olemusest sotsiaalliiikus süsteemis. Kohti jagub vaid 20 tudengile, kellest saavad kaubandusala eriteadlased.

Rahanduse ja krediidi erialal on võimalik spetsialiseeruda neljale harule:

Rahandus (riigieelarve), tööstuse rahandus, krediteerimine, kapitalmahutuste finantseerimine ja krediteerimine.

Enamik lõpetanute lähevad tööle pankadesse ja rahandusorganisse, kuid ka tööstusettevõtteisse, ajalehetoimetustesse jne.

Õppetöö peaks olema huvitav. Plaanis on saata terveid kursusi Rootsi studeerima.

Vastu võetakse 30 tudengit, kaugõppesse 25.

Majandusküberneetikuna oled oodatud majandusmatemaatik kõrgkoolis, teadusasutustes, ministerruumides ning laboratooriumides.

Kui oled matemaatikas nõrk ning su eksamid luhuvad, pead ootama järgmist aastat, sest seda ala pole Eestis rohkem võimalik õppida. Vastu võetakse 20 noort.

Kindlasti on paljudele uudiseks, et õpiaeg saab olema sellest aastast kõigil erialadel viis aastat ning vastu võetakse ainult ENSV-s elavaid soovijaid.

Majanduslikult mõtleb noor, pane meie vabariigi majandusele õig alla!

URMAS KOLSAR,
žurn. I k.

Selle numbri joonistused tegi MADIS MAHL.

Toimetaja kt.
MARGUS SANGLEPP

TRÜ

TARTU RIIKLIK ÜLIKOOL

Nr. 12 (1559)

Reede, 31. märts 1989

Ilmub 22. novembrist 1948

Hind 3 kop.

ÕNNITLEME TEID, Marju Lauristin, Mihhail Bronštein, Viktor Palm, Igor Gräzin!

TEIE VOIT ON MEIE VOIT!

23. 03. 89.

Г. ЛЕНИНГРАД ГЕРЦЕНА 1 ВОЕННЫЙ ТРИБУНАЛ ЛЕНИНГРАДСКОГО ВОЕННОГО ОКРУГА

Мы, члены коллектива Тартуского Государственного Университета Эстонской ССР считаем, что военному трибуналу следует освободить от наказания жертву несовместимости советской военной системы — литовского юношу Артураса Сакалаускаса.

От имени коллектива университета
Секретарь парткома П. Кенкманн
Ректор Ю. Кярнер
Секретарь комитета комсомола
А. Пандис

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU ESIMEHELE

Rahvusliku vabadusliikumisega Baltimaades seotud väärarusaamade ja -kuulduste levik üle Nõukogudema seab praegu reaalsesse ohtu Nõukogude armee teenivate Baltimaadelt pärinevate, eriti siinsetesse rahvustesse kuuluvate noormeeste väärkuse, tervise ja ka elu, aga samuti selle regiooni noormeeste edasise rahumeelse kutsumise tegevustesse. See võib seada ohtu nii Nõukogude armee kaitsepotsiaalile kui ka rahvastevaheliste suhete arengu. Seepärast teeme Eesti NSV Ministrite Nõukogule järgmised ettepanekud.

1. Seada sisse tõhus valitsusetasemelise kontrollside Nõukogude armee teenivate eestimaalastega (eriti tõhus peaks see olema eesti rahvusest ajateenijatega, sest neid võib ähvardada esmane oht) ning kaaluda läbi operatiivsed abinõud võimalike isikuvastaste õiguskorra rikkumiste lõpetamiseks.

2. Esitada viivitamatult omapoolsed konkreetsed ettepanekud ja seisukohad rahvuslik-territoriaalsete ja territoriaalsete väekoondiste loomiseks Nõukogude armee koosseisus.

Kutsume üles kõiki eestimaalasi kohe informeerima Eesti NSV valitsust teada olevatest isikuvastastest õiguskorra rikkumistest Nõukogude armee.

See pöördumine on heaks kiidetud TÕ meesüliõpilaste koosolekul 23. märtsil (ca 500 tudengit) ning TÕ komsomolite istungil 28. märtsil.

Mõlema koosoleku nimel

ALAR PANDIS

Toimetus jääb selles ajalehes luige ees veel võlgaseks — andsi-me ju lubaduse kirjutada TÕ 70. aastapäeva tegemistest pikemalt. Loodame järgmise lehe jaoks olla usinamad reporterid, et juubelile mitte jalgu jääda nagu nüüd, mil meil puudus igasugune eelinfo rektorite mälestuspäeva kohta.

SÕNUM TÕ rektorite mälestus- päev

toimus teisipäeval kell 14 rektorite avati pidulikult Eesti Vabariigi Tartu Ülikooli rektorite ja professorite portreed:

- kuraator PEETER PÖLD (kunstnik Paul Raud)
- rektor HEINRICH KOPPEL (Nikolai Triik)
- rektor JOHANN KÖPP (Andrus Johani)
- rektor HUGO KAHO (Erich Lep)
- prof. KONSTANTIN KONIK (N. Triik)
- prof. GUSTAV SUITS (N. Triik)

(Järg 2. lk.)

ÜRRO ASUTAMISKONVERENTS

toimub 18. aprillil kl. 16.

VOLINIKE KOOSOLEK

on kolmapäeval, 5. aprillil kl. 16 aud. 234.

Milleks tudengile ülikooli rahvarinde- ühendus?

Ülikool on hästi piiritletav termin, nii ühtekuuluv kui ta oma rahvuskultuuri-maailmaga ka on. Ülikoolil on rektor, nagu laeval on kapten, ja võib-olla veel mõneski suhtes on ülikool lähedane laevale kui piiritletavuse piirnäitele. Eks juhindu ju kaptengi eesmärkidest, mis on tema enese kaalutlustest kõrgemal.

Kuid lisaks piiritletavusele on ülikoolil ja sealval laeval veel üks siinkohal oluline ühisjoon. Laeval on noored madrused, jungad, kellele see ohtu rikas merereis on üks suur löbu ja kohati üks suur vaev, kuid ei midagi enam. Alles vana merekaru teab, et just jungapäevad olid tema eluülikool. Ja nõnda ei tunne ka üliõpilane veel öieti oma kuuluvust suurde iseseisvalt mõtestatud tervikusse. Jungal muide on see äratundmine kergem, sest ümberingil on lage meri. Siin aga on ümberingil elu, kogu see maismaa oma võimalustega, millest junga merel alles unistab mastikoris.

Üliõpilane on, eriti algkursustel, vähemal kui poolel teel oma sotsiaalse identiteedini, oma minaduse. Ülikool, mis mõne aasta eest oli talle küll eesmärk, on nüüd vahend, üsna enesestmõistetav ja aeg-ajalt veidi tülikas vahend. Ülikooli kui terviku eesmärke ei tunneta tudeng veel päriselt kui oma eesmärke. Tal on ülikoolis oma eesmärgid, ja ka need tuleks liita ÜRRU programmi, et pakkuda üliõpilasele minadust läbi Rahvarinde.

Minadust ei saa olla väljapoole meiedust, eks ole, olgu see meie kes tahes. Üliõpilasele on meie esmaajones õpperühm ja kursus, hiljem võib-olla ka teaduskond, vahet mõni kateeder, osakond. Üliõpilane on üliõpilaseks just see, kellen ta ennast tunneb kõige väiksemas ülikooli grupis, kuhu ta kuulub. Tunneb ta ennast seal hästi, tunneb ta end ülikoolis hästi ja alles siis võib ta ennast tunda hästi Eestimaal. Üliõpilasele on esmatähtis tema lähema ühiskondliku ümbruse tervishoid, inimlikkus, otstarbe (või mõistus-)pärusus. Tema eesmärk, isegi kui ta seda veel ei tea, on tunda end siin ja praegu vaba inimesena, just siin, ülikoolis, sest kus siis veel? Paratamatult domineerib tudengi ilma vaates rikkumata humaanne imperatiiv — kui seda pole juba surutud alla.

Tudeng vajab tingimusi, et oma vabatahtlikkus harimise kohus-

tuses end vaba inimesena tunda ja sellisena targemaks õppida, mitte käsutajana kartlikult korraldusi kummardada ja kellegi sõnu pähe õppida. Selleks vajab tudeng, et ta saaks segamatult kaasa rääkida kõiges oma lähemasse ümbrusse ja õppekorraldusse puutuvast, vajab vaba rahuiliku arutelu isenda olemise üle — vajab omavalitsust. Vajab üliõpilaskonna parlamenti. Kui seda aga pole, vajab tudeng pidevalt avatud foorumit, võimalust aruteludeks ja seisukohavõttudeks selle üle, mis sel hetkel on oluline talle, vabale inimesele, tema vabale ülikoolile ja tema vabale või vabanevale rahvale. Just selliseks avatud foorumiks peaks tudengi jaoks olema ülikooli Rahvarindeühendus. See olekski ÜRRU eesmärk tudengi jaoks.

Kasutades Püha Franciscuse vana mõtet: just ülikool ja esitsa just ÜRRU, hiljem aga üliõpilaspriimant peaks olema see koht, kus tudeng õpib vahet tegema asjade vahel, mida saab muuta ja mida mitte, ning kus ta omandab julguse muuta neid asju, mida ta muuta saab. Neid asju polegi nii vähe, ka Eestimaa tulevikule mõeldes. Ja tuletagu vanad merekarud meelde, millise pilguga nemad jungana avamerele vaatasid ja millistele küsimustele nad elult vastust otsisid.

Koos ANDRES MÄNNARTIGA (p. 1,2) teeme mõned ettepanekud ÜRRU programmi täiendamiseks üldiste eesmärkide osas:

1. Aidata kaasa üliõpilasomavalitsuse loomisele kõigil kursustel, kõigis teaduskondades üle ülikooli üliõpilaskonna parlamendi kujul, mis esindaks kõikide teaduskondade ja kõikide üliõpilasorganisatsioonide üliõpilasi.
2. Kaotada komsomoli privileegeeritud seisund üliõpilasorganisatsioonide seas ja tema rahalised vahendid anda üliõpilaskonna parlamendi käsutusse.
3. Kujundada ÜRRU-st tema konverentsidel ja volikogu koosolekutel pidevalt avatud foorum aruteludeks ja seisukohavõttudeks ülikooli ümberkujundamise, kolblate ja otstarbekate õppetöövormide ja kogu maale ning rahvale eriti oluliste küsimuste kohta.

(Järg 4. lk.)

Kas me õpetame kaasaegset majandus- teooriat?

VAMBOLA RAUDSEPP

Praegu võib ütelda, et Eestis uus majanduskontseptsioon on, kuid ei ole veel uut majandusteooriat. Teooriat, mida saab õpetada kõrgkoolides ja mis oleks aluseks suveräänse Eesti majanduse arenguks. Loodud IME kontseptsioon on kasutusväljalik Eesti NSV arendamiseks suveräänse liiduvabariigiina NSV Liidu koosseisus. Ja veel, IME kontseptsiooni väljatöötamine oli ennekõike entusiastide looming, ehkki selles osalesid ka Teaduste Akadeemia teadurid.

Entusiasmi abil võib veel mõndagi luua, ka majandusteoorias, kuid mitte väga palju. Asi on selles, et fundamentaaluuringud vajavad pikaajalisemat finantseerimist. Kõrgkoolile vastavate assigneerintuude eraldamine praeguse, defitsiidiga koostatud riigieelarve puhul on lihtsalt ebarealne. Nii et jääb üleskutse: olgem töökad, ehkki vaesed.

MUUTUV MAJANDUS

Oleme alles tee alguses käsumajandusest IME majandusse. See on raske tee, sest Moskva tsentraliseeritud bürokraatia pole veel praktiliselt millestki loobunud. Kui nad leppivad isetasuvuse, enesefinantseerimise või isegi vabariigi isemajandamisega, siis suveräänsus leiab kõige raevukamat vastupanu. Olgem realistid, meie majandus muutub lähitulevikus vähe. Miks? Asi on selles, et meie, nõukogude riigi majandussuhted on rangelt riiklikult reglementeeritud (ehkki filosoofias käsitletakse majandussuhteid objektiivsete suhetena). Neid suhteid korraldatakse kümnete ja sadade tuhandete käskude, juhendite, määruste ja jumal teab veel missuguste paberlike ettekirjutistega. Nii et kui me tahame läheneda oma majandusliku kasvuga USA-le, Jaapanile või Inglismaale, siis on selleks üks kaval tee. Nimelt kingime need sajad tuhandet väärtuslikud juhendamaterjalid Washingtonile, Tokiote või Londonile. Ja niikaua kui nad seal meie paberid, plaane ja ettekirjutisi uurivad, teeme tööd ilma käskudeta ja keeldudeta.

Kõrgkooli aspektist tahaks aga ütelda veel üht. Nimelt seda, et nii Tartu Ülikoolis kui ka Tallinna Polütehnilises Instituudis tunti meest, kelle nimi oli Johan Vaabel (1899—1971). Ta õpetas, uuris ja õppis finantsõigust Pariisis, Prahas, Moskvast ja mujal. J. Vaabel oli tugev majanduspraktik ja temast tuli akadeemik. Ta lõi Eestis eestikeelse finantsõiguse. Kahjuks aga praegu TÕ-s majanduserialadel ei õpetatagi enam finantsõigust, isegi mitte rahanduse ja krediidierialal. Seepärast polegi meie majanduspraktikas kompetentseid inimesi, kes suudaksid anda rahanduse ja krediidialastele juhendamaterjalidele õigusliku analüüsi. On selge, et majandust ei muuda iga-suguste pähe karunud paberile pandud käskudega.

(Järg 4. lk.)

TARTU RIIKLIK ÜLIKOOLOOL

Nr. 13 (1560)

Reede, 7. aprill 1989

Ilmub 22. novembrist 1948

Hind 3 kop.

On ja ei ole ka!

10. märtsi TU lehes oli lugeda üks meeldiv uudis. Rektor teatas ülikooli nõukogu koosolekul, et NSV Liidu Hariduskomitee otsuse järgi võib 23 kõrgkooli (TU k.a.) hakata ise dotsendi ja professori kutseid andma neile, kel juba teaduslik kraad olemas.

OLIKOOLI NÕUKOGU TEADUSSEKRETÄR VEERA ANT: Nüüd on see küll välja

KEVAD-PÄEVAD '89

Kolmapäev, 19. aprill * KÕIGE ESIMENE PÄEV *

kl. 16 kevadpäevad saavad alguse — Toomel, Musumäe jalamil
kl. 16.30 kooride sillakontsert — Inglisid
kl. 19 Turu Ülikooli puhkpilliorkestri kontsert — TU aulas
kl. 20.30 stiilõhtu «Oh stagnaaeg, oh stagnaaeg...» — füüsikahoone esisel (Tähe 4) ja TU klubis
Kaastegevad: VIA «Singer-Vinger», Akadeemiline Hans Leberecht Selts jmt. kunstimeistrid; teaduskondade agitbrigaadid ja isetegevuskollektiivid! Kooskõlas orgkomitee määrusega nr. 214 4. apr. 1989. a. on teaduskonnad kohustatud esitama kõrgel ideelis-poliitilisel tasemel kunstilise isetegevuse programmi vastavalt teemale kestusega 10—15 min. Kavade esitada kinnitamiseks hiljemalt 17. aprilliks sm. Samodeltseville (TU klubisse kabinet 209). Parimaid tunnustatakse rändlipu ja rahaliste preemiatega.

Neljapäev, 20. aprill * SÕPRADE PÄEV *

kl. 19 Turu Ülikooli Kammerkoori kontsert — TU aulas
kl. 19 ansambel «Ultima Thule» — TU spordihallis (Ujula tn. 4)
kl. 22 tantsuõhtu Soome bändiga «Sohon Torwet» — TU klubis

Reede, 21. aprill * ISETEGEMISE PÄEV *

kl. 17 tudengilaat — füüsikahoone esisel
kl. 19 laulukonkurss «Tudengilaat» '89 — TU klubis

Laupäev, 22. aprill * IHUHARIMISE PÄEV *

kl. 00.00 diskoeroobika — TU klubis
* sportlik jalakeerutus nii professionaalidele kui asjaarmastajatele
* alguses näidatakse ette, pärast võib hommikuni järele tehali!
kl. 12 «Rattatour» kõige väiksemate — füüsikahoone ees
* võidusõidust ootame osa võtma väikemehi ja tüdrukutirte kuni 5 aasta vanuseni
* võiduajamine ainult kolme rattalistel!
* auhinnad! Meene kõigile osavõtjatele
* Pärast võistlust multafilmid koos magusaga klubis
kl. 21 tantsumaraton ansambliga «Mahavok» — TU klubis
* peaaunhinnale (200 rbl) pääseb võistlemisele ainult 10 paari. Nõutav valss, polka + improviseerimine ja vastupidavus. Registreerimine 11. ja 12. aprillil kl. 16—18 klubis ruum 209.

Pühapäev, 23. aprill * HINGEHARIMISE PÄEV *

kl. 15 orkester «Modern Fox» — «Vanemuise» kontserdisaalis
uues kahe poolega loeng- ja kontsertkavas.
I pool «Formalistliku tagurlusmuusika tähelend» * elukaugeid šlaagriviise iseseisvuse ikke perioodist
II pool «Tee päikeselise eesti rahvas valis» * helgeid ülesehitusmeloodiaid 40-ndate aastate II poolest
kl. 21 Ohtu omaaegsete tudengitraditsioonidega Meeleolu loob ja tantsulusti pakub ans. «Modern Fox»
Suur ja avalik piletilaht kõigile maksu alla käivatele üritustele läheb lahti füüsikahoone fuajees esmaspäeval ja teisipäeval, s.o. 17. ja 18. aprillil kella 17-st ja käib mõlemal päeval kella 19-ni. Kõigest täpsemalt kuulutustelt ja järgmises ajalehes!

kuulutatud, ärevust palju, aga kõik vist venib veel?

Ma pöördusin natuke ajas tagasi. Kaua aega omistas dotsendi ja professori kutseid NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuv Kõrgem Atestatsioon Komisjon (VAK). Ülikoolis on kutse taotlemisel latt alati kõrgel olnud, nii et meiega erilisi probleeme polenud. Muidugi häiris ajale iseloomulik bürokraatia oma pedantsete nõudmistega teatud fraaside, kuupäevade, mõnikord ka kehtivate juhendite erineva tõlgendamisega.

13. märtsist 1987 võttis ministrium õppejõududele kutsete omistamise VAK-ilt ära. Saime selle teate mai alguses. Pikapeale hakkas asi laabuma.

Kas midagi muutus ka lihtsamaks?

Lihtsamaks ja inimsõbralikumaks muutus asjaajamine küll. Kadus pedantsus, kutsete andmist sai laiendada teadustöötajatele, kes asuvad õppetööle. Kaotati range vahe teadusliku ja teaduslik-pedagoogilise staaži arvestamisel. Doktoritöö kaitsnud kateedrijuhatajale saab nüüd kohe taotleda professori kutset.

Mitmeks kuuks seiskus kutsete andmine aga siis, kui ministrium reorganiseeriti hariduskomiteeks. Tunda andsid pinged, mis olid seotud reorganiseerimise ja koondamisega, atesteerimiskomisjonid komplekteeriti ümber, asja valminud diplomiblankeetid muutusid jälle kehtetuks...

Mis seal Moskvas siis üldse toimub?

Mind on alati hämmastanud see, et kuigi meie hariduskomitee hooneläheb tervet kvartalit, on sinna sissepääsemiseks vaid pilu. Ja sealt ronid alati läbi valvuri mottoone pahameele saatel. Loogika on vist selles, et tervest Liidust laekuvaid toimikuid pakib lahti, sorteerib ja registreerib samuti ainult üks torisev tädi. Ei kadestata ka neid kolme sõbralikku ja abivalmis naist, kes erialade kaupa valmistavad ette kolleegi. Nad istuvad ühes kitsas ruumis, kus on vabad vaid aknaorvad, kõik ümber ringi on «polsterdatud» inimesekõrguste toimikuvirnadega. On tekkinud lootusetu ummik ja kutsete omistamine venib kuid.

Jaanuaris Moskvas atestaate tuues sai mulle selgeks, et midagi peatselt muutub. 1. märtsil saimegi määruse, millest rektor nõukogus rääkis, Ega midagi muud sellest määrusest välja lugeda olegi. Niipalju ehk veel, et:

hariduskomitee töötab kolme kuu jooksul välja korra, kuidas iseseisev kutsete andmine toimuma hakkab;

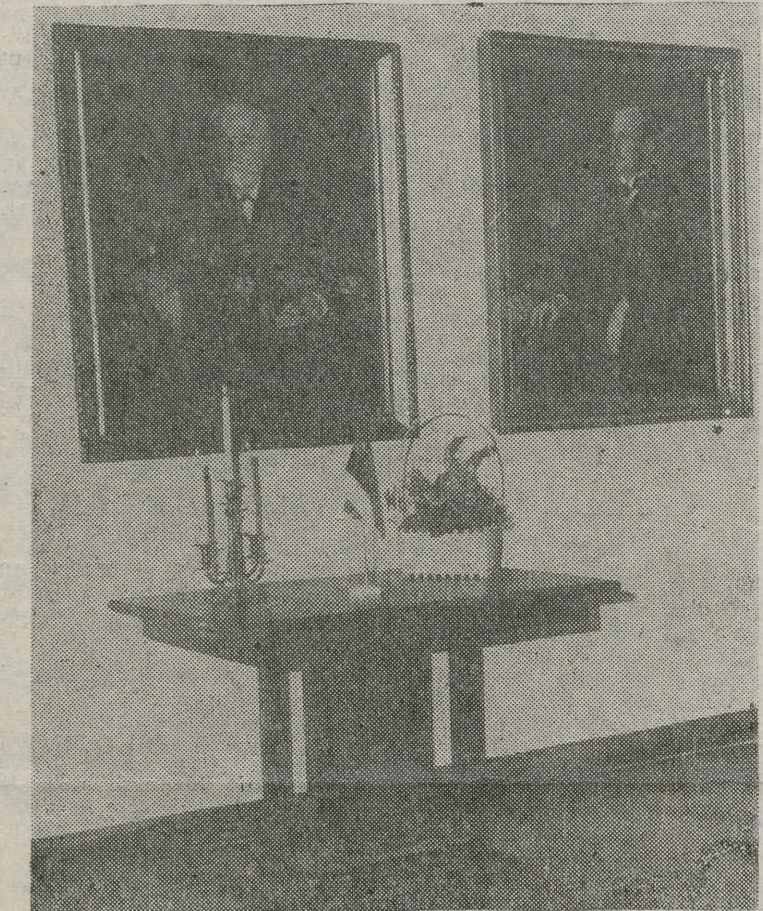
need 23 kõrgkooli võivad hakata kutseid andma vaid vastava kraadiga õppejõududele;

kutsete omistamist hakatakse kontrollima ja nõuete rikkumise puhul võib nõukogudelt kutsete omistamise õiguse ära võtta.

Nii et meil tuleb vist veel oodata?

7. aprillil osalen Moskvas nõupidamisel, kus hakatakse arutama selle määruse elluviimist. Vaatame, mis välja pakutakse. Läheb kindlasti aega, enne kui määrus ülikoolile sobivaks kohandatakse. Uus kord hakkab kehtima ehk uuest õppeaastast.

Lõpuks mainiksin veel mõned olulised punktid:

Need kuus professorit

Meile on tulnud mitu pärimist nende meeste kohta, kellest maalid rektoraadi seinal.
Kes nad siis on?

● HEINRICH KOPPEL (1863—1944) oli rektor aastail 1920—1928. Erialalt oli ta sisehaiguste professor, juhatas ka sisehaiguste polikliinikut, organiseeris kõrva-nina-kurguhaiguste katedri ja polikliiniku, asutas 1903 ajakirja «Tervis» (fotol vasakpoolne);

● PEETER PÖLD (1878—1930) — kuraator 1918—1925, prorektor 1925—1927. Lõpetas ülikoolis usuteaduskonna, kujunes tuntud koolitegelaseks, pedagoogiprofessor 1920. aastast.

● JUHAN KOPP (1874—1970) — prorektor 1923—1928, rektor 1928—1938. 1917. aastast usuteaduse professor (fotol).

● HUGO KAHO (1885—1964) — rektor 1938—1940. 1913. aastal Kaasani Ülikooli lõpetanuna habiliterus TU-s. Bioloogiaprofessor H. Kaho juhatas taimefüsioloogia laborit, botaanikainstituuti, 1923—1925 botaanikaeda.

● KONSTANTIN KONIK (—1936) — ülikooli haavakliiniku juhataja, pani aluse närvikliinikule ja lastekliinikule ning kehalise kasvatus instituudile. Kirurgiaprofessor 1920. aastast. 1920 valiti arstiteaduskonna dekaaniks, oli K. Pätsi ja J. Vilmsi kõrval kolmas Päästekomitee liige.

● GUSTAV SUITS (1883—1956). Meile kõigile tuntud kirjanik oli ülikoolis eesti ja üldise kirjanduse professor aastail 1919—1944. Järgmises lehes info teisipäeval toimuvast juubelkomisjoni koosolekust.

AUTASUSTAMISI

Kauaaegse eduka töö ja aktiivse ühiskondliku tegevuse eest autasustati Hariduskomitee aukirjaga 50. sünnipäeval teadusraamatukogu teadusdirektori AILI NORBERGI ning 60. sünnipäeval prorektor VALTER HAAMERIT, vanemõpetaja ENNO HANSSONIT ja prof. LEMBIT TÄHEPOLDU. Kauaaegse kohusetundliku töö eest pälvis sama komitee aukirja ka teadusraamatukogu restaureerimisosakonna köitja VEERA SILLASOO.

NEID VEERGE, MIS EI UNUNE, SAAB LUGEDA 4. LEHEKÜLJELT.

Märkmeid Näituse tn. ühiselamust

Et tutvuda ideelis-poliitilise kasvatustööga ja elamiskultuuriga Näituse tänava ühiselamus, selleks korraldasid Kastani tn. internaadi nõukogu liikmed Näituse tänava internaadi tutvumiskäigu.

Tuleb märkida, et ühiselamu on hästi varustatud mõõbliaga, leidub palju riidekappe, laualampe, peaaegu igas toas on valjuhääldaja.

Tunnustavalt peab mainima ühiselamu nõukogu tööd näitliku agitatsiooni korraldamise osas. Peaaegu igas toas on pilte, loosungeid, plakateid. Kahju ainult, et nende valmistamisel on isikliku initsiatiivi osutatud ainult mõnes toas. Ühtki pilti ei olnud tubades nr. 33 ja 11. Toas nr. 11 ei hakanud vaatlejale silma ka ühtegi ilukirjanduslikku teost!

Enamikus tubades viiakse hästi läbi mitmesuguseid vestlusi, ainult mõnes toas jätab see soovida.

Seinalehe vastutav toimetaja Liblik peaks rohkem rõhku panema lehe sisule ja välisele kujundusele. Seinaleht peab senisest enam abistama ühiselamu nõukogu kommunistliku kasvatuse teostamisel.

Toad olid üldiselt korras, ainult mõnes üksikus jättis kord soovida. Näiteks toas nr. 10 olid riided piljutud laiali mööda tuba toolidele, vooditele, laudadele ja öökappidele. Ka toas nr. 9 valitses segadus, kuigi vähemal määral. Eeskujuks korra suhtes võib tuua tuba nr. 5.

Mitmes korteris jättis soovida toidukappide korrashoid.

Tänu bolševike partei ja Nõukogude valitsuse pidevale hoolitsusele on meie vabariigis kultuurielu aladel saavutatud silmapaistvaid edusamme. Ülikoolis on kasvanud üliõpilaste arv mitmekordseks. Kapitalistide ja kulakuvõsukeste asemel täidavad auditooriume ja laboratooriume töötava intelliigentsi hulgast võrsunud noored, kommunistliku ühiskonna ülesehitajad.

Tähtis agitatsioonirelv kasutamata

Külalades Pioneeri tänava ühiselamut jääb üsna lohutu mulje näitliku agitatsiooni kasutamise ruumide kaunistamise vahendina.

Eriti halb on olukord õppetöös. Siin ei ole peaaegu mitte midagi, millele silm võiks rahuldalt peatuma jääda, mis tekitaks töömeeleolu, innustaks maailmavaadet süvendama. Suure ruumi seinad on ilmetult lagedad. Riigivapp on asetatud lohakalt riulile. Miski ei

meenuta ülemaailmset rahuliikumist, kommunismi majandusliku baasi rajamise või nõukogude teaduse edusamme.

Tubadesse on ametühingu poolt hangitud maale ja mõningaid riigijuhitide portreesid, täiesti aga on kasutamata nõukogude plakatkunst kui ülitähtis agitatsioonivahend. Oheski ühiselamu eluruumis ei ole seinal loosungit.

Vaatasime ühiselt filmi „Valgus Koordis“

Praegu näevad tuhanded vaatavad kinoekraanidel Nõukogude Eesti esimest värvilist kunstilist filmi «Valgus Koordis». Füüsika II kursuse üliõpilased otsustasid üliõpilase Kristoffeli initsiatiivil juba filmi Tartus linastamise esimesil

päevil minna seda ühiselt vaatama. Olles lugenud H. Leberechti andekat jutustust «Valgus koordis», huvitas kõiki näha jutustuse sündmustikku kinolinal, tutvuda kolhoosikorra sünni Nõukogude Eestis käsitleva filmitööga.

Rahuliku töö kaitsja

Grupi «Ülikool relvadele» pöördumine üliõpilaste poole

Lenini ja Stalini poolt loodud ning bolševike partei poolt karastatud Nõukogude armee on uut tüüpi armee, meie maa rahvaste sõpruse ja vendluse armee. Ta seisab meie Nõukogude kodumaa riiklike huvide kaitsel.

Vankumatult ja kindlalt seisab meie Nõukogude armee meie kodu-

maa piiride kaitsel. Ümbritsetuna rahva armastuse ja hoolitsusega, täiustub ta järjest ja muutub üha võimsamaks, olles valmis tagasi lööma igasugused ründed meie isamaa au ja vabaduse vastu.

Töestagem oma õppetööga piiritut ustavust meie Armeele!

Niisugune käitumine ei sobi

Tiigi tänava ühiselamus on juba ammu esinenud juhtumeid, kus kõrgemate korruste akendest loobitakse allolijaile vett kaela. Tänavu kevadel võttis «veesõda» eriti talumatut iseloomu.

Mitugi korda on veeloopimine võtnud hoopiski huligaanitseva iseloomu. Nii näiteks on valatud läbi märjaks rida küllastajaid, kirjakandjaid ja jne. Mitu inimest on hilinevad teatrisse, kuna nad on pidanud ümber rietuma. Korralekutsujatele on vastatud vaid labasuste ja jämedustega.

Sellisele ilmsele huligaanitsemisele vaatab ühiselamu nõukogu kui mingile naljale. Nõukogu on kohustatud võitlema nõukogude üliõpilast labastavate mõjustuste vastu.

Toimetaja VARJE SOOTAK

Nii ei tohi!

Kõige halvem olukord on Tiigi tn. ühiselamus. Sotsialistlik võistlus ei näita siin veel paljudes tubades oma viljastavat mõju. Paljud toad on korratud, laudadel vedeleb nõusid. Toidukappides esineb lubamatu antisanitaarne olukord. Toas 86 hoiab üliõpilane Mälo oma jalanõusid koos toiduaine-

tega öökapis. Toas nr. 51 puuduvad õppimisvõimalused täiesti. Kontrollbrigaad leidis eest täieliku segaduse. Vooditel vedelesid püksid, vihmavari jms. Toa kollektiiv: Leonov, Klimovitski, Weisblatt ei tee midagi selleks, et eluruum korras hoida.

Koostöö

8. detsembril 1951. a. korraldati Tartu Riikliku Ülikooli aulas õhtu, mis oli pühendatud TRÜ ja Eesti Raudtee Tartu osakonna raudteelaste loominguks koostööle. Õhtu avas Tartu raudtee poliitosakonna ülem Berezin, kes oma lühikeses sõnavõtus mainis, et vaatamata meie ülikooli humanitaarsele ilmele on tal küllaltki võimalusi abistada meie raudteetransporti nii tehniliste ja meditsiinilis-hügieeniliste probleemide lahendamisel kui ka loengute ja isetegevusega raudteelaste ideelis-poliitilise ja kultuurilise taseme tõstmiseks.

Pikema ettekandega esines TRÜ rektor. Ta käsitleb põhjalikult ülikooli võimaliku abi küsimust raudteetranspordile, näidates siin võimalusi kõikidele teaduskondadele. Nii peaksid arstid võitlema rea professionaalsete haigustega, keemikud ja füüsikud leidma teid vedurite kateldes rohkem tekki ja kasutegurit alla viiva katlakivi likvideerimiseks, oma abi saavad pakuda juristid, geoloogid, jne. Ka üliõpilaste teaduslike ja diplomitööde «välja mõeldud» teemade asemel tuleb anda teemasid, mis on seotud abiga praktikale. Peale teadusliku abi saab ülikool abistada raudteelaste ideelis-poliitilise ja kultuurilise taseme tõstmisel loengute ja isetegevustega, oma spordibaasi ja instruktoritega. Raudteelased aga omalt poolt võivad tutvustada ülikooli töötajaid nõukogude tehnika saavutustega.

● Üliõpilased Juris Poni ja Ella-Maria Pastelkand esinemas raudteeklubis pärast edukaid liiprite korrosioonitõrjetalguid 1951. aasta märtsis.

Uus ajakiri sündinud

Nüüd on ta siis lõpuks käes, kauaoodatud «**ÜLIKOOL**». Acta Publica Universitatis Tartuensis: maht 14 trükipoognat, formaat «**Looming**», tiraaž ainult 1000 eksemplari, hind 2 rubla. Ei maksa ehmuda, sest tegelikult pole see üldsegi kalliskäsi — arvestagem iseatsuvuse printsiipi, pisikest trükisarvu ja vene rubla väärtuse katastroofilist langust.

Kuna tiraaž on huvi ja vajadusi arvestades tõesti naeruväärset piiski, siis on ka mõistetav, et ajakiri vabamüüki ei tule. Ajakirja toimetuse ehk ülikooli teabetalitus garanteerib trükise saamise igale ülikooli allüksusele (1 eks.) — kateedritele, laboritele, osakondadele, sektoritele. Selleks tuleb pöörduda «**ÜLIKOOL**» tehnilise toimetaja Ester Schnuri poole (ph. 223, tel. 421).

Ajakirja saavad ka kõik Eestimaa toimetused, kirjastused, kõrgkoolid, loominguilised liidud; firmad ja muud asutused, kellega ülikool on seotud, suuremad raamatukogud. Näiteks ülikooli teadusraamatukogu direktress proua Peep avaldas soovi saada enda asutuse käsutusse vähemalt 100 eksemplari. Mõistagi saavad ajakirja kõik meie välispartnerid ja sõbrad N. Liidus. Suur osa tiraažist hoitakse rahvus-ülikooli juubeli külalaste tarvis, samuti ülikooli külastavatele välismaalastele ning visiitkaardina kaasavõtmiseks välismaale (kokkuvõetud ning ülikooli struktuur on ka inglise keeles).

Peale õnne- ja edusoovide oleks toimetuse tänuks ka selle eest, kui talle keegi ütleks, kust saaks järgmiste numbrite trükimiseks kirjutuspaberit nr. 0 või 1 või ofsetpaberit nr. 1, samuti kaanematerjali kriitpaberit 160 g/m² (ofset). Lõpetuseks siiramad tänusõnad ülikooli kirjastusele, iseäranis proua Raismale ja proua Oravale!

TIIT MATSULEVITS,
peatoimetaja

Kaubandus- üliõpilastel oma selts

15. mail toimus TÜ nõukogu saalis Eesti kaubandusüliõpilaste Seltsi «**Hermes**» asutamiskooselek. Arutati põhikirjaga seonduvaid küsimusi ja valiti seltsi juhatus.

Järgmiseks sammuks on projektile kiinituse saamine ülikooli nõukogult.

Seltsi liikmeteks võivad astuda kaubandusüliõpilased ja teadlased-praktikud, kes tegelevad kaubandusega.

Kontaktid ülikooli majandusteaduskonna kaubandusökonomika kateedri kaudul

Lugupeetud korp! korp!

FRATERNITAS ESTICA, SAKALA, UGALA, ROTALIA,
FRATERNITAS LIVIENSIS, REVELIA, INDLA

Teie pöördumist minu poole 31. märtsi ülikoolilehes käsitsin ma eelkõige kui Tartu Ülikoolis taasasutatud sõltumatute üliõpilaskorralduste soovi aidata kaasa ülikooli uuendamisele ja akadeemilise vaimuse taastamisele. Et ülikooli tähtsamate asjade otsustamine toimub parlamentaarselt (ülikooli nõukogus) ja et pöördumises tõstatatud vaieldamatult oluliste küsimuste suhtes nõukogu veel lõplikku seisukohta võtnud ei ole, saan siinkohal esitada peamiselt oma isiklikud arvamusel.

1. Teklid. See küsimus oli arutusel ka 28. aprillil õpetatud nõukogus. Tartu Ülikooli ametliku sini-puna-valge tekli kandmine ei ole kellelegi kohustuslik. Samuti ei ole keegi keelanud korporatsioonidel kanda oma värve. Üleülikoolilise tekli muutmine üheainsa käskkirjaga oleks ju ikka jälle too paljukirjutud ebademokraatia. Asja võib otsustada kõiki tudengeid hõlmav referendum. Ei maksa unustada sedagi, et nüüdseks on musta randi ja valge põhjaga tekkel akadeemiliste kooride tunnuseks, ja seda mitte ainult Tartus.

2. Varad. Ülikooli juhtkonnal pole midagi selle vastu, et pöörduda Ministrite Nõukogu poole taotlusega tühistada 1940. aasta 31. augusti kurikuulus määrus. Siisulisele oleme selle oma praktilise tegevusega juba tühistanud (ega muidu võinuks teoks saada korp! korp! ja seltside taassünd). Korporatsioonide varade tagasisaamise asjus on ülikooli juhtkond moodustanud komisjoni, mille eesotsas on prof. A. Kallikorm ja millesse kuulu-

vad mõistagi ülikooli muuseumide esindajad (suurem osa teadaolevaid varasid on hetkel meie muuseumide arvel). Loodame, et viisaka asjaajamise korral saavad korporatsioonid ja seltsid oma endised varad tagasi.

3. Rahad. Arvan, et seda, mis puudutab ülikooli juhtkonna poolset moraalselt toetust taastekivatele tudengiorganisatsioonidele, oleme me piisava selgusega näidanud ja kavatseme osutada edaspidi. **Materiaalse** ergutuse rahad on nüüdsest antud jagada teaduskondadele endile ning neile on tehtud korraldus töötada välja uus summade jaotamise kord. Kuid ma olen seisukohal, et sõltumatud üliõpilaskorraldused peavad olema isemajandavad; rippumatus väljendub ju ikka kõikides eluvaldkondades. Muide, mitmed eestlastest väliskõnnukid liituvad mulle avaldunud siirast imestust, kui nad on kuulnud siin taasasutatud tudengiorganisatsioonide soovist saada raha ülikooli käest, kes niigi sipileb majandusraskustes. Rahaliste vahendite hankimisel olgu põhitöeks vastava organisatsiooni viilistlaskond ning tegevliikmete endi aktiivsus ja ettevõtlikkus.

4. Laulik. Ka selle vastu pole ülikooli juhtkonnal midagi. Palun pöörduda üliõpilaskorralduse asjus kirjastusküsimustega tegeleva prorektori Valter Haameri poole.

5. Ruumid. Vabanevad ruumid on otsustatud anda ülikooli uutele allüksustele (laborid ja kateedrid), mis viimasel ajal ja lähitulevikus luuakse rahvasteaduste

edendamise eesmärgil.

6. Põhikirja. Tõepoolest on 30. septembril õpetatud nõukogus vastu võetud põhikirja kinnitamine piinlikult pikale veninud. Suusõnalised lubadused ja lubamised (kuni peaminister Toomeni välja) põhikirja praktiliselt realiseerida ei tähenda ju veel ofitsiaalset garantiid. Ma loodan väga, et see probleem laheneb veel enne suvevaheaega.

7. Üliõpilaskorralduste koht. Siiani on tegelikult määratlemata nende roll ülikooli struktuuris, suhted ülikooli juhtkonnaga ja teiste struktuuriüksustega. Arvan, et selle rolli määratlemine saab toimuda sõltumatute tudengiorganisatsioonide endi osavõtul, sellest aga saame rääkida siis, kui on tekkinud **Edustus**, mille üheks põhifunktsiooniks on parlamentaarne sidepidamine organisatsioonide üliõpilaskonnaga ülikooli vahel.

Loodan, et meie aus ja rahulik dialoog saab üheks mõjuriks, mis aitab ellu viia pöördumise lõpuosas sõnastatud eesmärgid. Tartu Ülikooli juhtkond tervitab sõltumatute üliõpilaskorralduste initsiatiivi ja on juba ette tänulik kõigi koostööpakkumiste ning ideede eest, kui need vaid on suunatud meie ainasa rahvusülikooli ees seisvate probleemide lahendamisele.

Siira tunnustusega ja ettevõtlikkust soovides

Teie JURRI KÄRNER

16. 05. 89

HARIDUSUUENDUS HARIDUSUUENDUS HARIDUSUUENDUS

Haritlase kolmühtsus ja ülikooliuuendus

TONU PEETS

Vt. ka «TRÜ» nr. 17
V. Ruttas — «Haridusuuendus ülikoolis»

Kui olevik poliitilised võivad olla lõepoolest avavad tee meie ideaalidele lähedasse tulevikku, siis see tee vältimatult kulgeb läbi haridusasutuste, ka läbi ülikooli. Pärast teatud poliitiliste, sh hariduspoliitiliste eelduste rajamist kujuneb just kooli ja hariduse¹ uuenemine ühiskonna uuenemist limiteerivaks staadiumiks, *conditio sine qua non*.

Kõigil tasanditel uueneva kooli ja hariduse sihiks võiks olla haritlase kolmühtsus: professionaalne, sotsiaalne (eetiline) ja bioloogiline kvaliteet. Ehk teisisõnu: haritud inimene on erialaselt (ja kultuuriliselt) tark, kodanikuna arukas ja terve nii kehaliselt kui vaimiselt. Nii enesestmõistetavat kui see kõik ongi, eeldab see ühtaegu kolme erinevat liiki ümberkorraldusi koolis ja hariduses, sh ülikoolihariduses, ja taudub, et mitte kõik need ümberkorraldused pole üldiselt nii enesestmõistetavad².

Alustagem olulisimast:

TERVIS

Ei ole vaja sellist haridust, mis ei väärtusta tervist ega õpeta terve olema, nagu ka sellist kooli (ülikooli), mis saadab ellu kõrge erialase ettevalmistusega, kuid madala terviseteadlikkusega poolhaigeid või haigeid. **Tervis on isiksuse põhiomadus**; sellesse koondub tema erialane, ühiskondlik ja looduslik (bioloogiline) võimekus.

Eesti noorsoo tervis pole kaugeltki kiita³. Nii üldhariduskool kui ülikool on õpilase (üliõpilase) tervise suhtes vahel masendavalt ükskõikne. Peamine põhjus on vahest selles, et õpetajad ise on põlise nõukogude inimestena kaotanud tervise ja tervisetuunde (sotsiaalne ja ökoloogiline stress). Lõpuks on ju meie sotsiaalsete gruppide enamiku elulaad orienteeritud akti-

dentaalsematele⁴ väärtustele, millelega on heas kooskõlas meid elatava, toitva-katva tööstuse toodang ja üldse nii tööstuse kui põllumajanduse senini valdav struktuur ning tühisusi tiražeeriv massikultuur, mida rohelist ja sinimustvalget laineid alles ümber vormivad. Lähem aega, kuni inimkeskuse, looduskeskuse idee teostub keskkonnas ja eluhoiakutes, ja teostub paljuski just kooli ja hariduse kaudu.

Kõigepealt tuleks tervis väärtustada ülikoolis endas. Nimetaksin siin nelja valdkonda: terviseõpetus, jälgiv-ennetav tervishoid, olme, psühhokliima ja õppetöö korraldus (sellest lähemalt ülikooliuuenduste teiste aspektide juures).

Esiteks. Vältimatult on vaja üleülikoolilist **terviseõpetuse** kursust, sama enesestmõistetavat kui sissejuhatavat ühiskonna-aimed. Selles kursuses oleks omaette küsimusteriing vaimse töö hügieen. Juba esimesel ülikooliaastal tuleks tudengile õpetada, millised on mälu seaduspärasused ja kuidas neid kõige ostarbekamalt kasutada; kuidas pingelistel perioodidel töötada tervist kahjustamata (kuidas ennast stimuleerida ilma medikamentideta); milline on kõige tulemuslikum töö ja puhkuse vahekorraldus. See kursus sisaldaks praktilisi soovitusi tervisehoidumisele ja loodusravi osas, hügieeni kitsamas mõttes, esmaabi kursust, seksoloogiat akadeemilisel tasemel, perekonna-psühholoogiat jne. Terviseõpetus võiks loovalt seostuda erinevate kehalise arengu tundidega kogu stuudiumi vältel.

Teiseks. Võiks viia sisse kogu üliõpilaskonda haaravad funktsionaalsed, laboratoorsed ja ankeetuurid (jälgiv-ennetav tervishoid)⁵, et välja selgitada, milliste haiguste riskigruppidele kuulub ja millist eluviisi, toitumist, kehalist koormust talle soovitada.

Igal tudengil võiks ülikooliajal olla oma arst, kellega ta oma tervise ja eluviisi üle nõu peab. Ta saab seda arstipunkti muidugi praegugi teha, kuid küsimus on põhimõtteliselt erinevas lähenemises. Muide, aineliselt võiks stimuleerida terveid eluviise, näiteks lisades parkümmend rubla nende stipendile, kes ei suitseta. Arstiteaduskonnas võiks suitsetajad üldse stipendiumist ilma jätta. Võiks tõstatada küsimuse, kas neile diplomit tohib anda, sest millestki väga olulisest pole nad aru saanud⁶.

Kolmandaks, **olme**. Eeskujulikuks on vaja muuta üliõpilaste toimetamine, mille antinäiteks võiks olla krooniline makaronism ja retsidiveeruv perversne sinikartuluss ülikooli sööklas. Ma arvan, et ülikoolis võiks inimene õppida ka tervislike putrusid, täisteratooteid ja toorsalateid sööma, isegi kui kokkadele terviselikud toidud ei maitse või kui nende hankimine pole mugav. Elementaarne on planeerida lõunavaheaeg tunniplaani. Eelmisel semestril oli arstiteaduskonna ühes õpperühmas koolipäeva pikkuseks 12 tundi, loomulikult lõunavaheaegajata. Pidevalt tuleks kontrollida ja normidega vastavusse viia auditoriumide ventilatsioon ja valgustus.

Neljandaks, **psühhokliima ja õppetöö korraldus**. See on küsimus tudengi enesestunde ülikoolis, õppetöö stressogeensusest. Tudeng vajab teatud vabadust oma ajakäsituse planeerimisel, sest õppetöö pole ju ainuke elamisviis siin maismaal. Üks päev nädalas võiks kuuluda loodusele ja vähemalt 2–3 tundi päevas võiks jääda kehaliseks arenguks. Oleks hea, kui vahearvestused, testid, kontrolltööd poleks alati seotud faktealsete kuupäevade ja kellaaegade, vaid pigem teatud perioodiga. Nii on võimalik koormust arukamalt jaotada, vältida öötööd jne.

(Järg 4. lk.)

Iriin Soomets

varjude ehmatav pikkus
tumeunasel lossiseinal
suvi nagu oleks olemas

— — — —
vastuarmastus
tark pilk pragunenud raamide taga
kivist kaelakee rohu sees
jahe valge hämarus
lõpuks vaba ometi olemas
ometi kerge
ämber täis siledat vett
lõhnavad kased udu sees
valged karikakrad kimpudena
seisavad
ja on lõepoolest olemas.

* * *

vaatan aknast välja syles
Mats Traadi kõige uuem raamat
tuul — värskelt lõigatud juuksed
võimetus võtta kohustus iga päev
välja mõelda vähemalt üks
keeruline kujund
mitte liiga keeruline
hääled ulatuvad aknast sisse
võõrad tyhjad
võimetus jääda oma kohale edasi.

* * *

See armastusluuletuse viimane salm
on raamatukogu tempel
nii võikalt lilla
et enne tema sisu avamist
on juba näha: see on vilets hytt
ei kutsugi sisenema
uks avaneb
aken läheb pauguga kinni.

* * *

ainult mu nägu huvitab mind
peeglis kus jõrab Kuu
läbi kollaste ja roosade lillede
on midagi uut iga õõ
kuumil sõrmil põski kompan võõras
punased plekid sygavusen
laineden
lilledest mõõda ja läbi kõik laguneb
libiseb eemale
kaelale puhkeb vistrikke
suruden käed sinna pöördub kõik
tuikuden hõre voodisse
keerduvad linad kahisevaks kõduks
haaran
pimedusest seegi on uskumatult
hõre
hommikuks kõik meehest
muide kuidas kunagi.

Postkaart Tartust

lund sajab Raekoja platsil
ma närin kyysi sealsamas
mu sõbral on pikad patшил
ta syda on valutamas.

* * *

Uudiseid inglise filoloogidel

Sel õppeaastal on TÜ inglise filoloogid süvenenud T. S. Elioti loomingusse. Detsembris kutsuti UTÜ korraldamisel kirjanikust kõnelema vilistlasel Anne Allpere-Lange ja Toivo Pilli. Kuulajad olid õhtuks põhjalikult valmistunud: oli peetud ettekandeid Elioti esseedest, peensusteni analüüsitud XX sajandi inglise luule üht tipp-teost — poemi «Tühermaa» («The Waste Land»), mille lähem mõistmine nõuab ulatustlikke taustteadmisi. Vilistlaste sisutihedale esinemisele järgnes arvukalt küsimusi ning elav arutelu. Veebruaris ja märtsis valmistati ette «Tühermaa» lavastus, mis esitati pooleksajale vaatavale 14. märtsil. Tegemist polnud tavapärase luulelugemisega: lavastaja Ene-Reet Soovik (inglise fil. III) oli poeemist loonud tervikliku etenduse. Teoses põimuvad, üksteisesse tungivaid inimhääli, ajastute ja vaimulaadide vaheldumist väljendasid laval kontrastsuseni erinevad tegelesed (näitlejad Ene-Reet Soovik, Triinu Pakk, Siiri Odrats, Anneli Külaots, Tiit Lillipuu (kõik inglise III) ja Margus Sardis — inglise II). Lavalises liikumises oli täpselt labatud poeemi sisemist rütmi. Etendust on tehnilistel põhjustel raske korrata. Tänu õppetehnika osakonna meistri Paul Vesiku lahkele abile on õnnuks kogu õhtu salvestatud videolindile.

Aprillis võeti osa UTÜ konverentsidest Vilniuses (Anneli Külaots, inglise III), Odessas (Aet Varik ja Triinu Pakk — mõlemad inglise III) ja Tallinna Pedagoogilises Instituudis (Ene-Reet Soovik, inglise III). Tartus korraldati UTÜ konverents 5. mail. Ettekanded käsitlesid teemasid inglise keele ajaloo kuni anglo-india kirjanduseni. Külalisesinejad olid Vilniusest ja Leningradist.

Juba mitmendat aastat ei hinda inglise filoloogide UTÜ konverentside ettekandeid mitte väikesearvuline žürii, vaid kogu kuulajaskond. Peale töö teadusliku kaalu on tähtsad hindamiskriteeriumid esituse meisterlikkus, selgus ja atraktiivsus. Tänavu peeti parimaks Olesja Likkemetsa (Leningradi RU) ettekannet fonosemantiast. Kõik ülejäänud auhinnad jäid Tartusse. Ülikooli medali sai teisele kohale tulnud Siiri Odrats (inglise III), kes tutvustas oma psühholingvistilise eksperimendi tulemusi. Järgnesid Eeva Rein (inglise V) ettekandega rütmi tähtsusest proosatekstide tõlgetes ja Triinu Pakk (inglise III) («Onomatopöa Joyce'i romaanis «Ulysses»»).

Võib veel lisada, et kõik kirjeldataud ettevõtmised toimusid inglise keeles — tava, millest Tartus pole kunagi taganatud.

KRISTA SOOMERE

TÄNU

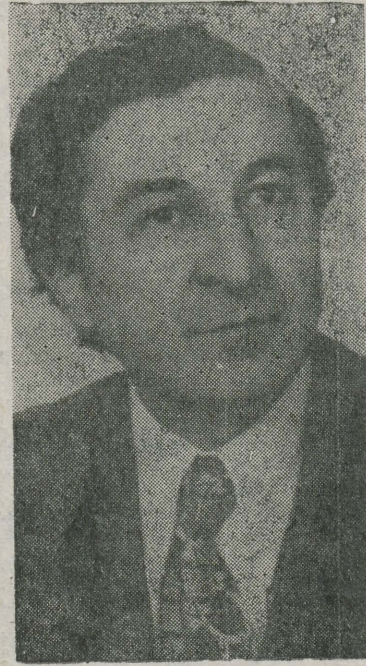
Rektori käskkirjas pälvisid tänu kauaaegse laitmatu töö eest 50. sünnipäeva puhul laborant ELLE ES-SAU, 60. sünnipäeval autojuht EINARD KASE, 70. sünnipäeval valvur AINO NAHKUR ja 80. sünnipäeval majahoidja ALFRED LEHESTE.

Eesti NSV Haridusnõukogu käskkirjas avaldati tänu seoses UNESCO seminariga välissuhete osakonna töötajale REET LEHEMETSAL.

TÜ audoktor professor Jiri Rotta surnud

15. aprillil varises ootamatult manalasse *doctor honoris causae Universitatis Tartuensis* arstiteaduse doktor prof. Jiri Rotta. Lakkas tuksumast ühe tänapäeva tippõpet-lase-mikrobioloogi süda, keda sidusid meie ülikooliga tihedad teadussidemed.

J. Rotta sündis 20. juunil 1925 Králuv Dvůr'is. Aastal 1950 lõpetas ta Praha Karli Ülikooli arstiteaduskonna. 1960 omistati talle teaduskandidaadi ja 1967 teadusdoktori kraad. Tema teadustöö on kulgenud Praha Hügieeni ja Epidemioloogia Instituudis, kus ta juhatas streptokokkide laborit. See labor on Ülemaailmse Tervishoiuorganisatsiooni (WHO) keskuseks streptokokkide uurimise alal. Lahkunu sülest on ilmunud 4 monograafiat, üle 150 põhjaliku uurimuse streptokokkide bioloogia ja nende poolt põhjustatud nakkuste diagnoosimise, epidemioloogia ja profülaktika valdkonnast. WHO juhtiva spetsialistina on J. Rotta olnud konsultandiks peaaegu kõikides maailma suuremates vastava suunitlusega

Prof. AKIVO LENZNER, mikrobioloogia kateedri juhataja

teaduskustetes, aktiivselt osalenud reuma laboratoorse diagnoosimise laboratoorse baasi loomisel arengumaades.

Esimesed teadussidemed meie ülikooli mikrobioloogia kateedriga sõlmusid J. Rottal aastal 1972. Mõõdund aastal kirjutati Praha alla koostöölepingule Praha Hügieeni ja Epidemioloogia Instituudi ja Tartu Ülikooli vahel.

Ülikooli audoktoriks valiti J. Rotta 1982. aastal meie õppeasutuse 350. aastapäeva puhul. Oma tohtu koormuse tõttu ei õnnestunud tal kordagi Tartusse tulla. Kuu aega enne surma 15. märtsil saadetud kirjas teatas ta, et koostöölepingu järgi on tema sõit Tartusse kavas sel aastal. Meie plaan oli seda sõitu ajastada rahvusülikooli 70. aastapäevale pühendatud üritustega. Paraku otsustas karm saatus teisiti.

Haritlase ...

(Algus 3. lk.)

Lõpuks mõjutab siin tudengi enesetunnet kogu akadeemilise suhtluse laad, täpsemalt, kas õppejõu-üliõpilase suhtlus ongi akadeemiline, vastastikküsimuse arvestav ja teadlikult eeldav või vastupidi — sundiv, hirmutav, alandav. Kuid sellest edaspidi.

Järgmises lehenumbri lisaksin mõne kaemuse ülikooliühenduse teistest aspektidest. Lähtetõdemuseks võiks siiski olla tervise väärtustamine. Sellest pole haridusel mõtet. Kas mitte kõik teadused pole teatavas mõttes vahendiõpetused tervise teenistuses?

Sotsiaalse arengu fondi toimkonnas

11. mail kinnitas toimikond TÜ sotsiaalse arengu fondist %-ta pangalaenu andmise juhendi (vt. allpool).

Toimikond leidis, et %-ta laenu ei võimaldata suvilate või maamajade ehitamiseks ja ostmiseks, turismireisideks, autode ostmiseks jne. Laenu tagastamisel tehtavad soodustused konkreetselt igaaastase sotsiaalse arengu fondi kasutamise korraga.

Lepinguliste töötajate 10% summade kasutamine on võimalik sotsiaalse arengu fondi jaotuse korra kõigi tingimuste piires.

Toimikond palub kiiresti (1. juuniks) ametiühingubüroodel välja selgitada:

«VANEMUISE» KONTSERDISAALIS

Laupäeval, 20. mail kl. 19.30 KONTSERT «NEID LAULE EI LAULDA ENAM KUNAGI»

Esinevad Tööpunalipu ordeniga TPI Akadeemiline Meeskoor, J. Kreuksi nim. Kultuuripalee Eesti NSV teenelise kollektiivi aumäetusega segakoor «Noorus» ja Suures Isamaasõjas fašistliku Saksa-aa üle saavutatud võidu 40. aastapäevale pühendatud I üleilgulise taidlusfestivali laureaati Tartu Akadeemiline Meeskoor.

Pääsmed müügil kontserdisaali kassas.

SUVEKS

Sangaste lastelaager vajab tööd II vahetusse 4.—25. juuli ja

III vahetusse 28. juuli — 17. august

* 4 kasvatajat

* 1 kehalise kasvatusse instruktorigit

* 1 ujumisinstruktorit

Toiduraha palgast maha ei arvestata. Preemiavõimalus. Vastutaks võimaldab tootmiskööndis «Estiko» kasutada Sangaste lossi talvelaagris.

Soovijail võtta ühendust TK «Estiko» ametiühingukomiteega (tel. 7 18 80).

Praktikagrupp

NÄITUSELE!

Teispäeval, st. 26. maist saab elektroluminesentsi ja pooljuhtide labori saalis Leningradi mnt. 6 vaadata näitust «Rakenduslike ideid ülikoolilt». Avatud 23. mail kl. 13—16, 24. mail kl. 10—17 (seminariettekanded) ja 25. mail kl. 10—11.

TRÜ KLUBI VIDEOTEEGIS

Laupäeval, 20. mail kl 21 diskoprogramm «Käib töö ja vile koos...», diskotaat eksamisesiooni ootel äratamas seina ääres tükuvaid lumipeukesid.

Pühapäeval, 21. mail kl. 21 diskoprogramm.

noorsoo tervis, Tln., 1989, lk. 180—195.

4 juhuslikumatele teisejärgulise-

matele 5 võimalikke massuringutel järgitavate tervise ja patoloogia näitajaid vt. R. Silla, M. Teoste, 1989, lk. 195.

6 Ärge muretsege, suitsetajad, niikuinii midagi ei muutu, sest paljud teie profid on sama kirglikud suitsumehed kui teie ise. See on üks miljonist näitest sõna ja teo ühtsuse ja hariduse võime kohta maailmas midagi muuta. Tegelikuses on inimese kõrgeim eesmärk ikkagi nauding.

VENIA LEGENDI

Üldjaloo kateedri dots. kt. Aadu Musta loeng dotsendi kutse taotle-

miseks teemal «Eesti kultuuri- ja haridusajaloo allikad ENSV RAKA fondides» toimub reedel, 2. juunil kl. 10.15 ENSV RAKA aud. (J. Liivi t 4).

NÄITUSI TEADUS-RAAMATUKOGUS

Viimaseid päevi saab vaadata sarjast «Eesti ilukirjandus võõrsil» romaane ja novelle, välja pannakse ka võõrsil ilmunud luuleraamatud.

TÄNUAVALDUS

Avaldame südamekku tänu kõigile buršidele, kes sel aastal ülikooli lõpetades loovutavad oma eramispinna niisama tublidele järellülijatele (pesa võiks olla kahe või kolme uruga).

Saaja aadress: 202400, Tartu, Nõukogude 55—9.

ARMSAD KIRJUTAJAD!

Toimetusel on väga suur palve. Palume tuua oma kirjatükid toimetusse kõige kõige hiljemalt esmaspäeva varahommikul, loomulikult ka fotod. Et need ka reedesse lehte jõuaksid, peavad nad kohe trükkikotta jõudma (trükkikojas on osa inimesi puhkusel). Teateid võib tuua veel teisipäeva ja kolmapäeva hommikul.

SESOONILÕPU PRALE KLUBIS

26.—28. MAI

Reedel, 26. mail

kl. 18 Madis Trossi naljakava «Kuhu tõttad ratsavägi?»

kl. 22 Aivar Pilv & CO Disko-

show I

kl. 00 Keskõõprogramm!

kl. 00.30 Disko- ja lõpp-õhtu

kl. 05 Head ööd! Kohtumiseni homme ja ülehommega õhtul!

kl. 23—03 Programm keldrikorruse

videoteegis. Laupäeval, 27. mail

kl. 18 Priit Aimala ja Jüri Aarma

kammerkavas «Kaks kärbest»

kl. 22 Aivar Pilv & CO Disko-

show II

kl. 00 Keskõõprogramm!

kl. 00.30 Disko- ja lõpp-õhtu

kl. 05 Head ööd! Kohtumiseni homme õhtul!

kl. 23—03 Programm keldrikorruse

videoteegis. NB! Kõikjal on oodata majasõber

P. Põhmi jagelema teemal «Kui-

vast seadusest» ülikooli klubis.

Näiteagitatsioon.

Pühapäeval, 28. mail

kl. 18 Videosalong «Kolm tundi

naeru Harold Lloyd'is seltsis»

kl. 22 Aivar Pilv & CO Disko-

show III

kl. 00 Keskõõprogramm!

kl. 00.30 Disko- ja lõpp-õhtu

kl. 03 Head ööd! Kohtumiseni sügisel!

kl. 23—03 Programm keldrikorruse videoteegis.

Toimetaja VARJE SOOTAK

Sõjandusest arstiteaduskonnas

PROF. A.-E. KAASIK:
«KAHJUKS EI PANDUD
HÄÄLETUSELE KÜSI-
MUST, KAS KATEEDER
JÄTTA ALLES VÕI MITTE»

Intervjuu arstiteaduskonna de-
kaani prof. A.-E. Kaasikuga. (vt.
ka «Edasi» 27. apr.)

● Teie kommentaar TO nõukogu
etsusele 28. aprillist 1989 sõjalisest
õpetusest?

Ma ei saanud nõukogust osa võt-
ta, kuna olin seotud erialase kong-
ressiga. Kuid eemalseisjana teian,
et kahjuks ei pandud häälteusele
küsimumst, kas jätta kateeder alles
või mitte. Algul ju lubati nii toi-
mida. Ja ikkagi peavad kõik oma
võlgnevused hiljemalt 15. septemb-
riks likvideerima, vastasel korral
järgneb eksmatrükuleerimine.

● Kuidas hakkab sõjaline õpetus
arstiteaduskonnas toimuma praegu
ja millised on tulevikuväljavaated?

Sõjalisega on kujunenud kriis ja
see pole lõplikult lahenenud. Üli-
õpilased on segaduses. Kui kateed-
er oleks likvideeritud, oleks arsti-
teaduskond võtnud sõjameditsiini
õpetamise enda peale kasutades ära
osa sõjalise kateedri koosseisudest.
Sõjanduse ja tsiviilkaitsesõjanduse
õpetamine arstidele on vajalik, aga seda ei pea
tegema vene ohvitserid. Tartu klii-
nikutes on personali, kel on väli-
meditsiini kogemusi ja keda saaks
ära kasutada. Üldtaktika osa on
aga arstidele täiesti mittevajalik ja

selle õpetamine tuleks lõpetada.
Uue õppeplani järgi on sõjanduse
tundide arv sama suur kui ennegi
(254), kuid aine on jagatud kokku
viiele semestrile (4.–8. sem.). Oli-
me saavutamas kokkulepet, et aine
oleks kontsentreeritud vaid kahele
semestrile kolmandal kursusel, kuid
läbirääkimised kateedriga nurjusid
tudengite boikoti tõttu. Boikott on
halb vahend asju lahendada. Dekanaat
ise loodab olukorda paranda-
da kompromisside teel.

Tekkinud situatsiooni inimlikus-
tamine on eelkõige kateedri
endast. Sõjanduse kateedri kaadri
valik kuulub rektoraadi kompetent-
si, kuid siiski on Balti sõjaväe-
ringkonna soovitusel määravamad.
Kokkuvõttes: probleemile saame
lahenduse leida alles siis, kui olu-
kord on täielikult stabiliseerunud.

● Ja lõpetuseks...
...tahaksin veel rõhutada, et

✱ tsiviilkaitsesõja ja sõja (väli)medit-
siini õpetamine on arstidele tarvi-
lik. Meie arstid on väga abitud, kui
tegu on massiliste õnnetusjuhtumi-
tega (näit. Armeenia sündmused);

✱ arstidena meestel ja naistel
vahet ei tehta. Kohustused on võr-
dsed;

✱ seni on õppeplaan dokument,
millest tuleb kinni pidada;

✱ dekaanaadi ühine seisukoht on:
põhjalikult reguleerida sõjanduse ja
ühiskonnateaduste õpetamist.

HANDO SINISALU
AIN PROTSINI foto

Mari ülikooli professor Ivan
Ivanov on 1988. aastal avaldanud
157-leheküljelise teose «Марийские
филологи. Библиографический
сборник», milles on toodud üksik-
asjalikult esile endised ja tänapäe-
vased mari keele õppejõud ja uuri-
jad Mari Riiklikust Ülikoolist, Mari
Teaduslikust Uurimisinstituudist ja
Mari pedagoogikainstituudist. Sis-
sejuhatavalt on esitatud ülevaade

olnud vajalik. Soome-ugri keelte
ning eesti keele alal on ikka olnud
kääpärast teadlasi, kellelt aspiran-
did on võinud saada juhiseid ja
andmeid. Soome-ugri keelte kateed-
ri perioodilises üllitises «Fenno-ug-
ristica» ja Tallinnas ilmuvas rah-
vusvahelises ajakirjas «Советское
финноугроведение» on mari aspi-
randid võinud ning võivad aval-
dada oma uurimusi. Viimasena

Tartu Ülikool mari keeleteadlaste kasvatajana

mari keele uurimisest alates 1775.
aastast, millal ilmus esimene mari
keele grammatika. 19. sajandil
avaldatud uurimustest on eriti esile
tõstetud Kaasani ülikooli soome-
ugri keele õppejõu Mihkel Veske
1889. aastal ilmunud uurimusi mari
(=tšeremissi) keele murretest. 20.
sajandil on pikemaalt peatutud
1930. aastal asutatud Mari Teadus-
likul Uurimisinstituudil, kus Vale-
rian Vassiljev, Guri Karmazin ja
nende kaaslasid korraldasid mari
kirjakeelt ning harrastasid murrete
uurimist. Murdeainestiku varal ri-
kastati kirjakeelt ning tuletati uusi
keeleandeid. Nende innukate filoloog-
ide tegevust takistas ja koguni
katkestas marrism ja stalinlik suhtu-
mine eri rahvaste kirjakeelde
ning kirjakeele arendamisse. G.
Karmazin ja mõned tema kaas-
lased pidid isegi elust lahkuma.

Alles sõjajärgseil aastail elustus
taas mari kirjakeele teaduslik har-
rastus. Teadlaste kasvatamiseks
suunati noori aspirantuuri Mosk-
vasse, Leningradi ja Tartusse. Tar-
tu RU soome-ugri keele kateedri
õppejõudude pedagoogiline ja tead-
uslik tegevus oli leidnud tunnust-
ust kõikjal Nõukogude Liidu soome-
ugri keskustes. Enamik noori
marilasi saadetigi Tartusse.

Kronoloogiliselt asusid nad soome-
ugri keele kateedrisse järgmi-
selt: Lidia Vassikova 1951, Ivan
Galkin 1953, Ivan Ivanov 1961,
Gennadi Tužarov 1963, Jelizar Mus-
tajev 1971, Emma Jakimova 1972,
Juri Anduganov 1973, Zoja Ivano-
va 1975, Anatoli Kuklin 1978, Val-
erian Kuznetsov ja Valentin Vas-
siljev 1979. Käsiteldavas teoses
mainitud aspirantidel on üha olnud
järglasi, kellest Arkadi Jefremov
1982 ja Serafima Sibatrova 1983
on lõpetanud aspirantuuri. Soome-
ugri keele kateedris töötavad mari
aspirandid praegugi usinasti. Tartu
suunatud mari noored on kõik ol-
nud andekad ja töökad. Siin alles
on neil olnud häid võimalusi edasi
õppida ning oma ala uurida. Tartu
raamatukogudes on küllaldaselt
fennougristikaalast ning teoreetilist
kirjandust, millesse süvenemine on

mainitud ajakirja toimetajaks on
mari keele eriteadlane ning pädev
fennougrist Paul Kukla. I. Ivanovgi
toob oma kogumikus tema esile
mari filoloogina. Mari aspirantide
arenemisele oli ja on tähtis eesti
keele ja mõne võõrkeele (saksa või
inglise) selgeks õppimine. Eesti
keele omandamisega on neile saa-
nud arusaadavamaks, kuidas oma
emakeelt peab austama, arendama
ja tarvitama, kui rikkalikud saavu-
tused sel võivad olla jne.

Kõik omaaegsed mari aspirandid
on kaitsnud kandidaadiväitekirjad.
Tartus on kaitsnud kandidaadiväi-
tekirja ka mõned noored mari
filoloogid, kes pole siin olnud aspi-
rantuuris. Tartu Ülikoolis on asja-
omane nõukogu, milles saavad
kaitsta oma väitekirju eri kohtades
asuvad fennougristid. Kandidaadid
töötavad Joškar-Olas või mujal kas
dotsentidena või teaduritena. Tartus
on marilastest doktoriväitekirja
kaitsnud Lidia Vassikova, Ivan Gal-
kin ja Ivan Ivanov. Nad on Joškar-
Olasi professoriteks.

Kõik Tartus koolituse ja teadus-
likud kraadid saanud mari filoloogid
moodustavad omaette fennou-
gristika koolkonna. Kuidas on
töötanud mari filoloogid, kes on
saanud Tartu koolituse, kõrgema
fennougristikaalase ettevalmistuse,
seda on I. Ivanov esile toonud.
Vene tähestiku järgi on nad võetud
bibliograafilisse ülevaatesse. Kõige-
pealt on toodud asjaomase filoloogi
foto koos vajalike elulooliste and-
metega. Sellele järgnevad bibliog-
raafilised andmed avaldatud teos-
test ja uurimustest. Lõpuks on
andmeid sellest, mida igast filoloogist
on trükitis ilmunud. Bibliograa-
fia on ulatuslik, kuid selles puudu-
vad andmed välismaail ilmunud
kirjutistest.

Marimaal ja mujalgi «Tartu kool-
konaks» nimetatud fennougristikal
on vanad juured. Sellele on pannud
aluse juba omaaegsed professorid
Andrus Saareste, Julius Mark ja
Julius Mägiste. Nende õpilased ja
järglased on seda jätkanud ja
täiendanud.

PAUL ARISTE

ARNOLD JANNUS 70

Homme saab 70-aastaseks hü-
gieeni ja tervishoiuorganisatsiooni
kateedri juhataja professor Arnold
Jannus. Kolleegidelt õnne- ja edu-
soovid paljudeks aastateks.

Avalik küsimus

TEADUSRAAMATU-
KOGULE MALTSAKASVA-
TUSE ASJUS

Miks on teadusraamatukogu üm-
beritevad kunagised ilusad muruplat-
sid muudetud õvilille ja maltsa-
kasvatuse katselappideks? Mis ime-
lik lillepeenar seal peasissekäigu
kõrval — pool lillede, pool suitsu-
konide jaoks? Ja veel maja ees see
umbrohus vohav madalpoosastik?!

Kas tuli kevad liiga äkki, et se-
nini pole saanud hakkama või oota-
te kuni umbrohu kultiveerimise pä-
rast travu kaela sajab? Või on
muud põhjused. Olge siis head in-
imesed ja pange kolmes keeles sil-
did välja, kus teatate näiteks, et
... «Direktor on ära, keegi ei anna
korraldust» või «Raamatukogu pal-
galine aednik on haige» kui niisug-
une ametimees juhtub olema. Võib
olla ka traditsioonilisem «Umbrus
korraldatakse jaanipäevaks». Pea-
asi et oleks sadadele raamatukogu
külastajatele midagi rahustavat tea-
tatud, milles asi. Oleks korrektsem
eriti välismaalaste suhtes, kes meid
alles tundma õpivad.

Lugupidamisega
TULLIO ILOMETS,
raamatukogu lugeja 1948.-st
aastast

KÄSITÖÖNÄITUS

TÜ üliõpilaste käsitöönaitus lahti
29. V — 2. VI Tiigi 78—208 kl.
12—18.

KRISTLIK ILMAVAADE JA VABADUSSÕDA

... on tähelepanu keskmes TARTU
KIRJANDUSPÄEVADEL 89, mis
toimuvad 27. ja 28. mail ülikooli
raamatukogu konverentsisaalis.
Korraldab Eesti Kirjanike Liidu
Tartu osakond. Kavas on järgmised
ettekanded:

Laupäeval, 27. mail kl. 15

1. Barbi Pilvre: Johannes Aaviku
vaateid usukirjandusele.

2. Kristiina Ross: Ühest Piibli töö-
kimise võimalusest.

3. Hando Runnel: Hendrik Adam-
son ja Teine Saamueli raamat.

4. Tiit Hennoste/Mart Orav: Val-
guseigatses ja Reed Morn.
Pühapäeval, 28. mail kl. 11

1. Margus Kasterpalu: Sõja-teema
Vabadussõja-aegses eesti kirjandus-
duses.

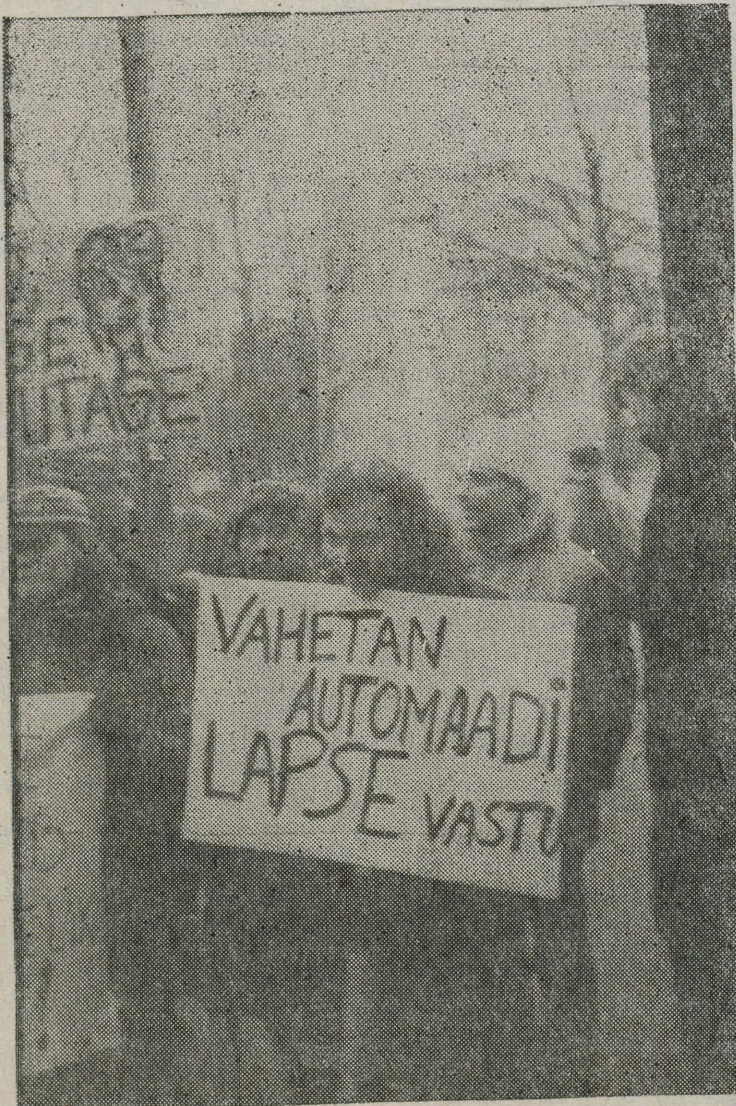
2. Pärt Lias: Albert Kivika «Ni-
med marmortahvil».

3. Ain Kaalep: Vabadussõja motiiv-
ve Gustav Suutsu luules.

4. Peeter Olesk: Kolm -iooni Hando
Runneli luules. (Kaassõnna-
võtt Udo Kolgilt).
Kõik huvilised on oodatud.

NÄITUS VENE
IKOONIDEST

Klassikalise Muinasteaduse Muu-
seumis välja pandud ikoonid esin-
davad muuseumi ikoonikogu. Näi-
tus on meenutuseks eelmise aasta
suurpidustustele Venemaal — 1988.
aasta juunis pühitses Venemaa ris-
timise 1000. aastapäeva.

Eesti tulevikule mõeldes

(Algas 4. lk.)

See kõik iseloomustas eestlasi ka mujal. Kaasaegsete mälestuste põhjal oli 1917. aasta väljaastumistest Petrogradis kõige enam organiseeritud ca 40 000 eestlast 26. märtsi demonstratsioon autonoomia nõudmiseks. Organisatsioonide rohkus on iseloomulik ka eestlastele eksiilis. Näiteks on ainuüksi Göteborgis üle viiekümne eesti seltsi. Niisugune hulk võib paista äärmuslik, ometi on see eestlasena säilimiseks hädavajalik, samuti iseloomulik rahvusele ekstreemseis tingimuses — võõrkeelses keskkonnas. Ilmselt on organiseeritus, mis ühendab individaalsuse ja ühistegevuse, väikerahvale ja riigile optimaalne ning vajalik ka igapäevaseks püsimiseks. Just selle struktuuri lammutamisest alustas võõras võim pärast 1940. aasta poliitilist rabandust. Esimeste ukaasidega saadeti laiali enamik seltsi ja organisatsioone.

Arenenum sotsiaalne korraldus ja laiemad võimalused koostööks erinevate töekspidamistega inimühenduste vahel eristavad Eestit ka praegu. Ometi pole meil kaugelki tänapäevale vastavat ja kandvat, nagu 1918, ühiskonna sisetõelist struktuuri. Struktuuri, mis peaks vastu nii survelidest kui ka sissevoolule läänest ja mis kaitseks nii majandust kui kultuuri. Praegu on väga palju katusorganisatsioone: Rahvarinne, Interlikumine, Töökollektiivide Ühendnõukogu ja Liit, Maa- ja Linnatöötajate

ühendus, samuti Maaliit, Naiste Ühendus, ELO etc. Neid iseloomustab amorfisus ja manipuleeritavus, võimetust jõuda iga liikmeni ning nõrk vastupanuvõime kõiksugu (ülalt tulevate) ideoloogiatele. Pärts sirge seljaga pole ses suhtes ka rohelised ja EMS. Selliste organisatsioonides on väga suur vastutus juhtidel ja teravas olukorras satuvad löögi alla ainult nemad.

Kummalisel kombel on üliõpilasisorganisatsioonid ülal loetletud hädadest praktiliselt puutumata. Siinkohal tuleb tänusõnad öelda komsomolile. *De mortuis nil nisi bonum.* Komsomol suutis kompromeerida noorte hulgas organisatsiooni kui niisuguse. Mingei restauratsioon ei tulnud kõne alla. Väga umbusklikult suhtuti omavalitsuse loomise katsetesse. Ja oh imet — teatud aja möödudes hakkas passiivseks näägutatud üliõpilaskond ise organiseeruma.

Loodusteaduse järgi tekivad igas süsteemis spontaanselt korrapärad, kui sealt vaid piisavalt energiat läbi voolab. Prognoosimaks lähemat tulevikku, tuleb pisut uurida üldhariduskooli kui kohta, kust tuleb peamine aines ja sisemine energia üliõpilaskonda. Liiatigi suunatakse sinna paaris aastaks arvestatav osa üliõpilasi. Koolisüsteem on ühiskonnaga tihedamalt seotud kui suhteliselt autonoomne kõrgkool. Koolis toimuvad üldjuhul needsamad protsessid mis kõrgkooliski. Opilaskomsomoli enam ei eksisteeri, opilasnõukogude ja

omavalitsuste aeg hakkab sedapuhku ka mööda saama. Nad on oma ülesande üldjuhul täitnud — keskkooliõpilane enamasti ei pea enam kandma vormi ega korda pidama, õpilaste esindaja istub õpplenõukogus, suhtlemine on muutunud vabamaks, õpetajat õpilasest eraldav sein on õhnenud. Kuid muutused on peamiselt vormilised.

Erinevalt ülikoolist on koolis eestvedajaks ikkagi õpetaja. Õpetaja, kelle enda asend on suuresti muutunud. Hetkel ei ole koolist kõrgemal tasandil enam ühtegi organit, mis haridust juhiks või koordineeriks, ning õpetaja, kelle tegevus alles eile oli küllalt rangelt reglementeeritud, vastutab täna praktiliselt ise kogu «toodangu» eest. Hariduskomitee (PTÜÜ, VOTile) lisaks luuakse pidevalt juurde eespool mainit hädadega katusorganisatsioone — Haridus-, Õpetajate Liit, Hariduse Päästekomitee, Haridusnõukogu, all aga tõmbab tuul üha tegevamini. Närviline õhkkond ja inflatsioonist tingitud majanduslik surutis sunnib koolist lahkuma ka ärksamaid ning tegevamaid õpetajaid. Lisaks on otsustatud muuta programme ja õppeplaani. Ühe suure segaduse puhul (millel sel suvel juubel) öeldi: Prantsusmaa käärleb, ainult ei tea, kas sest vein tuleb või äädikas.

Eestimaal aga valmib homme intelligents.

TOOMAS LIIVAMAGI

Ja keel voolab

«... ENSV kirjanduses on tunduv määralt pärssimise mõju levelleeriv norm. Eksperimenteerimisvõim on haihtumas, stiil akadeemistunud, individuaalsus tasandunud ja taandunud. Keeleuuduse «lühendatud lõppude», isegi rahvapäraste ja üldtarvitava nd-partitsiibi kadumine vaateväljalt on vaid üks selle tendentsi sümptomeid, mis selgesti avaldub ka väga taltund tõlkestiilis.» Nõnda arvas veljestolane Ants Oras Nõukogude Eesti kirjakeele kohta veerandsada aastat tagasi («Shakespeare ja Eesti kultuur», «Virittäjä» 1961, lk. 94). Murrang kroonulikkuse suunas, mis vallandati meie kirjakeeles stalinlikel aastatel, lõhestab meie keelejulgest praegugi. Talumees ei hakanud kolhoosnikuks muundudes kohe kodu seitsimehetama, kuid aruanne peitekeelt pidi ta õppima. Kakskeelsus saavutati kõigepealt ühe keele piires. Sunnitud kõnepruugid on aga andnud võimaluse meie keelepäevuse väärdumiseks. Nõnda on suutnud tõstatamine ja teostamine imbuda nii meelt kui keelt pidid isegi kõõgikõnnesse.

Keel on hää juht inimkoosluse mängureeglite mõistmisse. Sotsiolingvistikas on mitmel puhul osutet an. ühiskonna keskklassi hüperkor-

reksuse fenomenile. Eelkõige seostatakse seda kõrgkeskklassiga. Just püüdlik keskpärasus üritab kõnes rangelt järgida norme, rääkida nii nagu on ette nähtud ja õige. USA sotsiolingvist B. Gulden väidab, et erilist kalduvust normituult kõnelda ilmutavad isikud, kes on küll rahul oma hinnatud kohaga ühiskonnas, kuid ei suuda sisimas siiski endast ega teistest lugu pidada. Peteri printsiibi järgi oma ebakompententsuse tasemele tõusnud kodanikud on seega eriti andunud õigekeelsuslused. Ning eeldatavasti ei piirdu nende korrataotlus ainult keelega.

Ent teotsemas on veel normiarmastajate kitsam ring ehk innukad levispetsialistid. Nemad ei rahuldu hoolitsemisega oma käitumise eest. Nende tublidus on sunnutud kaugeemale. Selliste entusiastlike emakeeleõpetajate eestvõttel sai teoks lausrünnak Eesti murretele ehk maainimeste kodukeelele. See iritus kulmineeris 1960-ndail aastail. Laste mõnitamise ja ähvardamise hinnaga võeti ühel polvkonnalt õigus oma vanemate keelele. Eesti keele loomulik areng väärati. Saavutati, et inimesele loomuomast vajalike rühmakeeltest ei toimu tihti enam murdealuselt lähtuvad

keeletavad, vaid on lakkama hakanud alternatiivsed kõnepruugid, mida ilmestavad sõnad nagu tavai ja padjom. Selleni viinud aktsioon oli omalaadne jätk 1941. ja 1949. aastal alustatule. Eelnevas mõneli koletumgi, kuna selle peamiseks direktiiviks oli asjaosaliste agar rumalus.

Nõnda nagu poliitiline vaakum kipub täituma mitut masti hädapolitiikute esiletõusuga, toob ka keeleline surutis kaasa asekeelte kujunemise; surutise lõdvenemisele järgneb omakorda nende asekeelte levik. Viimasel ajal võib kohata inimesi, kes usuvad end tõemeeli kirjutavat või kõnelevat Võru vm. keelt. Sageli on nende kõnepruuk ometi eripärane murde-, aguli- ja kantselikeele segu, mida võiks pigem arvata päris uueks keeleks ja tähistada terminiga *lingua estopereostroika*.

Kas siirduda eelnimetet keelele või võtta taas malli ainuõigete norme teadjaile? Või hoopis näha, et meiegi «sõnade kaeuud on avatud», ehkki teisiti kui Homeroses aegadel kreeka keeles? Meie täis-tehul «maakeele kaev» kutsutab ennekõike end kõlvuliseks seadma. Seejuures ei tasu uskuda, et juba esimesed ammutused toovad väärtuslikku esile, ja unustada, et keelekaevu toitva meelkonnagi põhjaveed tuleb puhastada.

KARL PAJUSALU

Rahvuslane Johannes Aavik

1894. aasta sügisest kuni 1902. aasta juunini õppis Johannes Aavik Kuressaare gümnaasiumis. Seega ajal, mil vene keel tehti sundkeeleks. Vastukaaluks venestussurvele moodustus ärksamat eesti soost õpilastest rahvaslike noorteorganisatsioon. Kuressaare noorelaste — «Noor Eesti» eelkäijate — tuumikuks olid Kuressaare kihelkonnakooli abikoolmeister Aleksander Jakson, gümnaasiumi õpilased Johannes Aavik ja Villem Grünthal (Ridala) ning linnakooli õpilane Karl Kider (kirjanikunimega Redik Soar). Rühmituse olulisemad teened olid eesti keele õpetamise sisse-seadmine Kuressaare gümnaasiumis. Nii teatab ajaleht «Saarlane» 1901. aastal: «Esmaspäeval, 27. augustil kell 4 pärast lõunat tuli Kuressaare linnas üks nähtus ümsiks, mis üle maailma esimeseks sarnaseks nähtuseks tuleb lugeda. Sest siis avati esimese tund Kuressaare gümnaasiumis Eesti keele õpetamise tarvis.» Eestvõitlejaiks ses asjas olid Johannes Aavik, Villem Grünthal ja Reinhold Paas.

Aaviku varastest töekspidamistest saame ilmselt parima ülevaate tema 1898.—1900. aasta päevaraamatust: «Veneled peastisivad indiviiduimõrjusest, panivad aga rahvuse orjakülge. Sakslased pidasivad Eesti rahva 700 aastat orjakülges. Oma et oleksivad sulanud. Eestla-

sed on ikka alles; venelased pidavad eesti rahvuse 100 aastat orjakülges, ja Eesti rahvus on kadunud. Rahva surm ei ole nii kibe, nii haledust äratav, kus rahvuse surm.» Nii nägi Aavik suurimat ohtu rahvusele just Vene valitsuse poliitikas: «Saksa meel ja mõju on meie maal murtud, nüüd tarvis veel koledama kollit, vene vaimu, võimu ja valitsuse vastu võitlema hakata.» Ainus tee, mis võis eestlaste demoraliseerimisest päästa, oli Aaviku arvates «täielik autonoomia, se on koolides olgu Eesti keel õpetuskeeleks, eestlastel olgu oma ülikool, kohtu ja valitsuse keeleks olgu Eesti keel. Ohesõnaga Eesti maa peaks enam ehk vähem iseseisev riik olema.»

Nii-sai Kuressaare aastatel alguse Johannes Aaviku elutöö, mis kokkuvõttes kõlask: kõik Eesti ja eesti keele nimel.

Pärast töö- ja rännurohket elukümneidit sai Aavikust 1912. aasta oktoobris Tartu kaheksaklassilise kömmertskooli eesti ja prantsuse keele õpetaja.

Aavik teadis ja tunnetas, et just keel on kõige altim võõrõjudele, ja seda entusiastlikumalt püüdis ta eesti keelt õpetada — ka salaja, ametlikult keelatud kursustel. Tema isiksusel oli õpilaste seas suur mõju, mida on hiljem tunnistanud mitmed meie kultuurielus tuntud

saanud inimesed.

Nii hindas Harri Moora oma käsikirjalises eluloos Aavikut kõrgelt: «Tema oli minu ilmavaate kujunemisele, pean ütlima, kõige suurem mõju. Ta ei õpetanud ainult keelt, kaldus tihti kõrvale, rääkis meie kirjandusest, kirjandikest, poliitikast, kirus vene kooli jne., ja seda kõike niisuguse elavuse ja vaimustusega, mis pidi kaasa tõmbama. — Nüüd alles hakkasin iseseisvalt mõtlema, sain aru, et meil on oma keel, kirjandus, ajalugu, et seda kui meie oma on tarvis tunda. Hakkasin ise õppima ja korraldama kursusi, millel Aavik alati oli valmis õpetama.»

Aaviku eesti keele kursused andsid olulise tõuke ka Eesti Noorsoo Rahvusliku Liidu asutamisele 1917. a. Tartus. Mõne aja pärast oli ENRL juba üle-eestiline: tal olid osakonnad Tallinnas, Viljandis jm. Üsna kõnekas on seegi, et 1917. aasta oktoobri lõpul valitud ülemaalse keskjuhatus kuest liikmeist olid viis tulevased veljestolased: J. Aavik, A. Annist, A. Kivikas, H. Moora, J. Ounapuu. Ka oma ideedelt ja tegutsemisünnudelt oli ENRL «Veljesto» eelkäijaid, aga ühtlasi ka pind, tänu millele «Veljesto» üldse tekkis. «Veljesto» algusaastate rahvusaateline ja hõimumeelne värving sai paljuski alguse Johannes Aavikult.

PEKKA EREL

Ülikool ÜLIKOOlikS

Praegune olukord eesti humanitaarhariduses on iseloomustatav ühe sõnaga: põhjas. Seda tunnustavad vist kõik asjaosalised. Tähendab, tuleb lõpetada suurte utopiate loomine ja alustada olukorra muutmist. Ja seda tuleb teha otsekohe, vähemalt kahel põhjusel.

1. Teaduses on toimumas paradigma vahetus, kvalitatiivne muutus nii praktilises kui teoorias, mis vajab uut moodi mõtlemaid inimesi.

2. Eesti teaduses ja hariduses on

tulemas suur põlvkonnavaheutus, mis tähendab, et praegused tulijad määravad meie humanitaarkultuuri üsna pikaks ajaks.

Mida peaks tegema, et olukord saaks kardinaalselt muutuda? Üks asi on juba tehtud. See on konkurentsi loomine kõrgkoolidele alternatiivsete hariduskanalite näol (Goethe gümnaasium, Humanitaar-instituut). Mida aga teha ülikoolis endas? Siin on minu arvates tarvis lahendada vähemalt 10 põhimõtetist probleemide kompleksi.

1. Vaja on muuta töötingimusi ja tasusüsteemi nii, et palk ja stipendiumid stimuleeriksid tõeliselt head tööd, mitte tööd oildud aastaid või läbitehtud sessse.

2. Vaja on luua ülikoolis institutide süsteem, mis seoks õhte õppetöö ja teaduse, samal ajal lahutades ja eraldi hinnates õppejõu kaht eri rolli: lektorit ja uurijat.

3. Vaja on suurendada õppejõu ja üliõpilase vabaduse ja vastutuse määra, anda suuresti nende otsustada, mida ja kuidas õpetada ja õppida. Samal ajal on tarvis luua tingimused seliseks vabaduseks ruumide, raamatute, ajakirjade, stažeerimisvõimaluste jm. kaudu.

4. On vaja viia nooremad õppejõud välja praegusest paa-ria seisundist, kus neil pole raha isegi elatusmiinimumi tasemel ning puuduvad võimalused ja õigus sed kaasa rääkida ülikooli asjades isegi üliõpilase tasemel.

5. On vaja ehitada õppeprogrammid üles kvalitatiivsel, mitte kvantitatiivsel printsiibil ja teha nad selliseks, et andekamatele üliõpilastele oleks jõukohane nende ületamine. See tähendab filoloogias loobumist mõtteviisist, et filoloog on see, kes on seinast seinale üle kuulanud õpitava keele grammatika ja üle lugenud seinast seinale õpitava kirjanduse klassika.

6. On vaja viia programmi- desse oluliselt enam teoreetilisi ja üldkultuurilisi aineid, et üliõpilane saaks aluse ja võimaluse loetavaid tekste sügavalt mõista ja neid mitmesuguste teaduslike meetoditega analüüsida.

7. On vaja teha pedagoogilisest teaduskonnast tõeline filoloogiateaduskond, liikvi- deerida olukord, kus filoloogiks

8. On vaja kaotada kursuse- süsteem, mis paneb kokku inimesed, kelle tegelik tead- miste tase on erinev, ja nivelleerib niiviisi antavat õpetust. Vajalik on süsteem, mis lubaks kokku panna võrde taseme ja sarnaste huvidega inimesed.

9. On vaja kaotada loengusüs- teem, mis uinutab aastateks õppejõud ja semestriüks üli- õpilased. Et tõesti saavutada pide- vat tööd, on tarvilikud kollokviumid, seminarid, rollimängud, ette- kanded jne.

10. On vaja kaotada praegune eksamisüsteem, kus üliõpi- lased seisavad kaks kuud õppejõudude uste taga sabas. Selle asemel peaks olema kord, mis lubab eksameid teha siis, kui üliõpi- lane on selleks valmis, ja sellises vormis, nagu õppejõud ja üliõpila- ne kokku lepivad.

Sellised olid lühidalt need 10 probleemipundart ning lahendust, mis oleks vaja läbi arutada ning ellu viia kõige lähemal ajal, ootama korraldusi ja lube kõrgelt ja kaugel. Ainult siis võib loota, et ülikoolist saaks taas õpetamise, õp- pimise ja teaduse tegemise koht — ÜLIKOOlikS.

TIIT HENNOSTE

SELTSLUSE MÕTTEST

Jaan Kroon

Seltsi kui seltskondliku koondumise viisi võib vaadelda mitme kandi pealt. Ühest küljest on selts sõpruskond, mille tegevuse määravad selle sisemised seadused. Teisest küljest saab seltsi hinnata ka osa järgi, mida ta mängib ühiskonnas. Ja just viimast lähenemist arvan üliõpilasseltside vaatlemisel viljakama olevat. Üliõpilasseltsi näol on tegemist haritlaskonna organisatsiooniga, mille sellisena on avalikus elus ka kindel koht. Sisusse süüvimiseks on tululik vaadata seltsi nende ajaloojooksul arengus.

langeb kokku rahvusliku haritlaskonna tekkega ja jõuab täiuseni alles omariikluse olemasolul. Seega tekivad seltsid ajal, kus üksikute haritlaste kogum jõuab mingisse uude kvaliteeti, muutub sotsiaalseks grupiks. Toetun siin haritlaskonna määratlemisel leedu kultuurifilosoofi Stasys Salkauskise intelligentisikontseptsioonile kui hetkel mulle kõige käepärasemale. Tema järgi on intelligents mitteprikulaarne alaliselt eksisteeriv ühiskondlik grupp, mis oma universaalse vaimse hariduse tõttu on ühiskonnas selle eneseteadvuse väljendaja, tasakaalu hoidja, kultuuriloo ja progressi ergutaja, isikuvabaduse kaitsja ja ühiskondliku juhtimise ergutaja. Salkauskis vaatleb intelligentsi kui ühiskonnale vajalikku gruppi. Nii nagu rahvuslik ühiskond vajab täiuslikuks kultuuriliseks arenguks omariiklust, nii vajab ta ka oma haritlaskonda — vaimset eliiti.

guseni, kui tehti järgmine samm. 1931. aastal astus kokku eriti rafineeritud haritlaskonna organisatsioon — Eesti Rahvuslaste Klubi, mis juba täiesti teadlikult hakkas tegelema ühiskonna ja rahvusriigi arengu suunamisega. Artiklit nõnda pealkirjastades pidasin silmas erinevust omariikluseaegse ja praeguse haritlaskonna vahel. Kuigi seltsid ja korporatsioonid tollal teineteisele kiiresti lähenesid, säilis siiski mõningane vahe. Praegustel seltsidel ja korporatsioonidel on minu arvates aga suured eeldused kasvada just seltsluse mõtte kandjaiks ülalpool osutatud tähenduses. Praegu jagunetakse organisatsioonidesse vaid isikliku meeldivuse printsiibil, organisatsioonide loomus on aga sama.

Kuigi EKS oli nimeliselt selts juba 1880-ndate aastate algul, saatus seltslik mõtteviis seal lõpliku võidu alles saajandi vahetusel, seega ajal, mil hakkas tekkima rahvuslik haritlaskond. Mõneti sarnaselt läti ühiskonnas tekkis esimene samasugune selts «Austrums» 1883. aastal Moskvas. Rõõmu Polütehnikumi juures aga jõuti seltsideni samuti saajandi vahetusel, ajal, mil hakkas kujunema läti haritlaskond.

Nii siin kui seal ilmusid seltsliku ideoloogiat kõige selgemini kandvad ühendused aga alles omariikluse aegu, rahvuskeelsete ülikoolide avamisel Tartus ja Riias. Hoopis teistsuguse arenguloojooksuga leedu ühiskonnas tekkisid esimesed haritlaskonna organisatsioonid alles 1922. aastal avatud Käunase Ülikooli juures, siis veel korporatsioonidena. Seltsliku sisuni jõuti omariikluse teisel aastakümnel, mis on seletatav nii traditsioonide puudumise, riigi majandusliku kehtivuse kui lõhega ilmaliku ja vaimuliku haritlaskonna vahel.

Niisiis näeme, et üliõpilaste ehk haritlaste seltslik organiseerumine

Kuid kõik see ei seleta veel piisavalt seltside ja rahvusliku haritlaskonna üheaegset teket. S. Salkauskise poolt välja toodud haritlaskonna ülesannete sisu poole pöördudes näeme, et selle tunnused langevad üldjoontes kokku omal ajal seltsidele esitat nõuetega. Näiteks peab Ilmar Tõnisson 1931. aastal ilmunud üliõpilase käsiraamatus korporatsioonide ja seltside erinevuseks seda, et esimesed on suunatud sisse, teised väljapoole. Tema nägemuses iseloomustab seltsi osalus avalikus elus. Seega leidis noor rahvuslik haritlaskond just seltsides sobiva vormi oma ülesannete realiseerimiseks ja sellest vaatepunktist tuleks mõista ka seltslust kui mõtte- ja tegutsemisviisi. Üliõpilasseltsi vorm rahuldab eesti haritlaskonda 1930-ndate aastate al-

Olalpool sai viidatud omariiklusele kui hädavajalikule eeldusele rahvuskultuuri täiuslikuks arenguks. On aga selge, et omariiklus nõuab praegusest erinevat sotsiaalse struktuuri, ning haritlaskonna taasorganiseerumist üliõpilasühingusse võiks vaadelda kui alternatiivse struktuuri loomist. Sisuliselt teenib see ettevõtmine sama eesmärgi mis Kodanike Komiteedki. Kui kommunistliku partei dirigeeritud valitsus näeb siin vaid alternatiivset võimustruktuuri, siis ma arvan, et hetkel mitte vähem oluliseks tuleb pidada alternatiivse sotsiaalse struktuuri loomist. Et senini kehtiv ühiskonnakorraldus on igati püüdnud takistada rahvusliku individuaalsuse avaldumist, siis tuleb luua uus ja sobilikum. Ühiskonna uut moodi korraldamine annab võimaluse ka riigi teistmoodi korraldamiseks.

AAVO KOKK

Mus puudub täius (vist nagu kõigis meis) — vaid tänases ma elada ei suuda.

Mis sest, et midagi ei muuda unerännud ammu käidus.

Ma koban käsikaudu avanevat ust. Mus silmad on pimestunud möödunud ning sisemuses keerleb, tantsiskleb ja keeb mälestuste imeline lähe.

Veel ja veel...

Ma kummardan ja astun üle läve.

1985

Jalutades kord Tallinnas Glehni lossi ligidal, jäin silmitsema ühte kõrgete kuuskedega ümbritsetud eraaeda. Puud olid võimsad, sihvakad ja kaunid. Nad võisid olla umbes poolesaja-aastased: oksad hargnesid alles paari meetri kõrguselt. Tüvede vahel oli lajutavatele kaastastele ette jäänud jõuetumate kände. Aed oli kui peo peal, iga möödamineja võis visata pilgu üle peenarde, hõreda lehtla, puuriitade, pesunõõride. Ometi tundus seal olevat midagi, mis ei lubanud mul niisama edasi astuda.

Lühikese mõtlemise järel mõistsin, et neid puud polnud istutatud mitte pilvede läbitorkamiseks või silmarõõmuks, vaid selleks, et pererahvas end oma mikromaailmas, võõraste pilkude eest kaitstuna ja puutumatusena võiks tunda. Oleksin nagu leidnud mõttelise väljenduse pidevalt, iga päev kogetud muljele, mis võib-olla just oma tavalisuse tõttu polnud mind varem ärgitanud end sõnadesse panema.

Kujutlesin nende puude elukroonikat. Peremees istutas nad põlvkustena ümber oma aia. Viieteistkümnendaastastena varjasid nad juba aias toimuvat välise uudistaja eest. Kahekümneviiestena seisid kui müür: proovigu keegi meist läbi murda! me kaitseme oma seljatagust! Kümme aastat hiljem langesid maa ligidalt esimesed kuivanud oksad, tugevamate vahel surutud kiduramad kuused paistsid läbi, kuid siiski võis pererahvas veel tunda end kindlana uudishimutajate ja — kes teab — ka kaetajate eest. Neljakümneviiesena olid ladvad juba kõrgeid ja võimsad, tihedalt roheline müür oli ülespoole nihkunud, ladvad õõtsusid tuules, mida all tundagi polnud.

Tekkis loomulik paralleel inimestega, ühiskonnaga. Mängudeajast välja jõudes, viieteistkümnendaastastena mõistetakse äkki, et ollakse loodud ja võimelised midagi ära tegema: hõisatakse ja tehakse järele ideaalidele, mida pakuvad välja kahekümneviiesed, kes on omandanud intellektuaalse mõtlemise alge. Seistakse «tühiastjad» eest ja tehakse romantikat otsides meeletusi. Unistatakse parimast võimalikust ja veel enamast. Kui võimalik, kaitstakse oma seljaga põhimõtteid, mida vanem põlvkond rumaluseks peab. Kolmekümneviiestena hakatakse hülgama noorusaateid, perekond ja majandusmured sunnivad elusse realistlikumalt suhtuma, minevikule ülalt alla pilke saatma. Võib-olla siis tuntaksegi esimest korda, et sel kõigel pole mõtet: peamine on hoida elu sees endal, see, mis on seljataga, on siiski ainult selja taga, omast nahast eemal. Ja aetaksegi pead üha kõrgemale, elutarkused ja kogemused panevad justkui mõistma mingeid kõrgemaid väärtusi. Tormilisuse asendab tasakaalukus ja ettevaatlikkus, otsekoheuse oskus jätta vajalikku muljet.

See on ju hirmus! Ma ei taha iialgi saada ratsionaalselt äraelavaks enesesse keskendunud «targaks». Põrgusse kristall kappides ja ülemuste usaldus, kui ma seejuures hülgan oma ülesande: seista kui müür mulle hoida antud aia eest.

Ja ikkagi: noorelt surra ma ei taha, täiskasvanud lapseks ei taha ma samuti saada. Järelikult on normaalne areneda ennast alalhoidvaks ja kõrgustes rangelt pead vangutavaks elutargaks. Lihtsalt pole teist teed — paratamatult kogunevad kogemused teevad oma töö.

Praegu oleme aga noored. Tehkem siis meeletusi ja kulutagem tühja väärtuslikku energiat! Vanemate targutusi kuuldes arvestagem, et läheme nendega täpselt sama rada — ka nemad olid kunagi sellised — ning unustagem nende õpetussõnad ja etteheited. Kaitskem oma seljatagust võõra pahatahtlikkuse eest, sest peale meie ei tee seda keegi. Tehkem ära oma töö, vananagem, ja hakakem hurjutama meie jälgedesse astunud uusi unistajaid!

TIIT PALU

Kirjanike maja aias 13. mail 1989. a.

EUS «LOGOS»
4. okt. 1988—26. mai 1989
Mälestame õigeaegselt lahkunut
EUS «Veljesto»

SELLE LEHENUMBRI ILMUMISEGA LOEB EÜS «LOGOS» OMA TEGEVUSE LÕPPENUKS.

TÄNA, 26. MAIL KINNITAS ÜLIKOOLI NÕUKOGU EÜS «VELJESTO».

EÜS «VELJESTO» POSTIAADRESS ON: 202400 TARTU POSTKAST 287.

Eesti tulevikule mõeldes

Vist iga kultuuriinimene on üritanud mõtestada praegusi ühiskondlikke suundumusi. Muuhulgas püütakse seletada seda üle-eestilist organiseerumistarvidust, mis nüüd on vallanud ka üliõpilaskonda. Keegi ei või kindlalt öelda, kui palju on ses tegelikele vajadustele vastavat, edasi- viivat ja kui palju restauratiivset «olnu olevaks olemist» või koguni «olematu olevaks olemist». Me ei saa üle, mõõda ega lahti oma minevikust. EÜS-i taastamisel räägiti, et oleme jälle iseseisvuse idanemise juures. Vene Impeeriumi lugu uurides ilmneb meie olukorra sarnasus 1905. aastaga. Tõepoolest, on aktuaalne küsimus kindral Bezobrazovist ning sellest, kas ja millal tema tankid Eestisse jõuavad. Venemaa seisukohalt võiks oluline olla Stolõpini esilekerkimine ja see, mis talt saab. Tagasi Eesti juurde tules huvitab meid kõiki 1918. aasta.

Fakti, et Eesti Riigi tekkimise päev pole üheselt määratav, on nõukogude ajaloolased tõlgendanud

(Järg 3. lk.)

MÕTTEID VALMIVAST ? -ST

Teadjam lugeja tabas pealkirjast vihje EÜS «Veljesto» I koguteosele «Mõtteid valmivast intelligentsist» aastast 1923. Omas ajas on ka käesolev kirjatükk pühendatud samale probleemile ehk täpsemalt: kas saab pruukida terminit «intelligents» praeguste eesti üliõpilaste tähenduses?

Olles asjaosalisena huvitet võimalikult positiivsest vastusest, võtan luubi alla selle osa kõrgkooli- õpilastest, kes isekeskes olles on arvanud end üliõpilaskonna eliidi olevat. Tõesti, EV-aegne kogemus näitas, et akadeemilised üliõpilasteorganisatsioonid olid intelligentsile vägagi viljakaks taimelavaks. Et aga mõtet edasi arendada, tuleb leida vastus küsimusele, mis või kes on intelligents. Teatmeteosed seda paraku ei võimalda ja nii olen sunnitud pöörduma ülalmainitud koguteose juurde, milles A. Annist kirjutab: «... Et objektiivselt mõelda, on vaja olla ainult intellekt, olla vaba kõigest. Eriti aga parteidest. Intelligents «kui niisugune» on täiesti iseseisev. Mida- gi, mis ei allu kõikvõimsaile puht- majanduslikele sotsiaalsäadusile... /osa võttes ühel või teisel pool võitlusest on tema, intelligentsi kohus mõjuda vähemalt seks, et see oleks kultuuriline võitlus, et selleks valitaks abinõusid kultuuri üldsihi seisukohalt /-- / /kultuuritöö on nende päämine ülesanne, see, mida võivad teha ainult nemad. Olgu kord milline tahes, selleks on neid tarvis /-- /»

Siit saab tuletada mõned meid rahuldavad intelligentsi tunnused. Niisiis! Intelligents on:

- mõtleivate inimeste kogum;
- vaba poliitilistest ja majanduslikest mõjutustest;
- kultuuri kandja ja levitaja.

Saanud tugipunkti arutluse jätkamiseks, võime tagasi pöörduda meie praeguste akadeemiliste üliõpilasteorganisatsioonide juurde. «Üliõpilaskonna eliit» tunneb end olevat õigustatud taolist enesekohast asesõna pruukima, kuna nad on koondunud seltsidesse/korporatsioonidesse. Seega, kui tahame kontrollida, kas «seliit» on intelligents, peame vaatama, kuivõrd on intelligentsi tunnused omased nende organisatsioonidele.

● Väide 1: Akadeemilised üliõpilasteorganisatsioonid on mõtlevate

inimeste kogumid, mis väljendub eelkõige nende tekkimise ja tegevuse läbimõelduses ning põhjendatuses.

Selle väite valguses jagunevad seltsid/korporatsioonid selgelt kaheks rühmaks. Esimese rühma moodustavad need, mille liikmed olid sõpruskonnaks koondunud juba ammu enne organisatsiooni formaalset sündi. Nende ühenduste teket õigustab töö, et organiseerumist peeti vajalikuks teatud kaugemaleulatuvate eesmärkide saavutamiseks. Nende tegevus on algusest saadik olnud läbi mõeldud ja nende eesmärkide olemasoluga ka põhjendatud. Teise rühma kuuluvad organisatsioonid, mis tekkisid esimeste seltside/korporatsioonide formeerumisele järgnenud vaimustus- puhangu tulemusena. Seega puudub esialgu ka tegevuse läbimõeldus ja põhjendatus.

● Väide 2: Akadeemilised üliõpilasteorganisatsioonid on iseseisvad, välistest poliitilistest ja majanduslikest mõjutustest sõltumatud üksused.

Mis puutub majanduslikku külge, siis on see momendil kõikide seltside/korporatsioonide nõrk koht. Varakusega ei saa keegi küeldada, pigem vastupidi. Meie materialistlikus maailmas, kus valdavaks on kujunenud ühelt poolt valitsejate tahe ja teiselt poolt meie endi madalamat sorti kired, võib peagi asi nii kujuneda, et meele määrab see, kes maksab.

Poliitiliste mõjutustega on lugu keerulisem. Peamine hädakoht peitub inimestes enestes. Stagnatsioonialjal saadud brežnevismi doos ei tapa üksikisikut, kuid võib saada saatuslikuks organisatsioonile. On juba saamaski. Põõrake vaid tähelepanu sellele, kuivõrd loomulikult võeti üle must-valged väärtushinnangud, sallimatus teistimõtlemise suhtes, põhimõte: organisatsiooni huvid on alati üle üksikliikme omadest. Paljudes kohtades lisandub sellele veel autoritaarne juhtimine. Niisiis on meie seltsid/korporatsioonid pahupidise brežnevismi küüsis.

● Väide 3: Akadeemilised üliõpilasteorganisatsioonid on eesti rahvuskultuuri kandjad ja levitajad, seda peamiselt oma liikmetes sügava kultuurihuvi ja töötahtega harilaste kasvatamise tõttu.

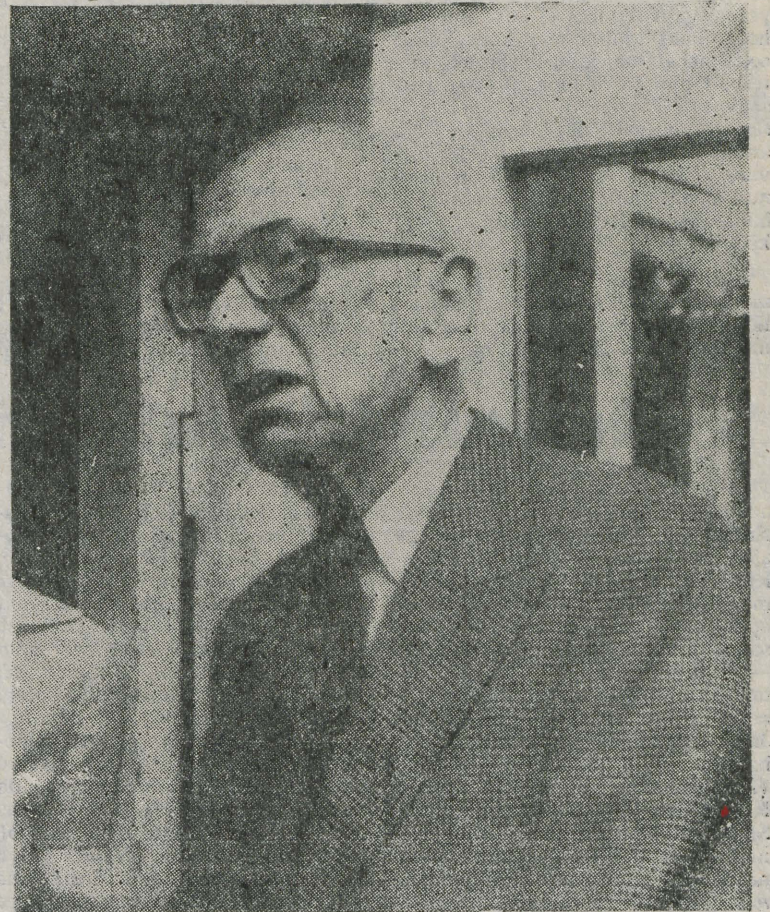
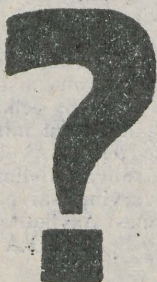
Väide on pretensioonikas ja sellele ligi pääsemiseks peab alustama kaugemalt. Usun, et ei ole va-

jadust tõestada rahvustunde tarvilikkust. See on väikerahvale üks peamisi kultuurilisi tundeid, mis peaks ärgitama rahvuskultuuri edendamisele. Miks «peaks»? Aga seepärast, et rahvustunde kultuuritööle ärgitav roll pole meis ise veel ärganud. Ma ei eita, et kultuuri arenguks tuleb luua vastavad sotsiaal-poliitilised tingimused. Kas pole me aga tõstnud neid tingimusi kohale, mis kuulub kultuurile endale. Öeldakse, et aeg on selline, ja nõutakse kõigilt poliitilises elus kaasalõõmist. Ent mõelgem korra, mida see tähendab, kui poliitika saab intelligentsi jaoks primaarseks. Seda tähendab, et kultuur muutub tema jaoks sekundaarseks.

Meie üliõpilasseltsid/korporatsioonid kipuvad praegu tegelema aga just poliitikaga. Poliitika on igal vähegi sobival juhul «Eesti asja ajamine» ja ka rabelemine positsiooni pärast teiste üliõpilasteorganisatsioonide seas. Taoline tegevus on kõigi südamele nii armas, et kipub ununema, mille pärast ülikooli üldse tulli — hariduse saamine. Et aga haritus on peamine intelligent-olemise tingimus, tuleb välja nii, et seltsid/korporatsioonid on kujunenud takistuseks intelligentsi taastootmisel, seega ka rahvuskultuuri säilitamisel ja edendamisel.

Nõnda selgus, et minu lootused tõestada organiseerunud üliõpilaste kuulumist intelligentsi hulka olid puha põhjendamata. Enamgi — tulemused on lausa vastupidised ja nüüd ei aita enam miski peale deus ex machina: tunnistan ausalt, et lisasin pidevalt musta ja kraapisin maha roosat värvi. Seetõttu sai pilt paistma kõverpeeglist, kuid ma arvan, et kui esitatu just tegelik- kus ei ole, siis reaalne oht kindlasti. Seepärast: vaadake! sija peeglist ja otsige palki oma silmist!

TAGO HOLSTING

VOLDEMAR VAGA:

«Aga kui ma räägin «Veljesto» taotlustest tol ajal, siis tahaksin ma veel ühte esile tõsta. See on see, mida stalinlik ajalooteadus ja filosoofia nimetab Lääne.ees lõimitamiseks. Ühest küljest loomulikult van- kumatu patriotism ja isamaa-armastus, aga teisest küljest süvenemine Lääne kultuurisse, samuti püüd seda täiendada, laiendada, süvendada. Meie olemegi ju Läänes. See on teile, noorsoole, väga tähtis. Arge tehke endale illusioone sellest, et te juba tunnete huvi Lääne kultuuri ja elu vastu. Ma ütlen teile ühte asja. Te olete siiski nõukogude inimesed. Ma ütlen labaselt: lapsest saadik on teie peajusid loputatud stalinismiga. Olge teadlikud sellest. Ja teie esmane püüdlus peab olema sellest lahti saad!»

24. veebr. 1989

TARTU RIIKLIK ÜLIKOOL

Nr. 20 (1567)

Reede, 2. juuni 1989

Ilmub 22. novembrist 1948

Hind 3 kop.

TÜ nõukogus

26. mail

- TUNNUSTUSI
- VALIMISED
- ÜLIKOOLI VÄIKEETTEVOTTED
- KVALIFITSEERITUD KAADRI ETTEVALMISTAMINE
- UUED ÜLIÖPILASSELTSID

● Koosoleku algul anti kaks autoritunnistust molekulaarse modelleerimise labori juhatajale meditsiinkandidaat Raik-Hiio Mikkelsoarele molekulumudelite eest.

Veenide ühendamise meetodi eest said autoritunnistuse prof. Endel Tünder, assistent Alari Ilves ja aspirant Sandor Sabo.

● Enne hääletamise juurde asumist tuletas rektor prof. Jüri Kärner meelde, et ülikooli nõukogu üritab nüüd ise kutseid anda. Teadussekretär Veera Andil oli veel hommikul kõne Moskva, kust oldi arvamusel, et vormistatagu ülikoolis taotlused ära ning toodagu Hariduskomiteesse. Lubati, et atestaadile jäetakse tartlaste endi kuupäevad. Tartu Ülikooli nõukogu toetub siin 16. veebruari otsusele, kus ka TÜ on nende 23 kõrgkooli hulgas, kes võivad hakata ise andma kutseid vastava kraadiga õppejõududele.

Hääletatigi professorikutse andmise poolt psühholoogiadoktor Peeter Tulvistele ja filoloogiadoktor Tiit-Rein Viitsole.

Dotsendikutse said füüsika-matemaatikakandidaadid Arvet Pedas ja Rein Prank. Erandkorras otsustati taotleda dotsendi kutse vanemõpetaja Martin Loimile.

Nõukogu liikmed hääletasid ühehääliselt selle poolt, et taastada õigusteadeuse kandidaadi kraad ja dotsendikutse EDGAR TALVIKULE. Küsimuse kandis ette õigusteadeuskonna dekaan dots. Inge-Maret Orgo.

E. Talvik (sünd. 1911) töötas siin 1940. aastast algul assistendi-

na, seejärel kateedrijuhatajana, 1948–1950 oli dekaan. 1940. aastal registreeris ülikooli nõukogu tema magistrikraadi ümber kandidaadi-kraadiks. 1946 andis VAK kandidaadi-kraadi ja dotsendikutse. 1950. aastal suunati E. Talvik kaheks aastaks NSVL TA Oiguse Instituuti doktorantuuri. Kuid veel enne doktorantuuri lõppemist arutas partei Tartu oblastikomitee 1952. aasta detsembris tema personaalküsimust ning poliitilise mineviku varjamise pärast heideti ta parteist välja. See oli ka ülikoolist vallandamise põhjuseks. Teadusliku kraadi ja kutse tühistas VAK 1953. aasta veebruaris.

1966. aastal pöördus rektor prof. Feodor Klement küll VAKi poole ettepanekuga see otsus tühistada, kuid põhjenduseks peeti seda, et tühistamise aluseks on partei otsus, mida ei ole muudetud.

Selle aasta 30. märtsil arutas EKP Keskkomitee büroo E. Talviku küsimust ning leidis, et tegemist oli poliitilise vägivallega teadustöötaja suhtes. Kunagine partei otsus tühistati ja VAKi saadeti sellekohane EKP Keskkomitee esimese sekretäri Vaino Väljase allkirjaga kiri ettepanekuga taastada kraad ja kutse. VAK omakorda pöördus asja vormistamiseks ülikooli poole. Oigusteadeuskonna ettepanek oli taastada Edgar Talvikule õigusteadeuse kandidaadi kraad ja dotsendikutse.

Prof. Heino Siiguri tundis huvi kas on teada, kes tegi omal ajal VAKile tühistamise ettepaneku. Paraku ei ole see teada, pealegi ei

pruugi toimikus kõik materjalid alles olla. Prof. Johannes Kalits, kes oli õigusteadeuskonna üliõpilane aastail 1945–1950, toetas taastamise ettepanekut 1950. aasta lõpetanute nimel.

● Ülikooli juures on loodud viis väikeettevõtet. Nende direktorid olid kutsutud nõukogu informeerima oma tegevusest. Kohale olid tulnud kolme firma esindajad.

«Uniconsult» on välissidemete vahendus- ja konsultatsioonifirma.

«Estar» asutati TÜ ja Biokeskuse arendus- ja katsetootmisväikeettevõtteks.

«Metar» on TÜ ja Tartu Katse-remonditehase ühendatud väikeettevõtte kõrgtehnoloogilise aparatuuri tootmiseks ja uute teadusmahukate aparatuuride väljatöötamiseks ning katsemakettide valmistaja.

● Päevakorrapunkti kvalifitseeritud kaadri ettevalmistamisest esitasid kõrgkooliurimise labori juhataja dots. Valdo Ruttas ja dots. Agu Tamm.

Hariduse seis on meil igapäev endal kõige paremini teada, seepärast piirdun vaid lõpparvamusega. Rektor prof. Jüri Kärner pani südamele konkreetsemat tegutsemist. Ülikoolis peaks kaaluma seda, milliseid teaduskraade ja kuidas saame ise hakata kaitsma. Moodustati kaks toimkonda, nendest dots. Heino Türrpu juhendatav toimikond hakkabki sellega tegelema. Teiseks oluliseks küsimuseks on astmelisele haridusele ülemineku ettevalmistamine. See jääb prof. Heino Siiguri juhitava toimikonna ülesandeks. Esitatud otsuse projekti vastu ei võetud.

● Jooksvatest küsimustest võiks märkida:

* doktorantuuri suunati Janno Reiljan, Hele Everaus ja Rafik Grigorjan. Vanemteaduri kohale viidi Heidi Maaroo;

* otsustati avada sporditeooria kateeder;

* registreeriti üliõpilasseltsid «RSR» (rahvusvaheliste suhete ring) ja «Hermes». Selts «Logos» registreeriti ümber «Veljestoks».

VARJE SOOTAK

KROONIKA

Filoloogiateaduskonnal uus dekaan

TOIVO KULDSEPP

tas keskkooli. Seejärel viibis kolm aastat Riias sõjaväeteenistuses. 1972. aastal lõpetas Tartu ülikooli soome kirjanduse erialal. Samast aastast töötab ülikooli õppejõuna. 1978. aastast filoloogiakandidaat, dotsent. 1973. aastast töötas vaheaegadega Soome ülikoolides eesti keele ja kirjanduse õppejõuna.

Teaduspoolel on tema ülesandeks hoida soome ja eesti kirjanduse kontakte.

Abielus, kaks tütar.

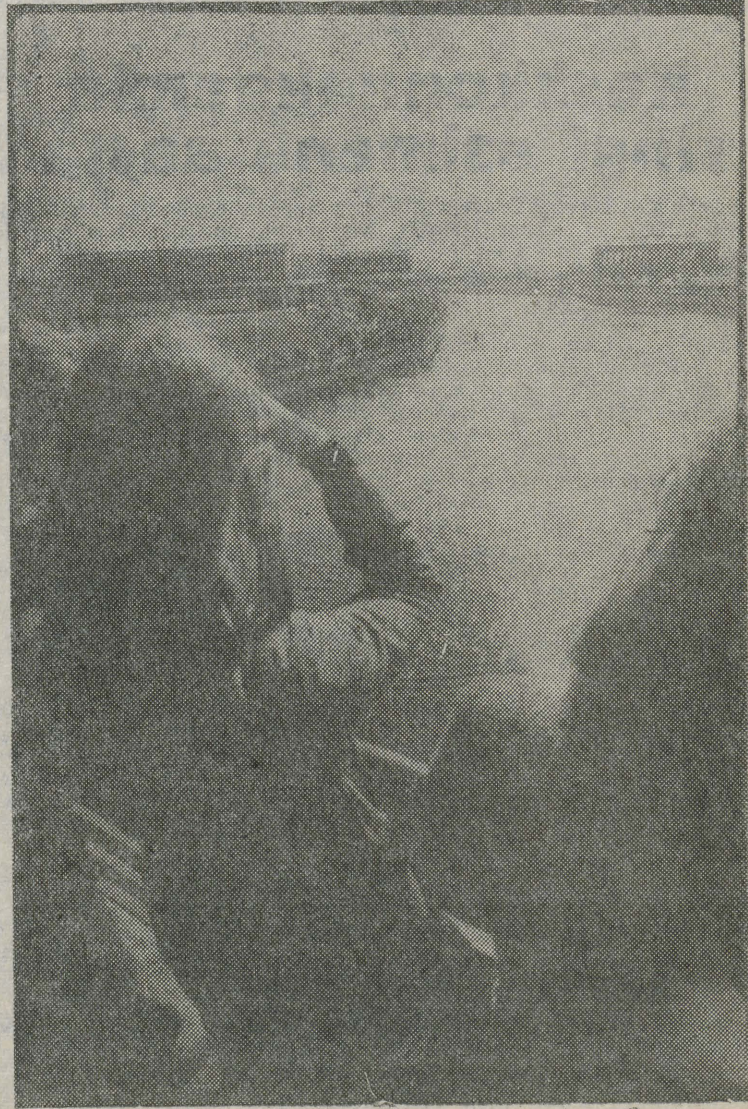
Põhilist eesmärki dekaani töös näeb liikumises deentraliseerimise suunas. Iga allüksus vastutagu oma tegude eest ise.

Altpoolt tulevad initsiaalivõid peab õigeks ülespoole võimendada, ülalt tulevad ettekirjutused pehmendada, et inimesed saaksid rahulikult tööd teha.

Kuidas jiloloogiateaduskonda sohu vajumisest päästa, sellest räägime uue dekaaniga lähemalt sügisel.

1. septembrist asub filoloogiateaduskonna dekaanikohustusi täitma dotsent Toivo Kuldsepp (valimised toimusid 19. mail).

Energiline mees sündis 1945. aastal Tartus. Kooliaastad möödusid Pärnus, kus 1964. aastal lõpe-

Mis sealt paistab? Ei muud, kui se s s...

Mikk Titma ülikoolis. Moskvast ka.

EKP Keskkomitee sekretäridega on alati omamoodi huvitav kohtuda. Ärge leidke selles lauses ironiat ega sedagi, et kõik kuuldu on alati meie jaoks uus ja huvitav. Pigem paneme tähele ju seda, mis ütlemlata jäetakse, kui täpselt küsimustele vastatakse, kuidas inime ne on muutunud või muutub oma uuel ametipostil. Küllap seda peavad kohtuma tulijad isegi silmas, ja kerge neil ei ole.

EKP Keskkomitee ideoloogiasek-

retär filosoofiadoktor Mitt Titma esines nõukogu saalis 24. mail. Ta on ülikooli õigusteadeuskonna vilistlane, oli ka 1965. aastal ülikooli komsomolikomitee sekretär. Kohtumisel said täis mitmed-mitmed märkmikulehed ja kassett — ühesõnaga oli, mida kuulata. Kuid kirjutajale ja eks meile kõigile ole peale sadanud ja sadamas igapäevane kongressipoliitika Moskvast. Ahhime erinevaid kanaleid (mis nüüd viga — mitmel väljaandel omad ajakirjanikud kohal, s.t. vähemalt

Moskvas, kui mitte kongressisaalis). Eriline heameel on sellest, et üliõpilasest «Edasi» mees Tiit Pruuli suudab nii värsket infot nii värske pilguga Tartusse läkitada.

Ja nii me kuulame-vaatame Moskvast, tõmmates paralleele sellegagi, mida arvas eelseisva kongressi kohta Mikk Titma. Aga ehk järgmises lehes Moskvast olnute endi muljeid.

KAIA PAJU

Limericki ülikool?!

Lugupeetud õppejõud-teadlased! Kes on huvitatud koostöö algatamisest Limericki Ülikooliga Iiri-maal, püüdku kontakti võtta Andres Raukasega (3 54 47, sõna jätmiseks 3 36 35). Tutvumiseks on pakkuda Limericki Ülikooli loodus-teaduste- ja tehnoloogiateaduskonna ning humanitaarteaduskonna

uurimissuunad ja publikatsioonide nimistud. Nimetatud pragmaatilise suunitlusega kõrgkooli kolmanda, äri- ja raaliteaduskonna materjalid seni kahjuks puuduvad.

Tooksin mõned näited humanitaarteaduskonna artiklite pealkirjadest:

«Rahvusvahemused ja lõhestatud ühiskondade valitsemine»;

«Euroopa Ühenduse regionaalpoliitika eesmärgid»;

«Ekspressgarantiid kindlustusseadusandluses»;

«Konstitutsiooniline debatt tsaristlikus Soomes»;

«Naiste õigused ja katoliiklus»;

«Lese põlve maailmatunnetus»;

«Väikefirmad — kasv ja areng»;

«Naised ja ettevõtlus».

Komsomolikomitee info 15. maist

I
Soovitused astuda EKP liikmeks anti järgmistele üliõpilastele: Alo Jüriloole (ravi VI), Paavo Kollo-mile (kaub-ök. IV), Marko Seeme-nile (maj-küb. V) ja Jaan Tammele (maj-küb. V).

II
Komsomoliarvelv võeti maha 28 endist üliõpilast (ühel või teisel põhjusel k. a. jaanuarikuus TU stasionaarsetest osakondadest lahkunut).

III
Isikliku avalduse põhjal arvati TU komsomoliarvelvdeest välja järg-mised daamid ja härrad: Eva Raud (ajal II), Liina Viil (def. I), Anu Mikk (def. I), Andres Pinsel (ravi II), Ülle Teearu (ravi II), Andres Kulla (ravi III), Maie Luide (stom. IV), Kaire Praats (stom. IV), Aivar Liiv (biol. I), Ulo Niinemets (biol. I), Meelis Pärtel (biol. I), Märt Kivine (eesti f. II), Kerttu Veldi (eesti f. II), Jaano-Martin Ots (žurn. II), Vilja Kallaste (žurn. IV), Piret Tamm (žurn. IV), And-res Rekker (keem. III), Aivo Orav (keem. IV), Tarmo Bakler (maj-küb. I), Jaanus Varu (maj-küb. I), Pirje Kass (mat. V), Raili Lahti (mat. V), Aivi Mehilde (mat. V), Kai Niinepuu (mat. V), Kersti Soosalu (mat. V), Raili Veelmaa (mat. V), Uve Suströva (teenistuja).

P. S. Vabandame avalduse esitanud Lea Morgeni ja Ivo Rulli ees, kes on juba TU komsomoliarvelvdeest välja arvatud seoses ülalnimetatud komsomoliarvelv maha võtmata lah-kumisevastavalt TU komsomoli-

komitee otsusele 28. märtsist k. a. Analooilise avalduse esitanud Tarmo Kariisile (ravi II) teatame, et isikuid, kes ei kuulu TU komsomoliarvelvdeest (Tarmo Kariis TU komsomoliarvelv ei ole), ei saa ka sealt (kahjuks!) välja arvata.

IV
TU komsomolikomitee palub oma komsomolipiletile järele tulla või informeerida komsomolikomiteed avaldusega oma edasistest suhetest TU komsomoliorganisatsiooniga järgmistel daamid ja härradel: Jaanus Leim (MO insener), Eve Künnik (tead. rmtk. — pole pilte), Küllike Lääne (ravimtaimede õppe-labor), Märt Läänemets (ajal. ja sem. labor), Külli Zeigo (Ansip) (ÕMPI), Airi Korbun (def. V), Jaak Viitso (ravi II), Kadri Palo (Muuk) (ravi V), Ave Aava (ra-vi V), Küllike Kask (ped. VI, pole pilte), Ene Seppa (stom. I), Eve Vuks (stom. IV), Andrei Kazakov (spordimed. IV, komsomoliarvelv mujal), Anatoli Zorin (spordimed. IV, komsomoliarvelv mujal), Daisy Holm (ingl. f. II), Krista Pikkat (Härm) (inglise f. II), Marve Allik (Viira) (ingl. f. III, kaugõpe 051289), Klea Vaher (ingl. f. IV), Ene Kaasik (saksa f. V), Kaia Käosaar (saksa f. V), Aivar Klimbek (vene f. II, pole pilte), Ilona Jägel (keem. V), Anna Aunap (Sõrmus) (keem. V), Kaja Kits (keem. III, pole pilte), Anneli Norden (rah. ja kred. V), Art Soonest (maj-küb. II), Peeter Kamberg (kaubandm. I), Andres Jaadla (õig. III), Tiina Roht (õig. IV), Agne Koks (õig. V).

Täname juba ette!

Rahvakunstiansambel saab uue juhi

Teisipäeval, 23. mail toimus rahvakunstiansambli kevadkoosolek. Kuulati aruannet eelmise aasta tööst («Gaudemus», kontsertreisid Vietnamis, Saaremaal ja Kauna-esse), valiti uus juhatus. Juunikuus võrrestatakse Uppsala

Ülikooli rahvakunstiansambli (Folk Dance Society). Koosolek otsustas, et on vaja välja vahetada ansambli kunstiline juht, sest koostöö praeguse juhiga ei laabu ning ansambel elab madalseisus. TU RKA

Keskkonnakeemia ringi esimene aasta

Johann Georg Dragendorffi (1836—1898) eestvedamisel alustas 1888. aastal tegevust keemilis-bakterioloogilise analüüsi labor. Uuriti toiduaineid, vett ja pliisisaldust tappeid.

Tänapäevalgi on toksiliste ühendite leviku, tuvastamise ja mõju uurimine keemikute seas populaarne. Eriti on seda soodustanud elektroonika ja keemia areng, mis annab võimalusi pidevaks ja kiireks keskkonna seisundi jälgimiseks.

Keskkonnas toimuva uurimine nõuab mitmete teadusharude koostööd. Tartu üliõpilaste looduskaitseseringis on see õnnestunud tudengilike tasemel. Ringi liikmeks on kasvatatud ka kõikehaldajate rakendamiseks on tekkinud jagu-mine huvialade järgi. Keemiatuend-tingit tuli mõte oma keskkonnakeemia ringi moodustamiseks. Mõte sai teoks 3. oktoobril 1988.

17. mail marssis seltskond tulevasi keskkonnakeemikuid Karl XI bastionile semestrit lõpetama. Va-

bade tudengite vabas käitumises oli vist midagi imelikku, et nõukogude miilitski heitis vennaskonnale valvsa pilgu. Veendunud, et tordi kõrval rüübiti ainult «Pepsit», ta lahkus.

Kavas oli Katrin Idla ettekanne «H₂S elektrood», mis valmis dots. Mihkel Pärnoja juhendamisel. Kuulati ka Jüri Ruudu reisimuljeid Poolast õhu puhtuse kaitse aktisiooni nädalast.

JAAK JAAKU

Autasustamisi

Eesti NSV Hariduskomitee aukir-jaga autasustati 60. sünnipäeval kauaaegse kohusetundliku töö eest teadusraamatukogu katalogiseeri-misosakonna operaatorit LEA TRIKKANTIT.

Eesti NSV Arhiivide Peavalit-suse ja Riigiasutuste Töötajate Ametiühingu Eesti Vabariikliku Komitee aukirja pälvitud nõukogude

arhiivinduse 70. aastapäeva puhul prof. HELMUT PIIRIMAE ja dots. AADU MUST.

TU aukirja said kauaaegse kohu-setundliku töö eest 50. sünnipäeval vaneminsener SIRJE ARRAK ja 60. sünnipäeval tänuväärse töö eest pedagoogina ja teadlasena prof. KALJU POLDVERE.

Korporatsioon «Revelia»

3. detsembril 1920. aastal kinniti Tartu Ülikooli valitsuse juu-res korporatsioon «Revelia».

Asutajaliikmed tulid valdavas enamikus teistest korporatsioonidest ja olid kantud mõttest luua uus, ajastu nõudele vastav intiim-organisatsioon. See mõte sai alguse korp. «Sakala» noorliikmete väljasõidust Haaslavale, mis kujunes korp. «Sakala» «teiseks» kevadkom-mersiks, sest tegelik korp. «Saka-la» kevadkommerss peeti ära Tartus noorliikmete puudumisele vaatamata.

Sügisel ülikooli õppetöö algul lahkus korp. «Sakala» rida liik-meid, nende seas ka uue koon-dise loomise mõtte algatajaid. Kohe pe-ale lahkimist asusid nad aktiivselt kavatsetava korporatsiooni loomi-sele. 1920. aasta oktoobri alguses peeti ära esimene mõtteosaliste koosolek, kus fikseeriti põhimõtted ning koostati esialgne põhikiri. Et korporatsioonid olid algselt moodustunud maakondlikul printsiibil ja kandis valdavalt maakondade

nimesid, jäädi pärast pikki nime-otsinguid pidama «Revelia» nime, mille all nii Läti Hendriku krooni-kates kui ka «Taani hindamiseraa-matus» oli mõistetud Tallinna ümb-ruskonda.

Korporatsiooni välistunnusena otsustati tarvitusele võtta roheline-must-valge lipp, tekkel ja rinnapael. Lipukirjaks ja koosseksiteeri-mise põhimõtteks sai «Üks kõigi, kõik ühe eest».

1924. aastal oli lõpetanud ülikooli palju korporante, seetõttu otsustati luua korp. «Revelia» vilistlaskogu. Koosolekuil töötati välja vilistlas-kogu põhikiri ning 1925. aasta al-gul registreeriti vilistlaskogu amet-likult.

Poliitiliselt hoiti erapooletu-se joont, algul ei sekutud ka üliõpi-laskonna tegevusse. Alates 1924. aastast hakkas korp. «Revelia» osa võtma Edustuse tööst ning alates 1928. aastast kuuluti ka EKL-i koos-seisu.

Seoses liikmeskonna kasvuga ja mitmete liikmete siirdumisega Tal-

linna alustas tegevust korp. «Reve-lia» Tallinna osakond, mis regist-reeriti Tehnikaülikooli juures.

Enne korporatsioonide likvideeri-mist oli korp. «Revelias» 250 liiget. Välismaale pääsenud 70 liikmest on välja kasvanud korp. «Revelia» väliskoonidised Rootsis, Kanadas, USA-s, Austraalias ja Saksamaal.

Seoses võimalusega taastada üli-õpilasorganisatsioone on käesole-vaks momendiks asunud oma tege-vuse jätkamisele ka korp. «Reve-lia». Korp. «Revelia» on registreer-itud Tartu Ülikooli juures 31. märts-il k. a.

Taastamisel on ka vilistlaskogu ja seoses sellega palutakse kõigil korp. «Revelia» endistel liikmetel endast märku anda aadressil:

Tallinn
Voolu tn. 9a
Voldemar Silla
tel. 51 37 68

«In corpore» — mille nimel

ja saal üsitab. Esimesel taganemi-sel mõjus ja efektnete võtte — aeg-luubis «kaadrid» — saab pärast mitu korda ekspluateerides tüütaks. Rikkalik püssipaigutamine teises pooles matab teksti, häirivad «ele-vust» sünnitab ka kohatu saali sih-timine. Lasud lindilt olid ärevamad ja stiilsemad. Kehast lahkuvad alas-ti hinged jäävad jälle eraldi ku-jundiks, muus laadis.

Kaht etendust võrreldes oli tee-ses tõstetud tekstiandmise tempot, mitmed kohad varustati lohakalt maha, mõttelaeng hajus. Kui nü edasi lähed, hakkab sõjamäng «poiste» laval löbu tegema ja tüki vaimeline pool lagunema. Süiski on tõiseid terviklikke osatäitmisi. Eel-kõige Ahas — Rain Simmul, mõt-lik, unistav ja äraolev nooruk. Aga ka Jüri Lumiste Martinson ning Hannes Kaljujärve Kohlapuu. Ja enesestmõistetava professionaalsu-sega loodud Heikki Haravee kooli-

direktor. Mõni stseen läheb hinge-õrna ja puhtana: Ahase koju-jõudmine; Hilda antud põsemusi. Mõni teine koht jälle jääb lohise-ma, nagu vana Nika (Tiit Lilleorg) soolo jt. Kummaline küll, kuid lii-kumisele rajatud massilavastuses puudub tegelikult läbiv rütm, puu-dub pingestatus. Tulemus saab kaootiline ja see pole taotlusena võetav sõjakaos, pigem lavastuse kreedo ja idee puudumine. «Sõja-teater» on lugeda vahe-eesriidelt. Heakene küll, aga mängeegleid peaks ikkagi kehkestama nü, et sün-niks kunstiline tervik. Mosaiik ise-seisvalt võttes huvilavastust leidu-dest ei sula ühtseks nägemuseks. Või oligi mõeldud pakkuda «iga-ühel midagi»? Ei usu, tahan ar-vata A.-E. Kergeest paremini. Ometi jääb minusse küsimus: mille nimel seesugune «In corpore...» sai loo-dud?

PILLE-RIIN PURJE

Küünlavalgusõhtud

PÄNTRI B-KORPUSE III KORRUSEL JA MUJAL

Rõõmsalt väreleb küünlaleek. Tule süda kandub seda hardunult vaatavasse silmapaari. Hanesulg krabisepärgamentpaberil. Uued ja uued lõhnaküünlast inspireeritud teaduslikud mõtted saavad kirja-sõnaks. On XX sajandi lõpp. Sess läheneb kelleltki küsimata.

Mitu hämaralt õdusat õhtupooli-ikut kinkisid Päloni 14 elanikele ülikooli ehitusjaoskonna elektrime-hed: tudengi päev lõppes koos ast-ronoomilise päevaga, seda võis pik-endada vaid küünal või petrooleu-milamp. Külmutuskapid sulasid tühjaks ja hakkasid haisema.

Asi sai alguse tegelikult juba sel-lest, kui ühiselamus hakkas käima mitut masti töömehi, kaabli-rull õlal. Neid oli igasuguseid: tuletõr-jesignalsatsioonimehed, teleanten-nimehed ja muud mehed. Ja muud-kui puurivad aga auke seinaga. Pä-loni 14 kaitsevaim Juhan näitas mulle, kuidas kolmandal korrusel tuletõrjekaabli-mehed augu niimoo-di läbi seinaga puurisid, et elektri-juhtmedki krohvi all ära õonesta-sid. Asi lõppenud lühisega. Tule-tõrjetraat polenud sootuks ära.

Ka nüüd oli kolmandal korrusel elektrijuhtmetega midagi lahti. Kas ka ära puuritud? Ei tea. Aga pa-randamiskatsele vastuseks lendas läbi maja peakilbi ühe faasi kaitse. See oli õõl vastu 17. maid. Osas tubadest kadus vool laevalgustitest, osas kadus vool sootuks. Kaks päeva telefonivõtamatist ei andnud mingeid tulemusi. Elektrikuid oma toru tõstmas polnud. Üldtelefonit-kostis kellegi daami kõrgendatud pahasusega hääl, et see polevat nende asi ja las valveelektrikud tee-vad oma töö ise ära. Hommikul vastu 19. maid (pioneerorganisat-siooni sünnipäeva auks vahest?) saadi asi siiski korda. Aega võttis, aga asi sai. Ja küünlaromantika maksab ka midagi.

Mis tuletõrjesignalsatsioonisse puutub, siis ei ole Päntri elanikud aru saanud, mistarvis mitusada meetrit kaablit on tuksi keeratud. Signalsatsioonijuhtmed jooksevad kokku valvurruumi, seal on neisse sõlm keeratud. Piiksuv aparaat on aga komandandi toas. Võib-olla os-kavad pitsimehed asja mõtet sele-tada.

Aga elektrimeestele teen ettepa-neku küünlavalgusõhtuid korralda-da hoopis talvel, eriti pakasega. Siis on romantika veelgi ehadam. Lisaks vara saabuval pimedusele külmutab aknast—uksest sisse pu-huv vinge külm ehk lõhki ka muidu leige radiaatori.

Jääme põnevil ootama!

EBERHARD SAMMELSE LG

Tänu

Kauaaegse laitmatu töö eest pä-l-vis rektori käskkirjas tänu 50. sün-nipäeva puhul vanemõpetaja ELVI PRII, 55. sünnipäeval insener LUDMILLA VALKOVAJA ja 80. sünnipäeval valveteenistuja RICHARD VENGRI.

Kauaaegse eeskujuliku töö eest ülikoolis avaldati tänu vanemprepa-raator REGINA KIIVILE.

Trükiseid

I. Gussak, H. Gussak, R. Tee-salu. Südametõrjihäirete kliinilise-dest aspektid. Tartu 1989, 500 eks., 154 lk., 30 kop.

Metoodilised materjalid kondiitri-kaupadest. I. Siimon. Tartu 1989, 300 eks., 120 lk., 25 kop.

Optika praktikum VI. Interfe-rents. Difraktsioon. Metoodiline ju-hend füüsikaosakonna üliõpilastele. Matti Laan, Peeter Paris. Tartu 1989, 500 eks., 84 lk., 15 kop.

Schriftliche Gebrauchsformen in Deutsch. Textmuster für Studen-ten und Aspiranten. Von Susanne Müller. Tartu 1989, 350 eks., 60 lk., 10 kop.

Abitabelid pediatritele. Metoodi-line vahend arstiteaduskonna pe-diaatriosakonna üliõpilastele ja jaoskonnapediatritele. Helju Tälli, Aino Paves, Ullta Nigesen, Karin Orgulas. Tartu 1989, 1500 eks., 128 lk., 25 kop.

Haritlase kolmühtsus ja kooliuuendus 2.

Tõnu Peets

Üle-eelmises lehenumb-
ris oli nimetatud võima-
lusi, et uuenevas ülikoolis
väärtustada tervist kui
haritlase kolmühtsuse üht
osa. Teiseks osaks oleks
tema erialane ja kultuuri-
line pädevus,

professio- naalsus

Ülikool on *via scientiarum et artiarum*¹ ja Opetaja on teejuht. Ope-
taja ja Opilase teedrajav suhtlus
vajab tingimusi: vahendeid, reeg-
leid ja kaitset — lärmaka päeva-
kaja ja eksleva odavuse eest. Neid
tingimusi on vaja paljuski uuesti
luua, nii nagu ka tingimusi Ope-
taja eneseloomeks. Palju on kõnel-
dud välissidemetest ja stažeerimis-
võimalustest välismaal, ülikooli
autonoomiast, uutest õppeplani-
dest, ühiskonnaõpetuse ümberkor-
raldusest, ainesüsteemist, õppekir-
jandusest, paljundusvõimalustest,
õppe- ja teadustöö lähendamisest,
arvutus-, video- ja laboratooriumi-
tehnikast jne. Üleminek IME-le loob
palju uusi võimalusi. Lisaksin neli
diskutiivset küsimust.

1.

Esiteks, kateedrite kõr-
geim kompetents aineõpetu-
se korraldamisel. On ilmne, et nagu
kõigel, on sellelgi piirid. Kateedrite
kompetents erineb. Miks? Esi-
teks, mitte kõik teadusala tipud
ei ole koondunud ülikoolikateed-
risse, vaid osa töötab ka mujal:
institiutides, laboratooriumides jne.
Niisiis pole võimatu, et kateeder
esindab pigem teoreetikuid ja peda-
googe kui eksperimenteerivaid tead-
lasi ja tipp-praktikuid, mis mõistagi
ei välista, aga iseenesest ka ei eelda
nendega tihedat sidet. Kateeder
võib esindada vaid ühte vaate-
nurka ja ei pruugi esindada
kõrgeimat taset teoorias ega me-
toodikas. Teiseks, kõik ei ole pe-
dagoogikakateedrid. Aineõpetuse
metoodika valdamine ei tähenda
iseenesest kõiges veel parimat kõrg-
koolipedagoogikat. Eriteaduslikult
kompetentne kateeder võib vahel
kasutada pedagoogikas monstroos-
seid, düsfunktsionaalseid meeto-
odeid. Kolmandaks, väikese ja
pikka aega maailmale suletud lin-
na ülikoolis, kus kodurahu ja side-
med maksavad ka midagi, pole mit-
te alati tagatud, et kateedrisse on
läbi aastakümnete valitud oma ala
parimad. Muidugi, Eesti on väike,
parimaid ehk polegi igal alal väga
palju (või, nagu öeldud, ei soovi
nad kõik tegelda õppetööga). Tuleb
sügavasti lugu pidada neist, kes
vahel ka kohusetundest on jäänud
Alma Mater'i juurde ega ole pööra-
nud «laiale feele», suurema hüvi-
tuse suunas.

Jah, kuid ei saa ka öelda, et õpe-
pejõu tööd lausa ei hüvitataks. Kui
loengukursus on juba sisse talla-
tud, siis võibolla alati ei olegi väga
raske seda käigus hoida. Pealegi
Eestis üldiselt pole samal (kitsa-
mal) teadusalal konkureerivad ka-
teedrid ning maailma õppe- ja
teaduskirjanduse teatav keeleline
ja eriti füüsilise kättesaamatus tu-
dengi jaoks võimaldab vahel läbi

ajada ka koduvillasemalt (see ei
tähenda halvustust rahvusliku tea-
duse traditsioonidele). Neis kirjel-
datud oludes võibolla ei lähe ka
kolleeg seda koduvillasust ilmingi-
mata ette heitma.

Nende kolme teguri (teaduskon-
na hajutatud, puudulik pädevus
kõrgkoolipedagoogikas, ülikooli
isolatsioon) summatsioon võibki
(võiski) ajapikku kujuneda välja
«Teadus — see olen mina»-sünd-
room (TSOMS), mis võib (võis)
komplitseeruda, kui lubate nii ra-
dikaalset väljendit, kateedriüürer-
luseks, teatud minitotalitarismiks,
mille eesmärgiks on säilitada po-
sitsioon ja autoriteet, võibolla ka
sissetulek, kusjuures kõneldakse
ikka parimatest kavatsustest. Jah,
muidugi, need ongi parimad, kuid
peamiselt vaid enda jaoks. Halvi-
mal, vist väga harva, kuid siiski
esineval juhul, kui on teatud
pärilikke eeldusi «raske isiksusena»,
avaldub kateedrijuhikultus, nagu
kõneldakse, mitte just sõbralikus
kollegiaalsuses, üsna varjamatus
halvakspanus üliõpilaste vastu,
sunn- ja hirmupedagoogikas ja,
last but not least, üsnagi madalas
õppe- ja küllap ka teadusliku töö
tasemes, ehkki nõudlikkus võib olla
kõrge, mis olukorda veelgi kompli-
itseerib. Aastakümnetega hukutab

tundlikud. Teiseks, kui eitav
hinnang kujuneb üksmeelselt tervel
kursusel, nagu selleks pretsedente
ju ka on, kõneleb see üsna objek-
tiivselt kateedri või õppejõu töö
vähestest või soovimatutest taga-
järgedest. Kolmandaks, tu-
deng, eriti anonüümse küsitluse pu-
hul, on võrdlemisi erapooletu, sest
teda ei seo lektoriga kauased koos-
töösidemed.

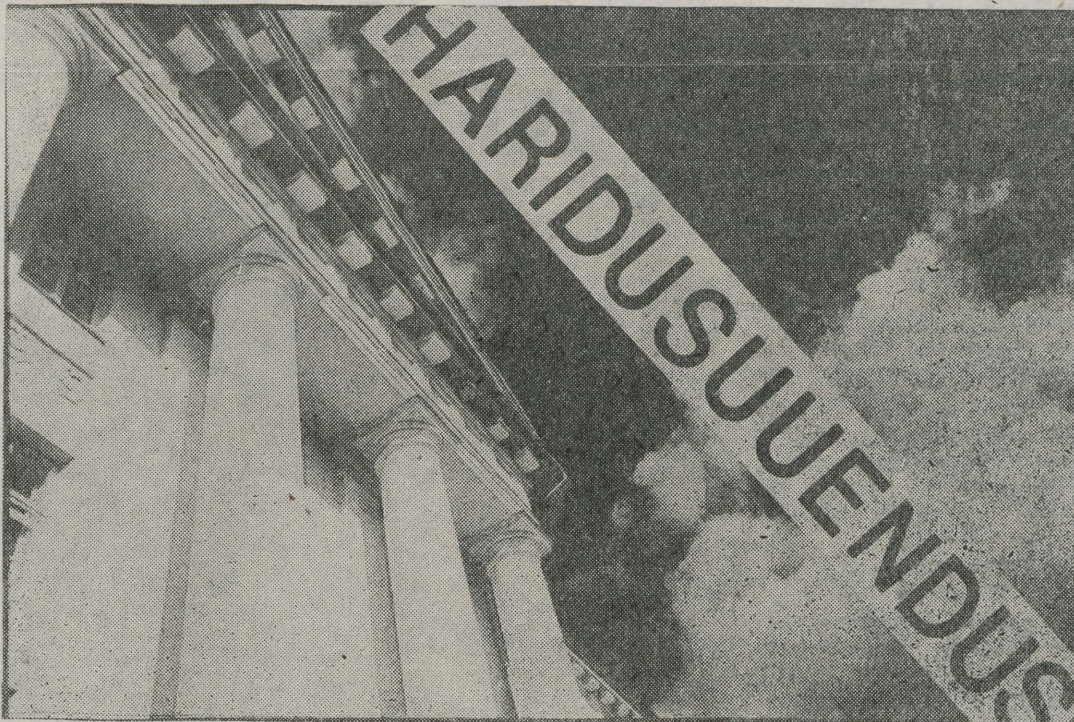
TSOMS-i ravis võiks olla esiko-
hal efektiivne kaadripoliitika. Vaja-
duse korral võiks mõneks aastaks
kutsuda külalisõppejõude NSV Liid-
ust või välismaalt, nagu seda
Eesti Vabariigi TU-s laialdaselt
praktiseeriti. Igal semestril võiks
anketeerida üliõpilaste hinnangut
kateedrite tööle ja neid tulemusi
tegelikult arvestada õppejõu-
dude atesteerimisel.

Niisiis on täiesti loomulik, et tu-
deng «valib» endale professori. Sel-
les ei maksa näha midagi ultra-
vasakpoolsel, hungvepingiliku,
proletkult. Kui kelleski tekib töö-
line hirm, et selline «paljasjalgsete
mäss» võib huupi pöörduda iga
õpetlase vastu, kes oma nõudlikku-
se või «lihtsalt silmade poolest ei
meeldi», siis selline hirm võib ker-
gesti olla TSOMS-i esimesi sümpt-
omeid või lihtsalt kaasneda täie-

kolmas — võrattu lektor, neljas —
mõistev ja abistav, viies — suure-
pärane organisaator. Need omadu-
sed põimuvad erinevates vahekor-
dades, parimal juhul on nad esin-
datud võrdse küllusega. Hinnangu
andmisel tuleks alustada voorustest.
Üliõpilaste hinnang on vaid olu-
korra indikaatoriks, kaadri alal lan-
getab otsuseid muidugi dekaan,
teaduskonnanõukogu ja rektor, kus-
juures kaebekirjavastused kõrgetelt
parteilistelt protektoritelt ei tohiks
nüüdsel ajal enam omada määravat
tähtsust.

2.

Teiseks, õppetöö korral-
dusest. Aine ja eriala oman-
damiseks on oluline tudengites huvi,
huvitatuse ja soodsate hoiakute ku-
jundamine, nende teadlikkuse ärat-
tamine. Oluline on vältida hirmu ja
sundust, sest see uinutab teadlik-
kust. Seepärast oleks ülikoolis vaja
selgesõnaliselt välja kuulutada
loengute vabakuulamisõigus koos
pideva teadmiskontrolli ja prakti-
kumide (seminaride) range kohus-
tuslikkusega. Puudujate kontroll
loengutes on naeruväärne fiktsioon,

taoline juht terve kateedri, tõrjub
kõrvale konkurendid ja järelkasvu,
valib kaastöötajaid oma mõodu jär-
gi, ei soovi ega suuda välja anda
korralikku õppekirjandust, ja mis
peamine — muutudes professori ka-
rikatuuriks, tekitab teatud vastu-
meelsust ka oma aine vastu, mida
õpitakse eksamihirmus, teades, et
paljugi tuleb hiljem ümber õppida.
Selline võimukas karikatuur on mit-
te ainult teaduskonna, vaid terve
ülikooli häbi, mis ühelegi vastava
eriala tudengipõlvkonnale ei jää
märkamata.

Paradoksaalsel moel on kateedri
pedagoogilise ja kaudselt ka tea-
dusliku kompetentsi hindamisel just
üliõpilased kõige objektiivsemad.
Kuidas nii? Esiteks, neil on hea
võrdlusvõimalus, sest igal semest-
ril kohtuvad kümnekonna erineva
kateedriga, kellest vähemalt ena-
mus on omal alal tõeliselt asja-

liku pessimismi ja usaldamatusega
üliõpilaste vastu. Kas see saab siis
olla Opetaja lähtekohaks? Ma ei
usu, et nimekad ja lugupeetud pro-
fessorid oleksid kunagi kartnud, et
tudengid neid endale «ei vali». Kui
aga keegi kuskil seda tööpoolest
kardab, siis ... *Titulus non facit
professorem*².

Ma ei arva, et ülikoolil oleks ka-
teedrite kompetentsi ja TSOMS-iga
erilisi probleeme. Olukord erineb
võibolla ka teaduskonniti. Kui aga
kuskil tekib see oht, vajab see vast
ka laiemat tähelepanu ja kiiret lah-
endust.

Tuleks muidugi hoiduda sellest,
et suures hindamise tuhnas mõni
inimene kuulutatakse kõlbmatuks.
Taotluseks võiks olla aidata tal lei-
da sobivaimat rakendust. Inimesed
on ju erinevad: mõni on tagajärje-
kas teadlane, teine — hea sulega,

eriti kui sellest tehakse järeltõlki
õppedistsipliini kohta. Kohalolija
võib vargsi tegelda muude asjade-
ga ja tegelikult on puudujaid märk-
sa rohkem kui tavaliselt märgitud.
Vahel ongi õigem loengu ajal ko-
dus või raamatukogus seda või tei-
si aineid õppida, eriti kui loeng on
kehv või nõudmiste ulatusele vast-
av materjal olemas. Lõpuks, tead-
mistel puudub omadus ette loetuna
külge kleepuda, nii nagu õpikust
pole palju kasu, kui ta on padja
all. Kõige tähtsam on huvi ja tahe³.

Tuleks tagada nõudlikkuse kõrge
tase ühelt poolt ja õppekirjanduse
kättesaadavus või nõudmiste ula-
tuse selge määratlus teiselt poolt⁴.
Iga ainekursuse alguses peaks tu-
deng saama õppeaine detailse prog-
rammi koos metoodiliste nõuanne-
tega, rõhuasetuse ja peamiste seos-
te määratlemisega ning ulatuslike
viidetega õppekirjandusele, mono-
graafiatele, artiklitele.

3.

Kolmandaks, loengu ees-
märgiks ei maksa pidada ainult
õppematerjalide vahendamist. Üli-
õpilane pole Gutenbergi press.
Mõni kateeder on suutnud aasta-
tega välja anda terve raamatukogu
õppevahendeid, mõni teine — paar
vähenõudlikku või koguni eksitava
brošüüri. Rahvuskultuuri vajadusi
silmas pidades tuleks küpses eas
võimekatele autoritele kiiresti luua
kõik tingimused (loominguline sti-
pendium, õppekoormuse vähenda-
mine, abitööjõud) akadeemiliste kä-
siraamatute koostamiseks või õpi-
kute tõlkimiseks ja need ülikooli va-
hendusel kvaliteetselt kirjastada.
«Loengu eesmärkideks peaksid
kõigepealt olema sissejuhatus aines-
se ja praktikumidesse, ettevalmistus
töökste teistes õppevormides ning
iseseisvaks tööks, terminoloogia
tutvustamine, nõudmiste ulatuse
määratlemine, aine ja eriala oman-
damiseks soodsa motivatsiooni ku-
jundamine»⁵

4.

Neljandaks, mõni mõte haridu-
sest kui pagasist. Üliõpila-
ne vajab oma tulevasele erialale roh-
kem kui vaid kitsalt haritlane laseb
end Londonis või Leningradis
maha müüa. Vabatahtlikkuse jut-
lustamine selles küsimuses pole
vist mõttekas. Ka siin peaks nõud-
likkuse ulatuse määrama ülikool⁶.
Umkeelsus pärsib ka professio-
naalsust. Võõrkeel on erialaaineks
igal erialal ja sellisena peaks olema
ülikoolis kohustuslik. Tuleks taas-
tada ka ladina keele õpetus aka-
deemilises mahus. (Juba selleks
oleks vaja klassikalise filoloogia
kateedrit.)

Selline oleks tudengi nägemus
ülikooli uuendamise võimalustest har-
itlase professionaalsuse tagamisel.
Järgmises lehenumbri lõpetaksin
selle käsitluse, arutelles ülikooli
laiema sotsiaalse eesmärgi üle.

¹ tee teadmiste ja kunstide (as-
jatundlikkuse) juurde
² tiitel ei tee professoriks
³ Opeosakonna juhataja Mati
Salundi vestluses 17. 05. 89.:
«Praktika näitab, et loengul käimi-
ne iseenesest ei tähenda edasijõud-
mist, võib osutada vastupidi: loen-
gus käivad need, kes õpivad hästi.»
⁴ Vt. Ülikooli Rahvarindeühen-
duse programm, II, p. 2. — «TRU»
nr. 16, 28. 04. 89.
⁵ M. Salundi vestluses 17. 05.
89.
⁶ Vt. URRU programm, II, p. 7.

PROFESSOR HEIGO MIIDLA

1919—1989

29. mail sängitasid sõbrad, kolleegid ja õpilased Vana-Jaani kalmistule professor Heigo Miidla. 29. detsembril saanuks Eesti esimene taimefüsioloogia doktor seitsmekümneks. Sellest auväärsest east üle poole, ligi nelikümmend aastat oli elatud *alma mater*'i rõmude ja muredega. Assistentidist markantse professorini, see on sihikindla teadlase tüüpiline, kuid raske karjääriritee sõjajärgsete aastakümnete Tartu Ülikoolis.

Heigo Miidla sündis 1919. aastal Harjumaal Kloostri vallas. Maaelu mõjul tekkinud huvi põllumajanduse ja bioloogia vastu realiseerus pärast Nõmme humanitaargümnaasiumi lõpetamist ülikooli põllumajandusjätkuõppes. Järgnesid intensiivse teadusliku töö aastad Eesti TA Polli katsebaasi puuviljanduse sektoris, kus lõplikult kujunes edasise uurimistöö temaatika — viljapuude füsioloogia, taime kasv ja areng. Kandidaadiväitekirja kaitses Heigo Miidla 1959. aastal, töötades sel ajal juba TRÜ taimefüsioloogia ja -biokeemia kateedris.

Tema elutööks sai fenoolsete ühendite biosünteesi, ainevahetuse ja funktsioonide uurimine taimes. Lignifitseerumise biokeemilise mehhanismi väljaselgitamisel oli Heigo Miidla esirinnas Eesti ja Nõukogude Liidu bioloogiateaduses, kaitses doktoridissertatsiooni 1970. aastal ja kujunes selles valdkonnas rahvusvahelise maine-

ga teadlaseks, millest annavad tunnistust korduvad esinemised rahvusvahelistel kongressidel ja konverentsidel, kodu- ja välismaistes ajakirjades ilmunud publikatsioonid (kokku üle 150), laialdased välissidemed, hulgalised oponeeringud.

Viljaka teadusliku tegevuse kõrval oli Heigo Miidla hinnatud õppejõud. Tema sulest on ilmunud mahukas taimefüsioloogia õpik kõrgkoolidele, tema juhendamisel on diplomeeritud üle poolesaja taimefüsioloogi, ta oli ka bioloogia-geograafiateaduskonna esimene dekaan. Kõigile bioloogiaosakonna üliõpilastele jääb kindlasti meelde tema entusiasm võorkeelte õpetamise organiseerimisel.

Vitaalse isiksusena ja oma eriala patrioodina oli Heigo Miidla üliõpilastele ja taimefüsioloogia Seltsi ja Vabariikliku taimefüsioloogia ja -biokeemia probleemnõukogu juhatuse liige, ELUS-i taimefüsioloogia sektsiooni esimees, igaaastaste taimefüsioloogia sügiskoolide organiseerija. Tänu tema organisatoorsele visadusele on suuresti välja kujunenud Eesti taimefüsioloogide eneseteadvus ja kokkukuuluvustunne. Energiat, elurõõmu ja tahtmist osaleda jätkus alati, alati on tööd tehtud armastuse ja vaimustusega. Oleme kaotanud erudeeritud õppejõu, abivalmis ja energilise kolleegi.

Kolleegid

VENIA LEGENDI

2. juunil kl. 11 toimub Nooruse 9 aud. 301 majandusküberneetika ja statistika kateedri dotsendi kt. Villem Tamme *venia legendi* loeng: «Üliõpilase iseseisva töö planeerimise mudel reaalse ajabüdzeti tingimustes».

2. juunil kl. 12 toimub samas kateedri dotsendi kt. Riina Veiram *venia legendi* loeng «Objektorienteeritud lähenemine majandusinfosüsteemide loomisel».

AJALEHT ILMUB JUUNIS

16. kuupäeval ja kas 30. või paar päeva varem. Viimane lehenumber on pühendatud ainult lõpetajatele. Nii et kes veel sel semestril sõna soovib, kähku lugu toimetusse!

ARMSAD LÕPETAJAD!

Teile pühendatud «TRÜ» erinumbar ilmub arvatavasti juuni viimastel päevadel (sõltub viimastest riigieksamitest). Et see leht jõuaks iga lõpetajani, soovitage teha ühistellimusi: tooge toimetusse tellijate arv, raha ja koht, kuhu ajalehed jätta (soovitage dekanati).

Taastrükk * Taastrükk

VANASÖNU

Oöl üheksa poega, päeval mitu mõtet, koosolekul tuhat kõnet.

Kes süs näppu põletab, kui pihid on, kes süs spikrit kasutab, kui teadmisi on.

Kõige raskemad tööd on: lamba kael niita, seasoolikad harutada, õela ämmaga elada ja kolm kirjanduse eksamit sessioonil ära teha.

EESTI VANASÖNU

Sandi vald on suur.

(Konspektikerjaja)

Kes lõikuse ajal und armastab, saab leivast lahti.

(Sess)

SUUR MÖTE VÄIKSE VORMIS

Sõna pistab, sõna päästab.

«TRÜ» nr. 39, 27. dets. 1968

SESSIHABE-SASSIHABE

Sessi ajal pole aega habet ära ajada. Kui ta kasvab, las süs olla — ilmselt teda vajan ma.

Muudkui õpin, habe kasvab raamatute vahele. Leiab õiged leheküljed — ma ei vasta kahele.

Pärast sessi habe sassis, vaja maha ajada. Sest et mõne maja klassis habet küll ei vaja ma.

Nagunii ei lubata ja ju siis pole vaja. Nii ei jäägi üle muud kui habe ära ajada.

«TRÜ» nr. 1, 14. jaan. 1983

LÕPUAKTUSED

Biol-geogr. t.	20. VI kl. 15.
Õigust.	21. VI kl. 12.
Filoloogiat.	22. VI kl. 12.
Matem.	23. VI kl. 12.
Majandust.	23. VI kl. 15.
Ajaloot.	24. VI kl. 12.
Füüs.-keemiat.	27. VI kl. 12.
KKT	28. VI kl. 12.
Arstlit.	30. VI kl. 13.

EKSAMIL

Õppejõud: «Kuidas te kujutate üliõpilaste olukorda kommunismi tingimustes?»

Üliõpilane: «Igaühelt tema teadmiste kohaselt, aga stipendiumi... vajaduste kohaselt.»

MÕISTATUSI

Lapsena läheb, habemega tuleb? (Teadusliku töö saatust trükikojas)

Inglismaalt sõitis läbi, Prantsusmaalt sõitis läbi, Saksamaalt sõitis läbi. Itaaliast sõitis läbi, Gruusiast sõitis läbi, Ukrainast sõitis läbi, saabus Eestisse, jõudis Tartusse ja lendas kraavi.

(Eesti filoloog kolme kirjanduse eksamit sooritamas)

«TRÜ» nr. 34, 31. dets. 1958

UUT RAHVATARKUST

Kes kütse karielajaks arvab või lutsu leivakõrvaseks või võimlemist ülikooli peamineks.

SEE OLI NII

1959. aastal korraldati Tartu Riiklikus Ülikoolis tervete eluviiside nädal. Kahjuks ei taha eluviisid (ka terved) hästi ühe nädala raamesse ära mahtuda. Seetõttu võib loota, et tuleval aastal pühendatakse TRÜ-s tervetele eluviisidele kaks nädalat.

«TRÜ» nr. 40, 31. dets. 1959

VANASÖNA EI VALETA

Eksamist

Oleks, kes algu alustaks ja lugu lõpetaks, küll mina keskel keerutaksin. (Viru-Nigula).

Kuldsuu eksamil

Hää pernaine kütt rattapulgast ka pudru. (Rõuge). Osav kisub kivistki leiva välja. (Tõstamaa).

Dekanaat

Igaüks teab oma asjad ja dekanat teab karja asjad. (Torma). Kellel hais nõnna lätt, küll tuu tarrõ tuulutats. (Põlva).

«TRÜ» nr. 38, 29. dets. 1967

TRÜ

EKP TRÜ komitee,
TRÜ rektoraadi,

ELKNÜ TRÜ komitee ja
TRÜ aü komitee häälekandja

TARTU RIIKLIK ÜLIKOOL

Nr. 22 (1569)

Kolmapäev, 28. juuni 1989

Ilmub 22. novembrist 1948

Hind 3 kop.

**BETTI
ALVER**

LOOTUS

Üht lootust ma vajan,
olen alati
vajand —
et iial ei alga
julm
lobisev
sajand,
et iial ei alga
must
marduse
aasta,
et surutud südant
leinad
ei laasta,
et ka painatud elu
ei paadu,
ei pleegi,
et me suuri surnuid
ei kamanda
keegi.

**ARVO
VALTON**

on
kirjutanud

* Lugege kaks tuhat aastat tagasi välja öeldud mõtteid ja mõelge, mida uut on teil lisada. Ja küsige siis: kas tulite siia maailma selleks, et korrata nii vanu asju? ... Ja süiski olete teie üksainus, kordumatu.

* Maailm elab sinu kujutlustes. Aeg-ajalt küsi endalt, kas see või teine sinu kujutlustest on maailmale vajalik ...

* Kui usud, et elus on midagi olulist, milleni sa iialgi ei jõua, siis sa oled teel selle poole. Kui sa seda ootamatult kohtad ja ära ei tunne, siis mata lootus ...

* Ajad on sellised, et isegi tulevik on juba eilne päev.

* Kuni sul pole last, võid olla ise laps. Oma lapse eest salaja oled seda ka edaspidi. Vähemasti seni, kuni sul on alles veel ükski vanematest ...

* Kolm on tähtsat asja elus: olla vaba ja õiglane ning mitte näha nende kahe vahel vastuolu ...

* Mõnd sarjatakse kulunud tõdede ütlemise eest, aga kui paljusid peaks sarjama kulunud valede ütlemise eest.

* Teadmistest saad suurimat rõõmu siis, kui sa neid mõnel määral kardad — aimates keerukusi, mida need toovad su ellu ...

* Mees tellis keskusest tõe, aga see läks posti peal kaduma.

Ajaloo-osakond

Jaago, Kafev
Lindström, Elo
Lippmaa, Aivar
Lippmaa, Ivi
Mägi, Reet
Mägi, Silver
Ollerma, Avo
Otsepp, Riina
Pavelts, Epp — kiitusega
Petersell, Külli
Pödder, Helbe
Rohtla, Karin
Ruusing, Helge
Savisaar, Eva
Siilivask, Mart
Turba, Viitja
Uusmaa, Riho
Vislapuu, Ain-Andris

Kursusejuhendaja
dots. HILLAR PALAMETS

Defektoloogiaosakond

Ereline, Eva
Jahu, Maret — kiitusega
Juhanson, Krista
Kiius, Signe
Kokk, Marge
Kreevald, Heli
Kriisa, Signe
Kuiva, Sirje
Laur, Merle
Nook, Leelo
Pari, Eve
Rommel, Eelika
Rommel, Meego

Raviosakond

Aas, Endla
Allikmets, Erik — kiitusega
Allikmets, Kristina — kiitusega
Allikmäe, Riho
Arak, Terje
Arming, Siiri
Brand, Ruth
Enniko, Merike
Guardado, Siiri
Haldre, Kai
Haller, Ruth
Hansson, Kai — kiitusega
Idla, Andres — kiitusega
Jõgi, Rain
Jüriloo, Anne
Kadarik, Merle
Kahusk, Anneli
Kaibald, Vaike
Kazmina, Galina
Keldrima, Tiina
Kelk, Margus
Kirr, Maire
Kirss, Anne
Kirss, Fred
Kivi, Kersti
Klet, Artur
Kokk, Kadri
Kolk, Marit
Kree, Sirje
Kubjas, Mare
Kukk, Marina
Kulpsen, Allan
Kurik, Margit
Kuusik, Esta
Kõljalg, Siiri
Lagzdina, Mari-Ann

Ajaloo- teaduskond

Sildnik, Karmen
Tina, Katrin
Veede, Ulle
Vellendi, Anneti

Kursusejuhendaja
dots. TIHU-KAI AUNAPUU

Psühholoogiaosakond

Isat, Pille
Ojap, Sulev

Kursusejuhendaja
vanemõp. GÁLINA VUKS

Mittetatsionaarselt
lõpetajad

Ajaloo-osakond

Bruus, Aino
Einberg, Tiit
Ermel, Inga
Grosberg, Heli
Krigoltoi, Liivika
Kruus, Olav
Lillak, Ulle
Mark, Reet
Pupart, Mehis
Põvvat, Lea
Ratassepp, Ingrid
Reichardt, Heiki

Arsti- teaduskond

Lega, Karin
Leht, Kai
Lember, Elo
Lepp, Lilian
Lligant, Aive — kiitusega
Loime, Lia
Loorents, Jüri
Looring, Harri
Lutter, Piia
Margus, Benno — kiitusega
Müürisepp, Piret
Nelis, Marje
Nigu, Marju
Nurm, Vahur
Ojassalu, Ene
Pallo, Heli
Parik, Triin — kiitusega
Park, Mare
Pauman, Tiina

Tammoja, Jüri
Tiik, Simmu — kiitusega

Kursusejuhendaja
vanemõp. VILLU TAMUL

Defektoloogiaosakond

Angerjas, Liivi
Hansen, Aire
Hommik, Anne
Jalakas, Piret
Kaljuste, Marika
Kaminskas, Piret
Kuningas, Ly
Lüütsepp, Hele-Mall
Põdäär, Kalev
Rebane, Anneli
Santlin, Reet
Toom, Maive
Varik, Ene

Kursusejuhendaja
dots. TIHU-KAI AUNAPUU

Psühholoogiaosakond

Koolipsühholoogia eriala

Aader, Helve
Bork, Sirje
Horm, Heldur
Kaidro, Ester
Kivipõld, Elmar
Linnamägi, Anne
Männi, Aita
Org, Helgi
Piirimaa, Karin
Rannik, Lea

Rõuk, Astrid
Rümmel, Helle
Takk, Koidula

Sotsiaalpsühholoogia eriala

Asi, Inge
Kikas, Eve — kiitusega
Kleemann, Karli
Lüüs, Indrek
Murdvee, Mart — kiitusega
Niinoja, Külli
Raba, Janne
Raudsepp, Esta
Reva, Sirje
Rull, Kaie
Tüür, Eduard
Vapper, Tiina

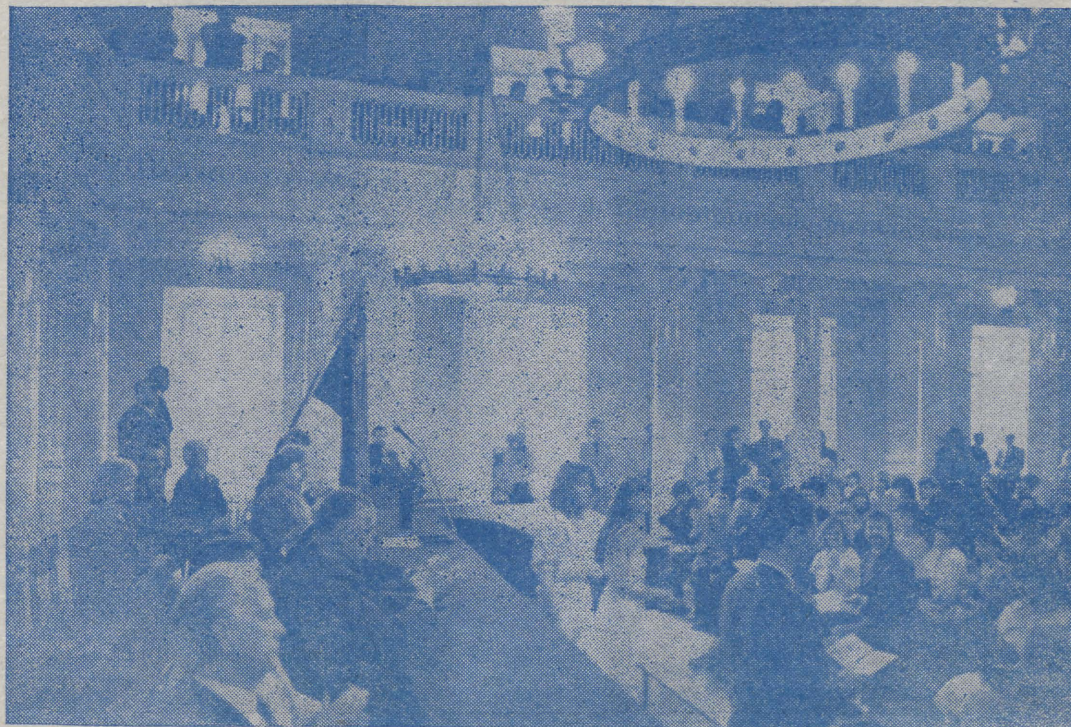
Tööpsühholoogia eriala

Alikas, Arnold
Erik, Inna
Gross, Laine
Havakats, Asta
Mitt, Tiina
Mitt, Valdur
Oit, Monika — kiitusega
Pajula, Aili
Raun, Mait-Hando
Rebane, Riina
Ruus, Heino
Rätsep, Silver
Säue, Kaupo — kiitusega
Sepp, Tõnu
Siilbek, Valdur
Vakurov, Igor

Kursusejuhendaja
dots. JAAN HUIK

Varmets, Ulvi
Varvas, Mall
Vertsli, Ulle
Vink, Kai
Vään, Siiri
Oun, Maret

Kursusejuhendaja
prof. VELLO SALUPERE

Arsti-teaduskond

(Algus 1. lk.)

(vene õppekeelega)

Barkova, Tamara
Bizjaiko, Rimma
Dobraja, Elvira
Galustjan, Vladimir
Gorodetskaja, Galina
Holodkova, Svetlana
Hozomia, Rada — kiitusega
Iljuško, Svetlana — kiitusega
Jankovskaja, Olga
Jegorova, Jelena
Jegorov, Nikolai
Kliimar, Evi — kiitusega
Kozõreva, Natalja
Kvatsadze, Tamta
Levadnaja, Jelena
Loioš, Aleksandr
Mihailikova, Galina
Paitšadze, Nino
Petrosov, Vladislav
Petrosova, Elena
Rešetnikova, Veronika
Sapon, Oleg
Šiščenkova, Jelena
Ubilava, Mai
Vakulina, Natalja
Vestfal, Rudolf
Tšetõrkina, Olga

Kursusejuhendaja
prof. VELLO SALUPERE

Pediaatriaosakond

Allik, Hiie
Amjärv, Kristel
Jürisson, Maie
Kallandi, Olle
Kask, Küllike
Kirs, Kaisa
Klaassen, Tiina — kiitusega
Klarnas, Reet
Kosk, Annika
Krigul, Piret
Kurepõld, Katrin
Kõrgemaa, Riia
Leetma, Marge
Lind, Tiina
Miggur, Anne-Ly
Murumets, Ülle
Nilbe, Silvia
Nurm, Olla-Karin
Pihl, Eve
Pärnpuu, Meeli
Rea, Tiina
Rogova, Marina
Rulli, Maris
Sikka, Maire
Soonvald, Lilia
Suluste, Jaanika
Talvik, Inga
Tõnisson, Tiit
Uueküla, Sirje
Viirsalu, Mairi
Väinsalu, Vilve

Kursusejuhendaja
prof. LEA BOSTON

Sportmeditsiinosakond

Belskaja, Jelena
Brutsene, Laimute
Deveikis, Saulius
Fahrutdinov, Marat
Golub, Irina
Jahjajeva, Zohra
Javorskaja, Marina
Kalabuhova, Tatjana
Paronjan, Vita
Sapon, Rima
Sljakota, Lorita
Volokitina, Aleksander
Volokitina, Ljudmila

Kursusejuhendaja
prof. TOOMAS KARU

(kõrgema kehakultuuri-
haridusega)

Bolšakova, Aleksandra
Borissov, Aleksander
Galentas, Arvidas
Golovnjov, Igor
Gurko, Aleksej
Jevtušenko, Viktor
Kasatkin, Gennadi
Paranjan, Eduard
Savinova, Oksana
Sinenki, Vladimir
Sõsorin, Sergei
Zaripova, Ehnira
Zukovskaja, Jelena

Kursusejuhendaja
prof. TOOMAS KARU

Stomatoloogiaosakond

Adler, Erika
Artma, Agnes
Ausing, Signe
Bachmann, Mirja
Ilves, Kati
Jurtom, Jana
Jänes, Valdur
Kaldma, Merle
Kiiver, Kaie
Koitla, Anu
Koppel, Irje
Kotlova, Inga
Kriisk, Siivi
Lepik, Raitle
Olak, Jana
Paesüld, Evelin
Pinnas, Ene
Raudjalg, Junika
Rebane, Kadri
Siim, Hiie
Sivonen, Angela
Schihalejev, Heli
Tamme, Tiia
Targo, Lana
Tenso, Riina
Tepper, Katrin
Veri, Piret

Kursusejuhendaja
ass. RUTH VASAR

Farmaatsiaosakond

Aru, Angela
Avestik, Virge
Demant, Evelin
Eichelmann, Maire
Kannelmäe, Pille
Kargu, Ly
Kaseniit, Anu
Kivimägi, Sirje
Kurg, Piret
Maasik, Külli
Mõlder, Signe
Nežinets, Kaie
Nummert, Marjaana
Nummert, Merike
Pihu, Marika
Pogost, Marina
Siimo, Kristiine
Song, Reine
Sova, Estra
Ujok, Merilin
Viidalepp, Anne
Tomingas, Valve

Kursusejuhendaja
doks. ILMAR KRUSE

*

Bioloogia-geograafia-teaduskond

Bioloogiaosakond

Annuk, Tiina
Asi, Tiina
Aren, Lea
Eek, Kaja
Ehrlich, Lore — kiitusega
Ehrlich, Ullas
Eller, Heli
Evik, Karin
Fomitšov, Robert
Holst, Karin
Jaanus, Andres
Jaanus, Tiia
Jürgenstein, Toomas
Hõrak, Peeter
Kalamees, Andres
Knoll, Pille
Kollin, Mariell
Lehtmets, Plia
Liiv, Urmas
Luigujõe, Leho
Matt, Tiina
Moor, Kristjan
Moor, Mari
Nigul, Lenne
Paakspuu, Triin
Perner, Krista
Pomerants, Riina
Purre, Evelyn
Päid, Imbi
Pärn, Kaia
Püttsepp, Juhani
Rasso, Tuuli
Remm, Anu

Remmelkoor, Reele
Remmelkoor, Toomas — kiitusega

Rumberg, Hona
Rõõp, Tiit
Saarva, Evelin
Sepp, Silvia
Sillasoo, Ülle
Songisepp, Epp
Tartes, Urmas — kiitusega
Tänav, Ago
Tänav, Rutt
Tääkre, Kristel
Veersoo, Urve
Undrits, Liis

Kursusejuhendaja
ass. ILLE HILPUS

Geograafiaosakond

Aunap, Raivo
Aunap, Tiina
Ennok, Katrin
Jänes, Meeli
Kraav, Madis
Krumm, Maret
Küberson, Mairi
Land, Anu
Lukk, Piret
Mikk, Jaanus
Nuu, Andres — kiitusega
Pallo, Toomas
Peedumäe, Tiia
Püüa, Almi — kiitusega
Raam, Raivo
Roose, Antti — kiitusega
Seevri, Andres
Seevri, Ülle
Tauer, Pille
Vasser, Kaie

Kursusejuhendaja
doks. IVAR AROLD

Geoloogiaosakond

Alasi, Aira
Agasild, Donald — kiitusega
Eek, Külli
Eek, Peeter — kiitusega
Karjus, Anne
Kattel, Taavo
Pomerants, Marko
Puura, Erik — kiitusega
Puusepp, Mait
Soesoo, Alvar
Tinn, Oive
Veski, Siim — kiitusega

Kursusejuhendaja
doks. ASTA ORASPOLD

Filoloogiateaduskond

Eesti keele ja kirjanduse eriala

Elijas, Eve
Jaas, Kerttu
Kasterpalu, Karin
Kivastik, Mart
Kronberg, Janika
Kuusk, Margit — kiitusega
Laumets, Anu
Lebrecht, Ülle
Leppik, Helle
Margus, Malle
Nõmm, Mari
Põõr, Rita
Raid, Katrin
Riismaa, Kersti
Tammaru, Ivi
Tarvo, Aili
Tiidla, Malle
Uibu, Krista
Vainik, Ene — kiitusega
Valdma, Tiina
Võlt, Mihkel

Kursusejuhendaja
vanemõp. PAUL HAGU

Zurnalistika eriala

Alatalu, Epp
Eier, Tiina
Ernits-Kaljuste, Imbi
Kumberg, Eeva
Luik, Jüri
Pinn, Merike
Schwede, Indrek
Ugur, Kadri

Kursusejuhendaja
vanemõp. EPP LAUK

Inglise keele ja kirjanduse eriala

Abroi, Ave
Järv, Merle
Kriis, Ene
Laarmann, Pilleke
Laur, Irene
Lehismäe, Tiina
Lehtpuu, Mai
Lepik, Leela
Nurk, Sirje
Puusepp, Erika
Rahuoja, Vesta — kiitusega
Rattiste, Anu
Rein, Eva
Reinvald, Tea — kiitusega
Roose, Annetriin
Tamsalu, Evelin
Teigar, Ingrid — kiitusega
Tiirats, Anu
Timmusk, Ene
Tuhte, Piia
Vega Salamanca, Mare

Kursusejuhendaja
doks. AINO JÕGI

Saksa keele ja kirjanduse eriala

Aabreldaal, Svea
Aader, Eva
Hunt, Eve
Kaasik, Ene
Kannik, Hille
Kindsigo, Jana
Käosaar, Kaia
Loos, Virge
Lunge, Helle
Mihkelson, Kaja
Peda, Karin
Pärn, Eeva
Reinart, Pille
Terve, Kaie
Värv, Marge

Kursusejuhendaja
doks. KARL LEPA

Prantsuse keele ja kirjanduse eriala

Leibak, Jana

Kursusejuhendaja
vanemõp. TIIT VILIMAA

Vene keele ja kirjanduse eriala (eesti rühm)

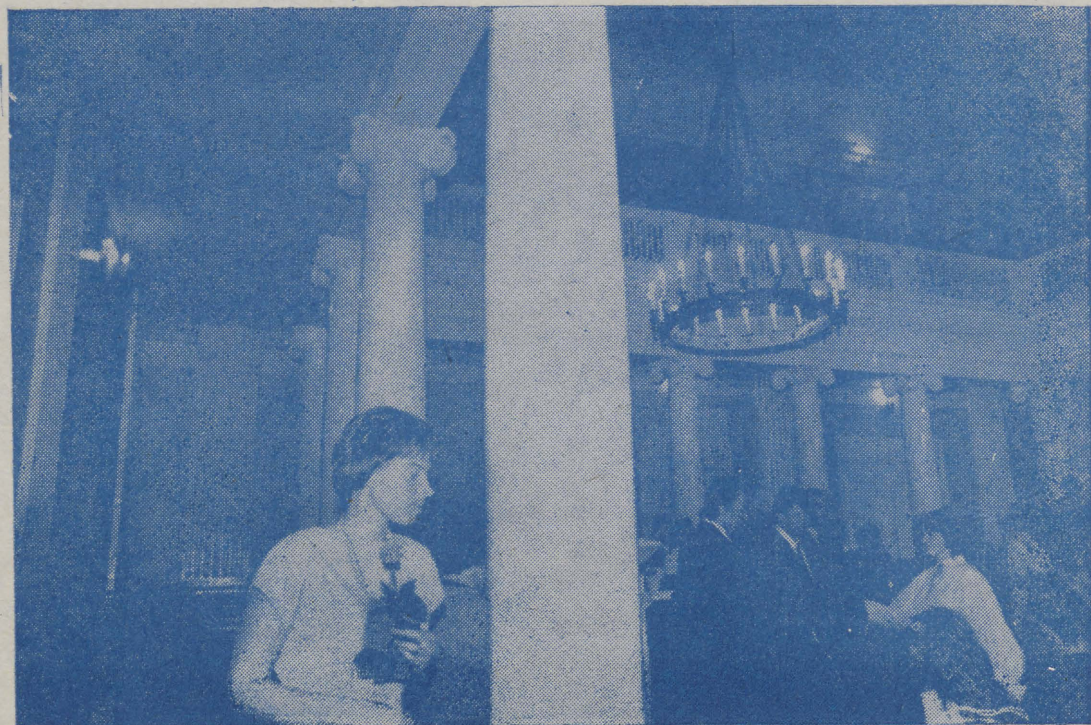
Aasumets, Regina
Amer, Ingrid
Hallang, Tuuli
Jürgens, Tiia
Kuusik, Pille
Org, Astrid
Rebane, Katrin
Ruusalu, Anneli
Saar, Viive
Salum, Aili
Steinberg, Erik

Kursusejuhendaja
vanemõp. ANN MALTS

Vene keele ja kirjanduse eriala (vene rühm)

Antonova, Tatjana
Gukasjan, Karine
Gurvitš, Jevgeni
Janušeuskaja, Lilia
Kazakova, Ilana
Krõlova, Ljudmila
Medvedjeva, Anna
Obatnin, Gennadi
Permjakov, Jevgeni
Prokofjeva, Olga — kiitusega
Sigalova, Tatjana
Suštõva, Svetlana
Tuisk, Viktoriia — kiitusega
Valiõina, Tatjana
Vammus, Jelena

Kursusejuhendaja
vanemõp. PEETER TOROP

Filoloogia- teaduskond

Mittestatsionaarselt
lõpetajad

Eesti keele ja kirjanduse
eriala

Aan, Anneli
Annuk, Eve
Asveit, Hannele
Jääger, Rita
Kikerpill, Tiina
Kuusik, Tiina
Kõõmnemägi, Tiina
Must, Ivi
Mõmmik, Tiia-Mai
Poom, Irja-Gea
Purje, Pille-Riin
Raudvere, Silva
Ribenis, Karin
Schmidt, Lianne
Sooberg, Jüri
Tamm, Katrin
Väljaste, Tiina

Kursusejuhendaja
dots. ELLEN UUSPÖLD

Zurnalistika eriala

Jürvetson, Astra
Karlep, Ivo
Klaats, Erika
Pupart, Meelis
Relve, Hendrik

Kursusejuhendaja
dots. MARJU LAURISTIN

Saksa keele ja kirjanduse
eriala

Elias, Liivi
Rüütel, Pille
Suurmets, Mailis

Kursusejuhendaja
dots. KOIDU UUSTALU

Inglise keele ja kirjanduse
eriala

Altmäe, Kairit
Ets, Mari

Kask, Mare
Luik, Heili
Nakkurt, Sirje
Raide, Ave
Sauter, Piret
Streimann, Alar

Kursusejuhendaja
vanemõp. LEILI KOSTABI

Vene keele ja kirjanduse
eriala

Gordejeva, Natalja
Hõldobova, Natalja
Kozlova, Marika
Laanemäe, Tiia
Laaneser, Mellta
Logunova, Niina
Semendjajeva, Natalja
Sulb, Anne
Švarjova, Irina
Zadorožnaja, Juliana

Kursusejuhendaja
dots. IGOR CERNOV

Kehakultuuriteaduskond

Aasorg, Lembe
Aidla, Margit — kiitusega

Ambos, Heli
Arula, Aivar
Asi, Kaire
Daniel, Artur
Dobrovolskaja, Lia
Gescheimer, Hell
Hallaste, Leelo
Juga, Karin
Juudas, Margit
Jõelaid, Erki
Jürgel, Jelena
Kaljo, Margit
Kallit, Katrin
Kapp, Helen — kiitusega
Kliiver, Merike
Kinna, Koidu
Kits, Aivar
Kool, Jane
Kull, Jüri
Kurg, Külkki
Kurruk, Triinu
Lippe, Sirje
Luht, Silvar
Maast, Toomas
Melnikova, Larissa
Mitt, Toomas
Musting, Kalmer
Mänd, Triina
Ojala, Valdur
Oro, Margus
Pikk, Aarne

Pukki, Liia
Ratnik, Esta
Roonurm, Aivo
Rooveer, Karin
Räbovõitra, Rutt
Sild, Astrid
Solovjov, Andrei
Soosaar, Maret
Tomera, Teele
Tuul, Heiki — kiitusega
Viljak, Pille
Volmer, Jaak
Võsaste, Rainer

Kursusejuhendaja
vanemõp. HANNO SELG

Mittestatsionaarselt
lõpetajad

Alaküla, Kristjan
Bergman, Eve
Divissenko, Andrei
Gromakova, Viktorija
Kroonberg, Liivi
Lepik, Krista
Mäesalu, Katrin
Olli, Haldur
Silm, Aivar
Šinkarjova, Irina
Vahter, Peeter
Uudeküll, Katrin

Majandusteaduskond

Kaubandusökonoomika
eriala

Statsionaarselt lõpetajad

Hindrichson, Viive
Irväl, Anu
Kiisküla, Margus — kiitusega
Kollom, Paavo
Kuum, Toomas
Lauri, Eve
Lepik, Anneli
Lillemaa, Ela
Lillo, Marge
Nestra, Merle
Pavlova, Janika
Pikk, Ivar
Raudsik, Tiina
Roose, Ülle
Saar, Priit
Siimut, Merike
Siimut, Raul — kiitusega
Tamm, Katrin
Tomingas, Ingrid
Valdmaa, Anu
Vahemets, Heli
Vihmaru, Eve

Kursusejuhendaja
dots. TIJU PAAS

Rahanduse ja krediidi
eriala

Alajõe, Toivo
Fjodorova, Jana
Haller, Marika
Hütt, Ahti
Kiho, Külli
Lokk, Eili
Madsen, Lea
Nagel, Kristiina
Norden, Anneli
Oopkaup, Inge
Rammus, Agne
Reigo, Anne-Ly
Reiman, Viive — kiitusega
Reitmann, Piret
Sandalane, Signe
Sasko, Jana
Sepp, Karin
Sulbi, Kaidi
Sõkkal, Marju
Vallandi, Peeter
Väljataga, Katrin
Õismaa, Meeli

Kursusejuhendaja
asp. MARGUS HANSON

Tööstuskaubatundmise
ja kaubanduse
organiseerimise
eriala

Alliksoo, Aet
Ant, Anne — kiitusega
Haljaste, Pirje — kiitusega
Ilves, Ave
Karindi, Merle — kiitusega
Kattai, Tiina — kiitusega
Kingola, Tiia
Kitsing, Urmas
Lukke, Jana
Norden, Anneli
Medzyte, Rita
Murutar, Alo
Müürisepp, Ülle
Oja, Ülle — kiitusega
Pajumäe, Anu
Pormeister, Enn
Preemel, Ene
Punger, Tarmo
Sillaste, Ludmilla — kiitusega
Valge, Piret
Õismaa, Kaupo

Toidukaubatundmise
ja kaubanduse
organiseerimise
eriala

Agurauja, Tiina
Heinsoo, Heldur
Kuusvere, Kaja
Külm, Monika
Lahi, Mari-Ly
Lepik, Maiu
Pellenen, Aulis
Raidväli, Katrin
Rauk, Karin
Raubel, Kristel
Sonn, Urve
Vals, Karin
Vorman, Katrin

Kursusejuhendaja
dots. NEEME ROOSE

Raamatupidamise ja
majandusanalüüsi
(kaubandusraamatupidamise
ja -analüüsi) eriala

Aunap, Riina
Berezin, Ingrid
Järvpõld, Tiina
Konsa, Anneli
Kreek, Evelyn
Krevald, Maret
Kuntur, Marje
Kõpp, Tiina
Laane, Tiina
Ladva, Riina
Lahtmaa, Külli
Lepmets, Eve
Matt, Merike
Ojamu, Katrin
Paas, Vello
Reissar, Tiina
Sarik, Elna
Selgmäe, Eve
Tomson, Riina
Vahter, Liivi

Kursusejuhendaja
dots. SINAIDA KALNIN

(Järg 4. lk.)

Füüsika-keemiateaduskond

Keemiaosakond

Arulepp, Mati
Aunap, Anna
Heinoja, Kalju
Idla, Katrin — kiitusega
Ispravnoi, Aare
Jaaniste, Kaire
Jägel, Ilona
Jänes, Alar
Kaasik, Sulev
Kahre, Olev
Kalaus, Külli
Kaljuste, Kalle
Kalmus, Kaja
Kask, Kalev — kiitusega
Klintok, Krista
Kokk, Raill
Kubja, Monica
Land, Tiit — kiitusega
Ninaste, Ülle
Olesk, Andres
Perkson, Anti
Prodel, Annely
Rebane, Ana
Sädeme, Mariatne
Tammeveski, Raidi
Tammeveski, Urho-Kaido —
kiitusega

Kursusejuhendaja
dots. TOOMAS TENNO

Füüsikaosakond

Aabloo, Alvo — kiitusega
Jaek, Andres
Jägel, Arvo — kiitusega
Kaasik, Marko
Lindmaa, Üllar
Lippmaa, Mikko — kiitusega
Lüsi, Matti
Ollikainen, Olavi — kiitusega
Mullari, Tanel
Pihl, Arvo — kiitusega
Pullonen, Kalev
Raudsepp, Urmas
Rebane, Jüri — kiitusega
Rebane, Meeri
Reimand, Indrek — kiitusega
Repän, Villu
Sool, Rait
(vene õppekeelega)
Jermakova, Tatjana
Karpov, Igor
Matisen, Eduard
Perelõgin, Viktor
Päsok, Andrei
Roots, Katrin
Solodov, Jevgeni
Strugovets, Juri
Štšerbakov, Pavel
Zadunaškaja, Eleonora
Väli, Lidia

Kursusejuhendaja
ass. MART TAMMEORG

Bioloogia-geograafiateaduskonna lõpuaktuse kolm pilti on MEELIS LOKILT.

Majandus- teaduskond

(Algus 3. lk.)

(vene õppekeelega)

Astahhova, Jelena — kiitusega
Fedosejeva, Jelena
Hodnevitš, Tatjana
Härm, Marina
Ivanova, Evi
Jodkina, Anna
Kedrova, Inga
Kisseljova, Inna
Koros, Jelena
Kulikova, Galina
Matvejeva, Valentina
Oškanova, Tatjana
Popkova, Svetlana
Tšubljajev, Andrei
Vodolazskaja, Tatjana

Kursusejuhendaja
staž. ANNELI KÖLU

Majandusküberneetika eriala

Arendi, Heidi
Huik, Ullar
Kallakmaa, Angelika
Kalmer, Aarne
Kivimägi, Maris
Korss, Terje
Lauri, Maris
Ohlau, Aili
Ruubel, Henn
Pallum, Priit
Perens, Priit — kiitusega
Pelska, Liivi
Pung, Tiina
Seemen, Marko — kiitusega
Seli, Kersti
Tamm, Jaan — kiitusega
Tõiste, Liina
Vahter, Rita
Viin, Ülla
Vool, Jaan
Oun, Anneli

Kursusejuhendaja
teadur AIVAR VALGE

Mittestatsionaarselt
lõpetajad

Kaubandusökonoomika eriala

Filatenko, Maire
Hõlpus, Maia
Kangro, Riina
Karik, Mare
Kartau, Lea
Katušin, Marina
Kraft, Marge
Kuusemäe, Kaja
Kuusk, Liina
Kõives, Taivo
Loog, Liane
Metsik, Tiina-Mary
Onga, Tiit
Palvadre, Piret
Peterkop, Külli
Põidma, Liivi
Raitar, Heili
Riiet, Kersti
Rimmeld, Aive
Sinimets, Ene
Tamberg, Aime
Truss, Ester
Udras, Ene
Vann, Piret
Varend, Onneli
Vetka, Vaike

Kursusejuhendaja
dots. AINO SIIMON

(vene õppekeelega)

Aleksandrova, Liliana
Banahevitš, Aleksei
Baranets, Irina
Bodaševskaja, Irina
Bondartšuk, Marina
Dunajeva, Svetlana
Essers, Irina
Izotova, Tatjana
Kuprina, Irina
Mazjakina, Irina
Mehtijev, Movsum
Rjabinina, Valentina
Selezņova, Jelena
Sokolova, Vanda
Solovei, Larissa
Zahharova, Valentina
Trifonova, Katerina
Tselikina, Marina

Rahanduse ja krediidi
eriala

Aamer, Andrus
Aasmäe, Jaan
Alljärv, Tea
Dsilna, Silva
Elias, Ruth
Jõgeva, Piret
Kuusik, Martin
Möller, Taivo
Ots, Heikki
Otsus, Maire
Perfiljeva, Olga
Randoja, Lembe
Sepp, Henri
Tiisler, Marge
Viimsalu, Anneli

(vene rühm)

Barinova, Valentina
Efa, Tatjana
Kazunina, Valentina
Koppel, Larissa
Medvedeva, Olga
Nariits, Natalja — kiitusega
Nikolajenko, Jelena
Sapegina, Jelena
Sokolova, Tatjana
Simf, Emilia

Kursusejuhendaja
prof. VAMBOLA RAUDSEPP

Raamatupidamise ja majandusanalüüsi (kaubandusraamatupidamise ja -analüüsi) eriala

Heinla, Eda
Karu, Kaia
Klisküla, Tiit
Lehete, Tarmo
Lina, Ülle
Müllius, Rein
Nurmeots, Eva
Puidak, Jüri
Sannik, Anneli
Sirk, Katrin
Tamm, Merle
Vainola, Kersti
Vallimäe, Valdek

Kursusejuhendaja
vanemõp. PRIIT PEETS

Õigusteaduskond

Ahlberg, Indrek
Aleksandrov, Veljo
Alliksaar, Ahto
Ambos, Vahur
Aru, Marlin
Heitur, Merle
Ilmjärv, Margus
Kaljuste, Ullar
Kivistik, Taivo
Konnatam, Ruth
Krüger, Kaia
Krüger, Urmas
Kulu, Andres
Lainde, Kaja — kiitusega
Lekko, Hiie
Lekko, Indrek
Liivamägi, Linnar
Lillepea, Mariza
Martens, Urvo
Mehide, Argo
Meister, Inga
Menets, Tarmo
Mets, Margus
Mäe, Reet
Mühlberg, Anton
Paas, Harland
Parv, Andrus
Pohla, Asko — kiitusega
Pöld, Kersti
Ritsoson, Maris
Rood, Heiki
Roosalu, Kristina — kiitusega
Saarma, Toomas
Sehver, Monika — kiitusega
Sepp, Ulvi
Tammiksaar, Urmas
Triikkel, Tuuli
Tropp, Mare — kiitusega
Tusti, Mariann
Vichmann, Marcel — kiitusega
Väljaots, Ly
Önnik, Andrus
Ülviste, Endla

Kursusejuhendaja
dots. HEIKI PISUKE

Mittestatsionaarselt
lõpetajad

Antipin, Andrei
Aver, Allan
Bobkov, Vladimir

Dumnov, Juri
Embrih, Irina
Glaase, Vahur
Hint, Aivar
Hint, Kristel
Husnullina, Zanetta
Ignatjev, Villem
Ivaskevits, Anatoli
Kallaste, Rein
Kasper, Liina
Kodusaar, Katrin
Korka, Küllike
Kostjunin, Konstantin
Kullõr, Ülle — kiitusega
Kunman, Leo
Kurepalu, Ivar
Kuznetsov, Andrei
Külavee, Urmas
Lall, Annika
Mikli, Airi
Mikli, Valmond
Murro, Oie
Mäik, Helie
Müürsepp, Viktoria
Orlovskaja, Jelena
Ortikova, Ljudmila
Ortikova, Marina
Ostapenko, Raissa
Otsalu, Aleksandr
Otto, Iivi
Paulson, Maile
Pielberg, Ann
Pihlak, Heino-Vello
Pistsev, Sergei
Poret, Peeter
Pugudina, Svetlana
Pugonen, Valeri
Puolakainen, Karin
Raave, Riho
Rebbas, Tõnis
Santšov, Vjatseslav
Sõmer, Rita
Zernand, Mati
Talvik, Rinaldo
Teiv, Kersti
Tihhanski, Vladimir
Travnikov, Sergei
Tsirlina, Alla
Utkin, Juri
Vahemets, Kaja
Valdas, Irina
Velitsko, Oleg
Viira, Kadi
Vinni, Helgi

Matemaatika- teaduskond

Matemaatika
eriala

Aava, Urmas
Arandi, Tiina
Hinno, Krista — kiitusega
Hollas, Tea
Hüva, Ülle
Kalamees, Katrin
Kalberg, Eero
Kalda, Katrin — kiitusega
Kalda, Raivo
Kass, Pirje
Kivisto, Liina
Klemmer, Karin
Kuusk, Cedrut
Krabi, Daire
Käis, Tiina
Lahi, Raili
Laius, Mariann
Lepp, Karin

Lill, Aivo
Lill, Margit
Matiisen, Kärt
Mehide, Aivi
Mullari, Anu
Niinepuu, Kai — kiitusega
Pandis, Alar
Peetre, Suule
Põldaru, Kauri
Sakk, Ain

Sepp, Toivo
Simmo, Piret
Soosalu, Kersti
Sorgus, Marina
Sündema, Liivika
Taal, Deivi
Fimmermann, Riina
Toom, Tuuli
Vaaks, Andres
Veelmaa, Raili

Kursusejuhendajad
dots. VIRGE SOOMER,
dots. KALLE KAARLI

Rakendusmatemaatika eriala

Haabpiht, Ago
Halapuu, Sirje
Helekivi, Jüri
Järg, Tiina
Kalamees, Valdeko
Kangro, Urve — kiitusega
Kolde, Tiit
Nikiforova, Margarita
Palm, Tiia
Paulus, Tiit
Pettai, Ülle
Puksand, Rein
Sääre, Ingrid
Sadrak, Peep
Sämpere, Ly
Sämpere, Meelis — kiitusega
Schotter, Natalja

Kursusejuhendaja 1989. a. alguseni
dots. MATI TOMBAK

Toimetaja VARJE SOOTAK

ÜLIKOOLI AJALEHT

Ajalehe «TRÜ» toimetuse aadress 202400 Tartu, Ülikooli t. 18. TRÜ, ruumid 240, 241, tel. 3 51 80. Hans Heidemann nim. trükikoja trükk. Tartu, Ülikooli 17/19, III. «TRO» ilmub reedeti. Tellim. nr. 2536. Tiraaž 4000 eks. MB-01573.

«Тарту Рийклик Юликоол» («Тартуский государственный университет»). Орган парткома, ректората, комитета ЛКМ и профкома Тартуского государственного университета, г. Тарту, Эстонской ССР.